Luka
Ngago Wazono Lukago Yisuyegi Langai Lende Mizara

1-4 Ei, yemanebek Tiyopila, yombu nawili watabi Yisugu miza piyeng mabiyeng wawara logo lende miziweki miza purik ni iwaka legi ne, Lukarau, niyegi lende mizi purik wazono. Puwiligu lende mizarik watabi ngizi lewagelayeng wire ngezewiligiyengko pakela pilikwiligu solo panu pakelawekke kozak kisa piyeng lende miza. Togo nogo lende mizi perik nogo piyeng koka solo panuwekkerikka waberek panu pakeliwei miza kopong ne mabiyeng pangka pangka miza logo niyegi lende miza nani. Nogo niyegi pilik mizi purik watabi puwiligu niyegi kozak neiya piyeng wameik ngizi panuyeng purikki ni iwakaweki.

5 Ngago wameik panu pura pelik. King Ngai Elodogo ngabelak Yudaya meibekke ngaiwekkerik yombu yeikta Sakaraya meibek wizagoma. Pi yombu Abaisa meibekki ngaimekka Anotogi i walek yemanemakke yawe yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi wata kolak kelibene waliya mani pura mizi nak. Sakarayagi yongokpumelegi yeikta Ilisapete. Pi yongok Along yawe Anotoyegi kolak mizi pura solo panu mizabekki yeligagangmekka namele.
6 Sakaraya keya Ilisapete mabiyau Anotogi wirege pangka panu yoluyau keya Anotogi lo

Mosego lende miza piyeng mabiyeng keya pugu
yongkambanu puguwiliyegi miziweki kozak yei
mabiyengki kiriwei miziyau.
7 Keya Ilisapete kabilimele kopong piyau koloy-
akamandik nawilirau ono keya piyau mabiyau
yongkambusi panuyau.
8-9 Togo Abaisagi ngaimekkawiligu yawe miza-
girik weik lewa logo puwili Anotogi i walek ye-
manemakki yawe miziwili ngezewiligu kazing
mizimekke yawera sanga miza logo Sakaraya pi
yawe Anotogi i walek yemanemakke alatarage
Anotoyegi kukngizi keliyeng waliya mani pura
mizi kangweki sawiya. Tegi pi yeke ige yabela.
10 Pi yeke ige pilik mizageya wizigarik Yuda
kolokngagonowili Anotoyegi yenge yerengke
waberek mizi.
11 Puwili pilik mizageya koyigeya Yemizibekki
angelawiliyaga nak Sakarayayegi tabunda logo
pi alata kukngizi keliyeng waliyirage mele
ngaigezikke luwe wizilege.
12 Angelabek tabundawekke Sakaraya pakela
logo pi lebuk keya kulili miza.
13 Kapura angelabokko piyegi pelik meiya,
Kulili mizi wak. Anotogo waberek nugumekki
yaka kerewiya kani logo nigi yongokpumele
Ilisapete nigi marek nak wazamiyagi. Keya nugu
yeik pugura Yowan meimo.
14 Keya wilek kang nugubek wilik kagowing
mizagi keya yongkambanu kolokngagonowilirau
pi wazamiyagi purikki wilik kagowing mizagi,
15 purik pi yombu yemane panu Anotogi
wiregebek legi. Pi kai nagi ono ma kai kozang
nayengkarau nagi onobek. Pi ngoluk panugi

yenge yaga yolu puwekke Anotogi Kung
Walekpokko yenge ya pugura kolagi.
16 Pi Isileili yongkambanu kolokngagono Yemizi
Anoto puwiligibekyegi iza orowei yogibek.
17 Pi kazing keya kozang Ilayago miza
pilikmekke Anotogi ngagora orowei mizagi logo
Yemizibekki kazingmek tiya mowiyiwekibek. Pi
koloyakawili kiling puwiligi mangongangwili
menalege iza orowei yogibek. Pi yongkambanu
Anotoyegi nagerewiyi mizi puwili kazing wazono
kumulagimekke iza orowei yogibek. Pugu pilik
miziyengko yongkambanuwili Yemizibek lewagi
purikki puwili kangkere miza logo yukeweki,
meiya.
18 Anotogi angelabokko pilik meiya logo
Sakarayago piyegi pelik nguk meiya, Ne
yombusibek keya negi yongokpumelerau mabilik
legi talik miza logo ngago pura ngizi mizagi.
Nogorik te mandik wazamiyagi langai onoyau
miza, meiya.
19 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to
mela, Ne Gebirel kani. Ne Anotogi wirege luwe
yolu logo pugu ne ngago wazono pera niyegi
kozak neiweki wezanela. Piliktikki wiyeke ne
kayima.
20 Logo ne kanda ngago ngizi lewagiragi nogo
niyegi kozak neiya kapura ni nogo kairikki ngizi
panu kumuli ono. Ni ngizi panu kumuli ono legi
ni ngago kaiyagi langaigi ono kani. Ni ngagoluk
wizagomeige wok ngago pera ngizi mizagibokko
purik ni ngago kaiyagi kani, meiya.
21 Pilik miza logo Sakaraya yeke Anotogi i walek
yemanemakke yokolong panu yolu legi yongkam-

banu Sakarayayegi yuke koyawili wilek ngelek
kumula mela.
22 Keya pi yeke iga welagelawekkerik pugu
puwiliyegi ngago yeiyagi langai ono legi puwili
iwaka, pi yaka yeke Anotogi i walek yemane-
makke yeke ige iwek wangakyeng kelik paka
ngalega nara pakela mane mena miza. Ngagora
kaiyagi langai ono legi mele ngezebekkiyaugu
ngagoyeng puwiliyegi waligeleya.
23 Pi pilik miza logo yawe pigi yeke Anotogi i
walek yemanemakke waberek mizara weik yeik
logo Sakaraya pongo ige kandobela.
24 Pongo ige kanda wiziya waleleige pura Ilis-
apete yongok pugumele weik mandik kogo logo
pi yenge yerengke wei miza ono, pi ngong mele
nazik yeke ige wizagoma.
25 Ilisapetego pelik kaiya, Yemizibokko yaka
neyegi wazono miza legi mabek nogo yongkam-
banuwiliyegi ne kabili logo negi kendek mizi
purik weik yeik, kaiya.

26 Togo pulaga waleleige Ilisapete ngong mele
nazik keya nazikka nakke mandik kogo wiz-
iyawekke Anotogo pigi angelawiliyaga nak nga-
belak Kalili meibekke yereng yeikta Nasarete
meiragi wezamela. Angelabekki yeikta Gebirel
meibek.
27 Pi yongok nawekke nameleyegi ngago nara
kozak mei kayima. Molo yombu nak kilindau
iwek kola onomele. Yeik pugura Maliya. Pi yombu
yeikta Yosep meibekyegi yawi sawiyamele. Yosep
pi Tawitigi yeligagangmekkabek logo Maliya keya
Yosep ngoluk weiya ono.

28 Anotogi angelabek Maliyayegi kanda pelik
meiya, Ei, Maliya wazonomele, wilik mize. An-
otogo niyegi wazono panu kumuli. Yemizibek ni
kiling yolu, meiya.
29 Maliya angelabekki ngago pura kerewiya
logo wilek kuneng panu keya pugu kai puragi
taliktikki kai miza legi kumula meli.
30 Keya Anotogi angelabokko piyegi pelik
meiya, Maliya kulili mizi wak. Anotogo niyegi
keli panu kani.
31 Kerewiye, ni mandik nak kogogi logo ni
mandikpek wazami puwekke nugu yeik pugura
Yisu meimo.
32 Pok yemane panu wiziyagi keya Anoto Yemizi
Lewege Panubokko piyegi pelik meiyagi, Ni negi
Marekpek, meiyagi. Keya Yemizi Anotogo miza-
gewiyege pi yongkambanu mamokyegi ngaigi,
pigi yelibungang kokawiliyagabek Tawitigu wiz-
iya pilik.
33 Keya pi Yakopgi yango keya marekngang
mabuwiliyegi ngai wiza kayimagibek. Ngai
pugura yeikki ono wiza kayimagi, meiya.
34 Pulaga Maliyago Anotogi angelabekyegi pelik
meiya, Ne yongok ngoluk yombu wei onomele legi
talik miza logo pura neyegi mizagi, meiya.
35 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to
mela, Anotogi Kung Walekpek niyegi kiliyagirik
Anoto paka ngalege yolubekki kozandago mandik
kogo keleniyagi. Piliktikki wiyeke yongkam-
banuwiligu piyegi kisagirik pi kaileyendau ono
legi pi walek, pi Anotogi Marekpek, kisagi, meiya.
36 Kerewiye, nigi panumelegi si Ilisapete ulogo
kabilimele, pi yongoksi kele kapura pirau mandik

nak kogo keya pi mandik kogorik ngong mele
nazik keya nazikka nak kani,
37 Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek ko-
pong, meiya.
38 Logo Maliyago pelik meiya to mela, Ne Yemiz-
ibekyegi yawe mizimele, ne piyegi panga yungke
kiliya logo ngago yaka nugu neyegi kozak neiya
pura pilik mizagi. Maliyago pilik meiya logo an-
gelabek weik pi wezami kang.

39 Pilik miza logo Maliya nguk namizi kangkere
miza logo ngezangai paka ngabelak Yudaya
meibekke lewak nakke yereng naragi kambela.
40 Pi kambela logo pi Sakarayagi imakke yeke
ige kiliya kanda Ilisapeteyegi, Isi, ni wazono yolu
ma talik, meiya.
41 Ilisapete Maliyago ngago kai puragi
kerewiyawekke mandikpek weik yenge yaga
wilik kagowing yemane mizi keya Anotogi Kung
Walekpokko weik Ilisapeteyegi yenge yungke
kiliya logo kola wizimowei
42 ngalizi ngago pelik kai, Anotogo ni yon-
gok mabuwiliyaga lewege keleniya logo niyegi
wazono miza keya mandik yenge nigi yungke-
boktau Anotogo pi yombu mabuwiliyaga lewege
kelemiya logo piyegi wazono mizi.
43 Ni Yemizi nogobekki panumele neyegi pakeli
kayima logo Anotogo yeik nogora yongolok
meirikki, ne lebuk mizi.
44 Ni kanda ne ngago nugu neyegi nei pura
kerewiya mabuwekke nguk namizi mandik yenge
negi yaga yolubek wilik kagowing yemane miza.
45 Ngago Anotogo niyegi mizagi neiya pura

ngizigi purikki ni ngizi panu kumuli legi wilek kang nugubek wilikwilikmokko si wiziyagi, meiya, Ilisapetego.

46 Pulaga Maliyago pelik kaiya,
Ya nogora Yemizibekki yeikta yongolok mei.
47 Keya Anoto ne yaliya wazanibek kopong wilek kang nogobek wilikwilikmokko pangka ono.
48 Ne Anotoyegi yawe mizimele. Ne yongok yeikmele, kapura pi neyegi pakela logo neyegi yalek miza logo neyegi wazono mizarikki wiyeke mabek yongkambanu mabuwiligu pelik kisagi, Anotogo piyegi wilik kagowing yemanera mana, pilik kisagi. Ngoluk wik yolu puwili keya kalike yolugi puwilirau pilik kisagi.
49 Puwili pilik kisagi purik Anotogi kozang yemanebokko neyegi watabi wazono unatuba panuyeng keleniya. Pi kaileyendau onobek legi yeik pugura Walekta.
50 Yalek pugura yongkambanu piyegi panga yungke kiliya puwiliyegi yolu keya puwiligi yango keya marekngang puwiligu wazayagi puwili keya puwiligi yango keya marekngang puwiligu wazaya puwili keya ngoluk mabilik wiza kangki.
51 Yongkambanu lewegewili miziwili yawe nalangaiyeng mizagi keliwili yeik ngezewiligiyeng yongolok meiwekiwili kozang pugurago wezayela.
52 Pugu yaka yongkambanu ngai yemizi panu puwili kawiye walibene keleya keya yongkambanu yeikwiligi yeikyeng ngalege yongolok meiya.

53 Pugu yaka yongkambanu yagasiwili watabi
wazonoyeng yana logo ngekyengko wizigeya
yongkambanu watabi keremungkeyeng kiling
puwili yana ono logo yeik wezayela.
54-55 Koka walaka pugu tenigi yelibungang
kokawili keya Abalam keya teni pigi yango keya
mareknganggwiliyegi kaiya pura pi ngela ono keya
pigi yalekta pi keremareke ono logo pugu yaka
Isileiliwili piyegi yawe miziwiliyegi sawela logo
wiza kayimagi, kaiya.
56 Maliya ngago pura pilik kaiya logo ngong
neyauganak Ilisapete kiling wizagoma logo weik
panga i ngezemelegimakki kandobela.

57 Ilisapete mandik wazamiyagira weik lewa
logo pi mandik nak wazamiya.
58 Ilisapetegi yerendagawili keya pigi ingem-
bungangwili Yemizibokko wazono pura piyegi
kelemiyarikki kerewiyawekke puwili mabuwili
pi kiling wilik kagowing miza.
59 Keya mandikpek wok melenazik keya
nazikka neyau wiziya logo wok kalikebekke
yombu nawilirau mandikpek yombu korikwekki
korik yeke ngalege puwek ngeliweki kayima.
Yombu korikwekki korik yeke ngalegewek ngeli
purikku pi Anotogibek miziweki. Yeke ige kanda
puwiligu yeik pugura mango ngezebekkira kelik
Sakaraya meiyagi nobiyeng miza
60 kapura panugu, A'a', yeik pugura Yowan
meiyagibek kani, yeiya.
61 Keya pulaga puwiligu piyegi pelik meiya, Ka-
pura nigi namele keya nak yeik pura meiya ono,
meiya.

62 Togo Sakaraya pangka ngago kaiyagi ono
legi puwiligu meleyengko mangoyegi keli pugurik
mandikpekki yeikta tak meiyagi kelemiya.
63 Sakarayago puwiliyegi kapiya nanging
piyegi maniweki nguk yeiya logo mandikpekki
yeik Yowan pura lende miza. Piliktikki wiyeke
puwiligu lelengkirarik yemane.
64 Sakarayago yeik pugura Yowan miza ngizige
pi weik ngereke ngago kai keya yeik Anotogira
yongolok meiya logo piyegi ngago wilik kagowing
meiya.

65 Togo yongkambanu yereng puguragawili
kulili panu keya yawe pilik mizi puragi ngagora
Yudaya ngabelakpekke yereng mabiyengke weik
yei yongomo miza.
66 Yongkambanu puragi kerewiyawili kumuli
keya nakko nakyegi pelik nguk mei yongomo
mizi, Mandik pok talikkibek. Yemizibekki
kozanda pi kiling yolu kani, kisi.
67 Anotogi Kung Walekpek Yowangi mangobek
Sakarayayegi kola wizigeya pugu Anotoyaga
ngago pera pelik kaiya,
68 Teni Yemizibek Anoto Isileiliwiligibekki yeikta
yongolok meiweki, purik pi teni yongkam-
banu puguwiliyegi saweliweki kayimabek
keya teni wila wazayiweki kayimabek legi.
69 Anotogo weik yombanu kozang panu nak King
Ngai Tawiti piyegi yawe mizabekki yeligagang-
mekka tabunda wazamiya logo pi teni yaliya
wazayagibek.
70 Pura Anotogo koka walaka yombu Anotoyegi
sawela panu logo Anotoyaga ngagora weiya logo

kozak kisawiligu kozak kisa logo weik pelik miza.
71 Pugu teni yongkambanu teniyegi ngai miziwili
keya yongkambanu nawili teniyegi kumbak mizi-
wiliyaga yaliya wazayagirikki kozak kai.
72 Pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi yalek
miza keya Anotogi ngago walek silok tiya koka
walaka Abalamyegi kozak meiya pura pi kere-
mareke ono.
73 Ngago sawiya pura pugu koka tenigi yelibubek
Abalamyegi ngago yeik ngezebekkiraga kozang
kelemiyara logo pugu koka kaiya pura weik
mabek mizagi.
74 Ei, purik pelik, pugu teniyegi ngai miziwiliyaga
yaliya wazaya logo teni kulili mizagi ono koyi-
mowei yawe pugura kozang kebangkeli
75 keya teni pigi wirege kazing kaileyendau
onomekke yoluweki keya kazing pangkamekke
kiriweiweki wok teni wik yolugi piyeng
mabiyengke, kaiya.
76 Sakarayago pura kaiya logo mawinda pelik
kaiya,

Keya ni negi marekpek, kalike yongkam-
banuwiligu pelik kisagi, Pi Anoto Yemizi
Lewege Panubokki yombu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kaibok kisagi
purik Yemizibek kalika kangkine kapura
ni were pigi kazing kunagimek kangkere
miziweki kangkibek legi.

77-78 Nugu Anotogi yongkambanuwiliyegi kazing
yaliya wazayagimekki iwaka siweki keleyagi.
Teni yaliya wazayagirik Anoto tonugubekki
yalektago kaile kaile tonuguyeng tumulagi
logo pilik mizagirik yombanu paka ngalegabek

ngabelakpekke lewagelawekke.
79 Pigi lewagirik yokmek wok wikpekke tabunda
mabilik logo pugu yongkambanu kusabanurikke
yolu logo puwiligi kazing kumbekki Anotoyegi
leweng ibeng puwiliyegi wilangka wezarik wiziyagi keya teniyegi kazing yombiyangai yongomo
mizagimekki yolok ngeliweki, waligeleyiweki,
kaiya.

80 Togo kalike mandik Yowan pok weik yemane lewagela keya kazing kumbekki lewengke
weik kozang sa. Pi ngezebek keke paka kurung
yeikwekke wiziya pi yongkambanu Isileiliwiligi
wirege lewagela wiriyagi puwekkegine.

2

1 Togo puwekke Romwiligi King Ngaibek
Sisa Agustago lo wik nara wiya logo
yongkambanuwiliyegi kozak yeiya. Lo pura
yongkambanu ngabelakpek mabokki puwili
mabuwili yeik puwiligiyeng kapiyarikke lende
miziwekira.
2 Yawe yeikyeng kapiyarikke lende mizi pura
solo lewagelawekkerik Sairiniyago ngabelak
Siriya meibekke ngaiwekke.
3 Tegi puwili mabuwili nak nak yeik
ngezewiligiyeng kapiyarikke lende miziweki
yereng ngezewiligi yelibungangwiligiyengke
kambela.
4 Yosep Tawiti kokabekki yeligagangmekka nak
kopong pi pongo ngabelak Kalili meibekke yereng
Nasarete meira wiya logo paka ngabelak Yudaya meibekke Tawitigi yereng koweige Petelem

meiragi kambela. Yereng pura Tawiti King Ngaibek wazamiyara.
5 Maliya yongok Yosepgi yawi sawiyamele weik mandik kogomele kiling Yosep kapiyarikke yeik piyaugiyau lende miziweki kambela.

6 Piyau kanda Petelem yerengke lewagela logo pulogo tagogei Maliya pigi mandik wazamiyagira weik lewa.
7 Keya i koweiga lewawili iwekmak weik wilak kopong piyau liyengwiligi imakke iwek kola logo Maliya weik mandik kalogoli pugubek wazamiya logo kagorik lewerikku sukumeng miza logo lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi niwekke yenge yungke wazamiya.

8 Togo yereng Petelem puraga mereke yombu nawili liyeng memeng ngezewiligiwiliyegi ngai koya.
9 Keya wokpokko puwili kusage ngai koyawekke Anotogi angelawiliyaga nak puwiliyegi tabunda keya Anoto Yemizibekki ngaiwaktikku puwiliyegi ngalege ngaiwak wiya logo puwili kazi kulili panu miza.
10 Kapura angelabokko puwiliyegi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Kerewiyi, ne iniyegi ngago wazono panura orowei lewabek kani. Pura yongkambanu Isileili mabuwili wilikwilik miziweki keleyagira.
11 Mabek kusa pobokko panga yereng King Ngai Tawiti wazamiya puraga ini yaliya wazayagibek weik wazamiya. Pi Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya waza-

yagi pura miziweki sawiyabek, pi Kilisi Yemizibek.

12 Keya inugu kazing wameik ngago yaka kai peragi iwakawekimek pemek. Mandikpek kagoriktikku sukumeng miza logo lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi niwekke iwek wizilege pakelagi kani, yeiya.

13 Angelabek pilik yeiya logo mabuwekke Anotogi angelawili kolokngagono amiwili kelik yaka werebok kiling nguk namizi tabunda logo Anotogi yeikta yongolok mei keya pelik ingi meiya,

14 Teni Anoto paka ngalege panu yolubekki yeikta yongolok mei keya yongkambanu ngabelakpekke Anotogo keli puwiliyegi ngezege sara wizei pani, meiya.

15 Togo angelawili puwili wezaya logo weik paka ngalege yongowekke yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Teni panga Petelem yerengke watabi yaka lewagela logo mabek Anoto Yemizibokko teniyegi kozak yeiya piyengki pakeli kangweki, kela.

16 Togo puwili ngezangai kambela logo panga yerengke kanda Maliya keya Yosep koyilege pakela keya mandikpek lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi niwekke iwek wizilege pakela.

17 Keya pilik pakela logo yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiligu puwiliyegi angelawiligu yaka mandikpekyegi langai kozak yeiya pura kozak yeiya.

18 Keya yongkambanu kerewiyawiligu yombu
liyeng memengwiliyegi ngaiwiligu kozak kisi
puragi wilek kumula meli.
19 Kapura Maliyago watabi pakela piyeng keya
ngago kerewiya piyeng mabiyengki wilek kang
pugubekke kumula panu wizagoma.
20 Keya yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili
kambelarik puwiligu kerewiyi keya pakeli miza
piyeng angelawiligu kozak yeiya mabilik legi An-
otogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wilik
kagowing mei kambela.

21 Togo pulaga mandikpek wok melenazik
keya nazikka neyau wiziya logo wok kalikebekke
puwili mandikpekki yombu korikwekki korik
yeke ngalegewek ngelawekkerik puwili yeik
pugura Yisu meiya. Yeik pura angelabokko
Maliyayegi were kozak meiyara logo yeik pugura
Yisu meimo, meiyara.

22 Togo pulogo koya Anotogi lo Mosego lende
mizarago weik pangka kaiyara weik wizigeya
piyau mandikpek paka Yirusalem Anoto Yemiz-
ibekyegi miza maniweki miza orowei kambela.
23 Pura Mosego Anoto Yemizibekki loraga lende
miza pelik, Panu keya mangowili mandik kalogoli
puwiligiwili iza orowei kanda puwili Anoto Yem-
izibekyegi yawe pugura keke miziweki maniweki,
lende miza.
24 Keya Anoto Yemizibekki lo nararau
pelik kaiya, Winak Kuwemimi neyau ma
winak Kuwemimi luguwili kelikyau Anoto
Yemizibekyegi opa miziweki manizo, kaiya.

Anoto Yemizibekki loragi kiriwei piyau mandikpek paka Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke miza orowei kambela.

25 Kanda pakalege pura yombu yeikta Simiyong meibok wizilege. Pi Yirusalem yerengke yolubek. Yereng yemane pura Yudawiligi ngaiwili yolura. Pi pangka panu yolubek keya pi Anotoyegi keli kopong pi Anotogi lo mabiyengki kiriwei yolubek. Pi Anotogo yongkambanu Isileiliwiligi kuneng mabiyeng wezameliweki sawiyabekyegi yuke yolubek. Anotogi Kung Walekpek piyegi kiliya yolu.

26 Keya koka Anotogi Kung Walekpokko Simiyongyegi pelik meiya, Nugu were Yemizibekki Kilisi Mesiyabek Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi pakela logo wizagoma weik ni ibengki, meiya.

27 Keya Anotogi Kung Walekpek Simiyong miza orowei Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kiliya la. Keya panu keya mango mandikpek Yisu kazing loragi kiriwei pumokki miziweki miza orowei yeke ige kiliya la puwekke

28 Simiyongku mandikpek mele puguyaugu miza logo Anotogi yeikta yongolok meiya logo piyegi ngago wilik kagowing pelik meiya,

29 Anoto negi Yemizibek, ngago koka nugu kaiya pura weik ngizira lewagela legi weik wilek kang nogobek wilikwilik keya ne yombiyangai ibengki.

30 Purik wire nogoyaugu weik yombu nugu teni yaliya wazayiweki wezamelabekyegi pakela mena.

31 Keya nugu pi yongkambanu ngabelakpekkewil-
iyegi miza yana.
32 Pi wilangka yongkambanu Yuda onowiligu kaz-
ing nigi wameik pumokki pakeliweki mizagirik
keya pugu yeik teni Isileili nuguwiligira yongolok
meiyagi, meiya.
33 Pi Anotoyegi pilik meiya logo mandikpekki
panu keya mangoyau ngago Simiyongku piyegi
meiya puragi lelengkira.
34 Pilik miza logo Simiyongku piyauyegi pelik
yeiya, Anotogo inuwayegi wazono mizagi. Pi pilik
yeiya logo mandikpekki panumele, Maliyayegi
ngago kalike mizagiragi pelik meiya, Kerewiye,
Anotogo mandik pobok sawiya logo piyegi
weraga yongkambanu Isileili kolokngagonowili
Anotoyegi kezanga managi keya nawilirau
mabilik Anotoyegi koli kelemiyagi kani. Keya
pi kazing yongkambanuwili Anotogi kozanda
keya ngai puragi iwakawekimek kapura
yongkambanu kolokngagonowiligu piyegi kaile
ngago meiyagi kani.
35 Piliktikki wiyeke yongkambanu kolokn-
gagonowiligu kumuliyeng kimeike lewagelagi
kani. Keya nugurau piyengki pakela logo kuneng
yemane nugu piyegi kelagira wizang wezalik ya
nuguraga yowagi kani, meiya.
36 Togo Simiyongku pilik meiya wizigeya
mabuwekke yongok Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kai namele lewagela. Yeik pugura
Ana keya pigi mangobek Panuwele, Asagi
yeligagangmekka nak. Ana koka yombu nak
weiya logo kirisimasi melenazik keya nazikka
neyau pi kiling wiziya

37 logo pi ibeng wizigeya pi yombu nawei wiziya
pi weik kirisimasi puguyeng yombu mangobek-
tau ono keya mangorarau ono pilik kopong pi
yongoksi panu. Pi Anotogi i walek yemanemakki
Anotoyegi ingeyau laliyi keya piyegi ya kumuli-
weki kang mizimele. Pi Anotoyegi ya kumulirik
kusaga yoklongko wok piyeng mabiyeng wilek
kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki
tiya maniweki pi ngeragi ni ono mizimele.
38 Ana kanda mandikpekyegi pakela logo
Anotoyegi wazono meiya. Keya pugu weik
ngago mandikpekyegi langaira yongkambanu
Isileili Rom Kapmanbokko ngairaga wila
wazayagibekyegi yuke yolu puwili mabuwiliyegi
kozak yei yongomo miza.

39 Togo panu keya mango lo Anoto Yemizibekki-
rago miziweki kaiya piyeng miza logo weik yeik
wizigeya morok paka ngabelak koweige Kalili
meibekke yereng ngezemerekki yeikta Nasarete
mei purage kang yongobela.
40 Morok kanda pakalege koyimeige
mandikpek weik yemane keya weik kozang
keya kumuli puguyeng Anotogi kelira keya
yongkambanuwiliyegi ngai puragi iwaka sirikku
kola keya Anotogo piyegi wazono pugura mana.

41 Togo kirisimasi mabiyengke pigi panu keya
mangoyau paka Yirusalem ngeragi yemane miza
ni Pasoba meirage pakeli kambeli mizi. Pa-
soba pura Yudawili ngeragi yemane miza nageya
koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang
kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela

wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik
kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi
kumulira.
42 Togo Yisu kirisimasi puguyeng meleyau keya
ingenazikka neyau pilik puwekke piyaugu pi
paka Pasoba ngeragi miza nirage miza orowei
kambela.
43 Morok kambela logo Pasobara pakela logo
pulaga yo kayimarik mandikpektau kayima ono
paka Yirusalem mabulogo wizagoma kapura pigi
panu keya mangoyau iwaka ono,
44 logo weik mandikpek yaka yongkambanu
nawili kiling ngabelak libu were nobiyeng weik
wok nak kambela logo pigi ingembungangwili
keya yerengkewiliyegi weli yongomo miza koy-
ima
45 kapura pi yolok ngela ono legi piyau paka
Yirusalem mandikpekyegi weliweki kang yongo-
bela.
46 Wok neyauganakpekke piyaugu pi Anotogi
i walek yemanemakke Yuda waligeleyiwili kil-
ing mogosara puwiligu kozak keliyengki kerewiyi
keya nguk yei mizageya wizilege yolok ngela.
47 Keya yombanu pugu kaiyengki kerewiyawili
iwaka pugura keya ngago wazono pugu yeiya to
meliyengki lelengkiri.

48 Keya pigi panu keya mangoyau piyegi
pakelawekke piyau lelengkira logo pigi
panumologo pelik ngalik meiya, Mandikpek,
nugu teyegi pelik keleyira nangki? Te peba wilek
ngelek kumulageya koyimowei niyegi weli kani,
meiya.
49 Keya pugu piyauyegi pelik yeiya to mela,

Nangki wiyeke yali neyegi weli? Yali ngoluk ne yeke negi Mangobekki imakke pigi yawera mizagirikki mizi purikki yali iwaka ono ma yeik?
50 Kapura piyau ngoluk pugu piyauyegi yei puragi ngizi iwaka ono.
51 Togo Yisu piyau kiling pongo Nasarete yerengke kandobela. Pulogo pi panu keya mangogo kaiyengki kiriwei mizi keya piyauyegi yeik panga yungke kiliya wizimowei mizi. Keya pigi panumele watabi mabiyeng wilek kang pugubekke wara wiziya keya ngoluk kangka pugubekke kumula.
52 Togo Yisu wizagomeige weik korikwek keya iwaka miziyendau unatuba si lewa logo Anoto keya yongkambanuwiligurau piyegi pakelirik yombiyangai panu.

3

1-2 Wok nakke Yowan Sakarayagi marekpek, paka kurung yeikwekke wiziyawekke Anotogo pulogo piyegi ngagora mana. Puwekkerik kirisimasi meleyau keya ingenazik Romwiligi King Ngaibek Taibiriya Sisago ngai wiziya logo Pontiya Pailetgu ngabelak Yudaya meibekke ngai, keya Elodogo ngabelak Kalili meibekke ngai, keya pigi sakpek Pilipgu ngabelak Ituriya keya Terekonaiti meiyauge ngai, keya Laiseniyago ngabelak Abilini meibekke ngai, keya Anasa keya Kayapasi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panu koya.
3 Puwili ngai koyawekke Yowangu Anotogi ngagora kerewiya logo pi yangalekta pongo kai Yolodang meilingke kabelakke pulogo yongomo

miza keya yongkambanu piyegi kayimawiliyegi ngagora yana. Pugu puwiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kaile inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Pilik miza logo purik nogo ini kaimelagi logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke wezamelagi, yeiya.

4 Yowangu pilik miza purik koka walaka yombu Isaya meibek Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili logo Poropekwili meiwiliyaga nakko Anotogi Kapiya Walektikke mabilik lende miza pelik,

Yombanu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inugu miziyeng waberek mizizo keya wilek kang inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi.

5 Keya lewakpek sopela logo kosauwekke ngabelak kola mana logo kolang keremizizo. Keya kazing wikyeng keremizibene wale kolok kelik piyeng pangka pangka mizizo keya kingyeng tukula logo kazingmek wazono mizizo.

6 Pilik miza logo teni yombanu ngabelakpekki mabuwiligu yawe Anotogo teni yaliya wazayagira pakelagi, pilik lende miza. *Isaya 40:3-5*

7 Yowangu Anotogi ngagora kozak yeiya logo yombanu kolokngagonowili piyegi kaimeliweki kayima. Pugu purikki pakela logo pelik yeiya, Igali. Ini mabuwili kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora mela nelegi kazi

kangwili kelik. Takko iniyegi Anotogo kalike yombanu mamokki kazing miziyengki ngagozak keleyagi logo kaile mizayengki sisik pugura yemane kopong ngangang yanagirikki kozak yeiya logo inugu kumularik Anotogo ini ngangang yana nelegi ini neyegi kaimeliweki kayima ma talik?

8 Ini pilik mizagi keli purik were ini kaile inugu mizi piyengki kuneng miza logo kazing kaile inuguyengka kowiti miza logo Anotoyegi sawela koyimowei Anotoyegi kazing wazono mizi piyeng mizi logo teni mabuwili kimeike pakela logo nogo ini kaimelagi. Keya ini makngezego nakko nakyegi meiya yongomo mizi, Teni Abalamyaga kayimawili legi teni ulogo Anotoyegi sawela, kisi nagani. Anotogo king peyeng ngizi Abalamgi yango keya marekngangwili miziweki kowitagi keli kesak pi pangka. Abalamyaga kayima purikki ngago ono kapura were kaile inuguyengki kezanga mana logo wilek kangyeng Anotoyegi saweli.

9 Ini yengeleiyeng kelik. Yombanu nak ngezebokko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira mela ono puwekke purik mabura pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wezamiyagi. Anotogo iniyegi pilik mizagirik mereke, yeiya.

10 Togo yongkambanuwiligu ngago pura kerewiya logo piyegi pelik nguk meiya, Teni talik miza logo yengelei wilek wazonoyeng wiragi?

11 Pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tak melewangka neyau purik mabura narik yombanu yeikpok manimo keya tak ngeragi nayeng purik mabura sanga miza nimo, yeiya.

12 Keya pulaga yombanu king takis wei
piyengka nayeng ngowei nawilirau piyegi
kaimeliweki kayima logo piyegi pelik nguk meiya,
Kiriwagabek, teni talik mizagi, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya,
King takisyeng kapmanbokko weiweki sawiya pi-
lik keke weizo keya ini piyengka kokowa nayen-
dau wei nagani, yeiya.
14 Keya pulaga ami nawilirau mabilik piyegi pe-
lik nguk meiya, Keya teniyegirik talik mizagi? Pi-
lik mei legi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu
inugu yeli puwiligi watabiyeng ngowei mizi na-
gani ma onanga kisa logo kingyeng ngowei mizi
nagani kapura king inuguyeng keke yawe in-
ugurage yani piyeng wei keya king ngane sa
weiyagi purikki keli nagani, yeiya.
15 Yowangu pilik miza logo yongkambanu Kilis-
ibek Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya waza-
yagi pura miziweki sawiyabekyegi waberek yuke
puwili ngago Yowangu yei puragi kerewiyawekke
puwili Yowanyegi wilek kang yemane kumula
mela logo pelik kisa, Pi Kilisibek ma talikpek?
16 Tegi Yowan kerewiya logo pugu puwili
mabuwiliyegi pelik yeiya, Yeik. Ne yombu
yeikpek. Nogo ini kai yeikpokko kaimeli kapura
kozanda keya yawe nogo mizi peyeng ulagi
nak lewagi. Ne pokyaga kulengke logo nogo
kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke
panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu.
Pokko ini Anotoyegi kowita puwili Anotogi
Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene
keleyagi keya ini nawili Anotoyegirau kowita ono
puwili, pugu yezizikke yenge yungke wezayelagi.

17 Pugu yombanuwiliyegi mizagirik iwing yaweleigi mangobokko iwing yawe puguleige mizagi mabilik. Yaweleigi mangobek iwiyeng menalege kili tiya logo limiza logo iwing ngiziyeng kebangkelagi kapura lekyeng wezamelagi. Mabilik kalike lewagibok yombanu ngizi puguwili kebangkelagi kapura yombanu pigi onowili panga yezi kusagi onozikke wezayelagi, yeiya.

18 Togo Yowangu yombanuwiliyegi kozang kozak yeiyageya wiziyarik kazing pangkamekke koyagirikki keya Anotogi ngago wazonoragi kozak yeiyageya wiziya.
19 Keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi kaile puwiligu mizayengki kozak yeiyageya wizimowei ngaibek Elodoyegirau kazing kaile pugu sibek ngoluk wikpekki yongokpumele, Elodiya meimele weiyarikki ngalik kozang mei keya yawe kolokngagono kaile mizi nayengkirau meiya.

20 Togo watabi kaile pugu miza piyengki ngalege mazenda kaile panu nararau miza logo pura pugu Yowan wigira wazamiyara.

21 Yowangu ngoluk kozak yeiya logo yongkambanu kolokngagono pulogo kaimeliweki kayima wizigeya Yisurau piyegi kayima logo mabilik kaimela. Yisu kaimela logo waberek mizageya tawizeige paka ngalege lemengki kandik tiya
22 logo Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi wizigeya Anotogi kilirago paka

ngalega pelik mei, Ni negi Marek nogo keli panubek. Ne niyegi wilik, meiya.

23 Keya perage kirisimasi puguyeng yombu nak keya meleyau logo pi yawe pugura weik solo mizi. Keya yongkambanuwiligu kumularik pi Yosepgi marekpek mena miza. Keya Yosepgi mangobek Elai,
24 Keya Elaigi mangobek Matak keya Matakki mangobek Lebi keya Lebigi mangobek Melekai keya Melekaigi mangobek Yanai keya Yanaigi mangobek Yosep,
25 Keya Yosepgi mangobek Matatiya keya Matatiyagi mangobek Amoso keya Amosogi mangobek Neyam keya Neyamgi mangobek Eselai keya Eselaigi mangobek Nagai keya Nagaigi mangobek Meyak,
26 Keya Meyakki mangobek Matataya keya Matatayagi mangobek Semeng keya Semengki mangobek Yosek keya Yosekki mangobek Yora,
27 Keya Yoragi mangobek Yowanang keya Yowanangki mangobek Lesa keya Lesagi mangobek Serababe keya Serababegi mangobek Siyatiyek keya Siyatiyekki mangobek Nerai,
28 Keya Neraigi mangobek Melekai keya Melekaigi mangobek Ari keya Arigi mangobek Kosam keya Kosamgi mangobek Elemaram keya Elemaramgi mangobek Eya,
29 Keya Eyagi mangobek Yosuwa keya Yosuwagi mangobek Eliyese keya Eliyesegi mangobek Yorim keya Yorimgi mangobek Matak keya Matakki mangobek Lebi,

30 Keya Lebigi mangobek Simiyong keya Simiyongki mangobek Yura keya Yuragi mangobek Yosep keya Yosepgi mangobek Yonam keya Yonamgi mangobek Elayakim,
31 Keya Elayakimgi mangobek Meliya keya Meliyagi mangobek Mena keya Menagi mangobek Matata keya Matatagi mangobek Natang keya Natangki mangobek Tawiti,
32 Keya Tawitigi mangobek Yesi keya Yesigi mangobek Obek keya Obekki mangobek Powas keya Powasgi mangobek Salemong keya Salemongki mangobek Nasong,
33 Keya Nasongki mangobek Aminarap keya Aminarapgi mangobek Areming keya Aremingki mangobek Anai keya Anaigi mangobek Eserong keya Eserongki mangobek Perese keya Peresegi mangobek Yura,
34 Keya Yuragi mangobek Yakop keya Yakopgi mangobek Isak keya Isakki mangobek Abalam keya Abalamgi mangobek Tera,
35 Keya Teragi mangobek Neyo keya Neyogi mangobek Serak keya Serakki mangobek Liyu keya Liyugi mangobek Pelek keya Pelekki mangobek Iba keya Ibagi mangobek Sila,
36 Keya Silagi mangobek Kenang keya Kenangki mangobek Apasata keya Apasatagi mangobek Sem keya Semgi mangobek Nowa keya Nowagi mangobek Lemek,
37 Keya Lemekki mangobek Metusala keya Metusalagi mangobek Inok keya Inokki mangobek Yerete keya Yeretegi mangobek Malalali keya Malalaligi mangobek Kenang,
38 Keya Kenangki mangobek Inoso keya Inosogi

mangobek Sek keya Sekki mangobek Aram keya
Aramgi mangobek Anoto.

4

1 Togo Yowangu Yisu kaimelawekke Anotogi
Kung Walekpokko piyegi yenge yungke kiliya logo
kola logo wizagoma. Keya pulaga Yisu pongo kai
Yolodang mei puling wiya logo yongobelawekke
Anotogi Kung Walekpokko pi miza orowei paka
kurung yeik nawekke kambela.
2 Pakalege kanda pi ngabelakpokko wiziyarik
wok yombu neyau logo Sadang kerewawiliyegi
ngaibokko Yisu kaile mizagiyengki yang
kelemiya. Puwekkerik Yisu ngeragi na ono
wiziya wiziya wok yombu neyau tikinda
piyeng mabiyeng moleige keya Yisu weik ngaba
ibengmek lewagela.
3 Yisu yagasi legi Sadangko piyegi pelik meiya,
Ni Anotogi Marekpek mabura nugu king pobokki
meiya logo ngeragi wezazik niweki kowite, purik
mabura ni Anotogi Marek ngizi panubek purik ne
iwakagi, meiya.
4 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi
Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik
kai,
Yombanubek ngeragi nirikku keke wik yolugi
ono, *Utoronomi 8:3*
kai kani logo ne kimbekki meiyagi ono, meiya.
5 Keya pulaga Sadangko Yisu paka lewege miza
orowei la logo ngabelakpekke piyeng mabiyeng
keya yongkambanu piyengke yoluwili keya
yombu ngai puwiliyegi ngaiwili kiling watabi
wazonoyengki nguk namizi waligelemiya.

6-7 Pilik miza logo Yisuyegi pelik meiya, Anotogo
yaka ne ngabelak mabiyeng ngaiweki pangkara
nana purikki wiyeke watabi ngabelakpekke
piyeng mabiyeng nogoyeng logo nogo managi
kelibok managiyeng. Tamizeige ni yeik nogora
yongolok meiweki ingeyau laliyi keya neyegi ya
kumuli purik mabura nogo ni watabi piyeng
mabiyeng yeik yemanera kiling ngaiweki
pangkara nanagi, meiya.
8 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, An-
otogi Kapiya Walektikke pelik kai,
Ni Anoto Yemizi nugubekki yeikta yongolok mei-
weki ingeyau laliyi keya piyegi ya ku-
mulimo keya yawe pi wamenakpekki pura
keke mizimo, *Utoronomi 6:13*
kai kani logo ne ngago nugu kai pura mizagi ono,
meiya.
9 Keya pulaga Sadangko pi paka Yirusalem
yerengke miza orowei kambela logo paka ngalege
panu Anotogi i walek yemanemakke pi luweza
wazamiya logo pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek
mabura pelaga pongo ngabelakke perakta kawiye
wale,
10 purik Anotogi Kapiya Walektikke yungke
lende mizarik pelik kai.
Anotogo angela puguwili niyegi waberek ngai-
weki wezayelagi,
11 Keya mabeliktau kai,
Inge panuyaurau ngangang miza nelegi puwiligu
ni kebangkelagi. *Ingi Sam 91:11,12*
Pilik kai legi pelaga perakta kawiye wale logo
angelawiligu ni kebangkeli purikki nogo pakela
logo ni Anotogi Marek panubek miziweki, meiya.

12 Sadangko pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke mabeliktau kai,

Nugu Anoto nigi Yemizibekyegi yang kelemi nagani, *Utoronomi 6:16*

kai kani logo ne perakta kawiye walagi ono, meiya.
13 Keya Sadangko Yisuyegi watabi nalangai mabiyengki yang kelemirik weik yeikwekke pi kambela logo pi ngereke Yisuyegi yang kelemiyagiragi yuke yolu.

14 Togo Anotogi Kung Walekpekki kozambokko piyegi kola wizigeya Yisu pongo ngabelak Kalili meibekke kandobela. Keya ngago piyegi langaira pulumengke yereng mabiyengke ululu miza meli.
15 Keya pugu kanda Yudawiligi i walek songonoyengke waligeleyarikki wiyeke puwili mabuwiligu yeik pugura yongolok meiya.

16 Togo pulaga Yisu panga yereng Nasarete mei koka pi mandik songonowekke wiziya keya yemane sa puragi kambela. Keya kanda pulogo wok Yudawili yawe mizi ono Anotoyegi ya kumulibek wok Sabatpek meibekke pi Yudawiligi i walek songonomakke ngezebokko were mizilik yeke ige la logo mogosa. Pi mogosa logo pi Anotogi Kapiya Walektikka ngago lang narik meiweki luweza.
17 Pi luweza logo paka orozarikke kuna logo nakko pi Isaya Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko kapiya lende mizarik mana. Pi

kapiyarik welela logo ngago lang perik lende miza
wizilege weik ngalizi pelik sangkela,
18 Anotogi Kung Walekpokko neyegi yolu purikki
wiyeke pugu ne yongkambanu yeik
puwiliyegi ngago pigi wazonora kozak
yeiweki sawiya.
Keya pugu ne yongkambanu wigira yolu
puwiliyegi wezanela logo nogo ngago pe-
likta yei, Ini weik i wigirimak wiya logo
kuni, yei.
Keya pugu ne yongkambanu wire kusa
puwiliyegi wezanela logo nogo ngago
pelikta yei, Ini ngereke pakeli, yei.
Keya pugu ne yongkambanu ya kunengyeng
kiling yolu puwiliyegi wezanela logo nogo
ngago pelikta yei, Kuneng inigi piyeng weik
yeik, yei.
19 Keya pugu ne yongkambanu mabuwiliyegi
wezanela logo nogo pelik yei, Pera Anoto Yemizi-
bokko iniyegi wazono mizagira, yei. *Isaya 61:1,2*
20 Pilik sangkela logo pi kapiyarik waliya logo
yombu kapiya purikki ngaibekyegi mana yo mela
logo pulogo waligeleyiweki mogosa. Pi pilik miza
logo weik yongkambanu pulogowiligi wireyeng
piyegi ngai yuke panu.
21 Togo Yisu weik puwiliyegi pelik kozak yeiya,
Anotogi ngago lang ini kerewiya koyigeya mabek
nogo sangkela perik weik wameik ngizi lewagela,
yeiya.
22 Puwili ngago pugura kerewiya logo puwiligu
piyegi wilik ngago kisa logo ngago puragi wilek
kumula meli. Tegi puwiligu pelik kisa, Yombu

pobok yeik Yosepgi marekpek kapura talik miza
logo ngago wazono pera kozak kai, kisa.
23 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya to
mela, Inugu weik neyegi pelik kisagi, Ni Tota
mabura ni makngezego korik ni makngezegiwek
yombiyangai keleme. Keya teni yaka watabi pugu
pongo yereng Kapaneyam meirage miza piyengki
kerewiya mena yereng ni makngezegi peragerau
watabi pilik piyeng mize, kisagi purik ne iwaka,
yeiya.
24 Keya ngereke pugu yeiya, Nogo wameik
kai, yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok
ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling
keya yongkambanu pulogowiligu ngago pugu
kai piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak
ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya pugu
puwiliyegi Anotogi ngagora kozak yeiwekkerik
puwiligu ngago pugu kai piyengkirau ngizi
kumuli ono.
25 Kapura ini kerewiya koyi, koka walaka
yombu yeikta Ilaya Anotogi ngagora kozak
kaiyabek pelege tenigi ngabelak Isileili meibekke
wiziyawekkerik Yuda yongok komatewilirau
kolokngagono koya purik wameik panu.
Puwekkerik pulogo kirisimasi neyauganara keya
walerik kobo namani logo ngabelakpok mabokko
ngaba ibenda lewagela.
26 Anotogo Ilayayegi Yuda yongok komate
puwiliyegi saweli kangweki meiya ono, pi
panga ngabelak Sairong meibekke yereng
Sarepata meiragi yongok Yuda ono komate ngela
nameleyegi saweli kangweki meiya.
27 Pulaga kirisimasi nayeng miza logo kalike

yombu nak yeikta Elisa Anotogi ngagora kozak kaibek wiziyawekkerik tenigi ngabelak pelege Isileili meibekke yongkambanu kemegeme Leposimek meimek logo korikwek sok miza logo potoga walimekka miziwili kolokngagono koyima. Keya Anotogo Elisayegi yongkambanu pelege Isileili kemegeme leposimek kilingwili yombiyangai keleyiweki kozak meiya ono, pi panga ngabelak koweige Siriya meibekke yombu Yuda ono yeikta Neyaman meibek logo kemegeme leposimek kilimbek logo piyegi kayimabek yombiyangai kelemiweki meiya, yeiya.

28 Yisu pilik yeiya logo yongkambanu i walek songonomakke ige pulogowili ngago puragi kerewiya logo kumularik Yudawili piyegi koli kelemi ono purik Anotogo pi Yuda onowiliyegi wezamelagi miza logo purikki weraga ya puwiligiyeng sisikmokko unatuba panu miza.

29 Sisik miza logo puwili mabuwili luweza logo Yisu yerendaga yenge wilingke ulumi wageliwei kuna logo puwiligu yenge wilekkewekke weza-meliweki.

30 Kapura pi yongkambanuwiligi tepek neing kanda weik kazing ngezebekkimek neing kuna.

31 Togo pulaga pi pongo yereng Kapaneyam meiyaragi kambela. Yereng pura ngabelak Kalili meibekkera. Kanda pulogo wok puwili yawe mizi ono, puwiligu Anotoyegi ya kumulibek wok Sabat-pek meibekke pi yongkambanuwili waligeleyagi-lege.

32 Keya pugu ngago waligeleyi pura kozanda

kiling kopong puwili lelengkira logo pelik kisa, Pi
ngai nak wezalik kozak kai kani, kisa.
33 Keya i walek songonomakke ige pulogo
yombu kerewa nakko yenge yaga ngai yolu nak
wiziya logo kerewabokko ngalizi pelik kek kai,
34 Aik, ni Yisu paka yereng Nasaretegabek. Ni
teniyegi nangai miziweki mizi? Ni teni yeliweki
pelege lewa logo teni kemenak yeik sa wazayi-
weki ma? Ni kaile nayendau ono Anotoyaga kay-
imabek purik ne iwaka, kai.
35 Kapura Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik
meiya, Ngagoluk wizei, keya yombubekyaga kazi
welagela kule, meiya. Keya yongkambanu pul-
ogo ngai puwili kerewabokko yombubek pongo
ngabelakke yomizora wezameli purikki pakela.
Pilik miza logo kerewabek piyaga welagela kang
kapura yombubekyegi watabi nayeng kelemiya
ono.
36 Yongkambanu pura pakela puwili yemane le-
lengkira logo puwili nakko nakyegi pelik mei yon-
gomo mizi, Ngago pilik pera nangaira? Yombanu
pobokki ngago kozang pangkara kiling perago
kerewawili kazi kunibene yeiya logo puwili we-
lagela kazi kang mizi pera, mei.
37 Keya pulaga ngago Yisuyegi langaira panga
pulumengke yereng mabiyengke weik ululu miza
mela.

38 Togo Yisu Yudawiligi i walek songono
pumakka welagela logo pongo Simongki
imakki kambela. Pi kanda yeke ige Simongki
yongokpumelegi panumele kemegeme korikwek
yezingei panu mizimekka mizi logo mizageya

wizilege logo puwiligu Yisuyegi kemegeme pugumekki kozak meiya.
39 Pi kerewiya logo piyegi saweliwei luweza logo pugu kemegeme korikwek yezingei mizi pumokki ngalik meiya logo kemegememek piyaga yeik logo pi nguk namizi yangalek meiya logo weik puwiligi ngeragi miza yowiya.

40 Pilik miza logo yokmek kiliyawekke yongkambanu puwiligi ingembungang kemegeme nak nalangaimek kilingwili miza puwili mabuwili Yisuyegi iza orowei kanda pugu yongkambanu kemegeme mamokki ngalege mele puguyaugu walamiya logo puwili mabuwili yombiyangai sibene keleya.
41 Keya kerewawilirau weik yenge yongkambanuwiligi yungke ngaiweki kiliya yolu puwili yongkambanuwiliyaga welagela logo ngalizi pelik kisa, Ni Anotogi Marekpek kani. Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi ngago kisi nagani, yeiya purik Yisu pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purik puwiligu iwaka kopong.

42 Togo wangane panu pura Yisu yangalek meiya logo yereng pura wiya logo pi ngezebek kabelak kuyangka ngagoluk nangezige waberek miziweki kambela. Pi talege miza legi yongkambanuwili piyegi suwei weli logo puwiligu pi yolok ngelawekke pelik meiya, Ni kang purik pangka ono legi teni kiling pelege yoluweki, meiya.
43 Kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ne yereng nayengkerau kangweki keya

piyengke ngago wazono Anotogo ngai pugumekki
ngai puragi kiliyagi puragira mabilik kozak
yeiweki Anotogo ne pilik miziweki sawiya logo
wezanelabek legi ne weik kang, yeiya.
44 Tegi pi Anotogi ngago wazono pura
Yudaya ngabelakpekke Yudawiligi i walek
songonoyengke kozak yei yongomo miza.

5

1 Togo wok nakke Yisu panga kai kolamiya
Kenesare meibekke ngezege luwe tawizeige
yongkambanu kolokngagono pugu Anotogi
ngagora kozak kairikki kerewiyagirikki wiyeke
piyegi panga yungke mizi kayima.
2 Pilik mizageya tawizeige pugu wang neyau
kaingimbekke wizilege pakela logo yombanu
watabisi uli puwili pulogo wangyau wiya logo kik
kawek puwiligiyeng kaigesageya koyilege.
3 Puwili kaigesa logo Yisu nawili kiling wang
naleige tameneng meiya logo wang pulei Si-
mongkilei logo Yisugu Simongyegi pelik meiya,
Wanglei panga kaibekke langai songono nangezi
ulumiya to mele, meiya. Logo Yisu mogosa
logo panga wang puleiga yongkambanu pulogo
kaingimbekke wawere ula puwili waligeleya.
4 Pi ngagora kozak yeiyageyara weik pugu Si-
mongyegi pelik meiya, Ni panga kai kulakkabekke
wanglei ulumiya to mele logo kik kawek in-
uguyeng yenge kaibekke watabisi uliweki weza-
meli, yeiya.
5 Logo Simongku pelik meiya to mela, Kiri-
wagabek, teni yaka kusage yawe mizageya koy-
ima logo watabisi nawilirau ula ono kele kapura

nugu pilik kai legi ne kik kawek tonuguyeng yenge kaibekke yungke kiliya wezamelagi, meiya.

6 Puwili pilik mizawekkerik watabisi keremungke ula logo kik kawekyendau koliweki mizi.

7 Tegi puwiligi kewengke panga wang naleige koya puwiliyegi ngago yeiya, Ini kik kawekyeng ulumiweki teniyegi saweli koli, yeiya. Puwili kanda mabuwili ulumiya logo wangyau mabiyau watabisiwili mereng miza logo wilak logo kuneng kopong puwili kiling wang neyau yenge kaibekke kiliyaroweki mizi.

8-10 Tegi Simong keya Sebetigi marekyau Jems keya Yowan Simongki kewengkeyau kiling yombuwili purikki pakela logo lelengkira. Simong Pita lelengkira logo Yisugi wirege ulu wala logo pelik meiya, O Yemizibek, ne yombu kailebek mena ne wezaniya logo kazi kune, meiya. Kapura Yisugu Simongyegi pelik meiya, Kazi mizi nagani, watabisi uliweki yawe mizi purik segeya mabek weik nugu yongkambanuwili neyegi iza oroweiweki yawe mizagi kani, meiya.

11 Keya pulaga puwiligu wangyau paka kaingimbekke ngalege ulumiya wiya logo watabi mabiyeng wiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

12 Togo kalike Yisu yereng narage pulogo tawizeige yombu kemegeme Leposimek meimokko kolabek weik lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok korikwek sok mizimek keya korikwekke wizing lewa meli mizimek logo yongkambanuwiligu wizing piyeng kuming kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi

pumokka yela managi, legi yongkambanuwiligu
kulili panu mizimek logo puwili nak leposimek
kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek.
Yombanu pilikmek kilimbokko Yisu pakelawekke
pigi wirege panga ngabelakke ingeyau laliya logo
pelik kelegele meiya, Yemizibek, tamizeige nugu
keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye logo
yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono,
meiya.
13 Logo Yisu mele puguzik tungkula logo pi ke-
bangkela logo Yisugu pelik meiya to mela, Nogo
mizagi keli. Ni yombiyangai se, meiya. Logo nguk
namizi mabuwekke yombubekyegi wizing leposi
lewamek weik yeik logo pi weik yombiyangai sa.
14 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik kozang
meiya, Nugu peragi namele keya nakyegi kozak
mei nagani, kapura tenigi lo Mosego kaiya
puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i walek
yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko
ni yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene
kune keya pulaga nugu pi wata namek Anotoyegi
kolak mizagirikki wiyeke mana logo pugu ula
logo waliya logo ni weik yombiyangai wazaniya
puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.
15 Kapura yombanu yakabok ngagoluk
kambela ono logo ngereke ngago Yisuyegi
langai pura weik yemane panu ululu miza logo
yongkambanu kolokngagono kanda wawere
uli logo ngago puguragi kerewiyiweki keya
yombanu kemegeme nalangaiyengko mizi puwili
yombiyangai wazayiweki.
16 Kapura pi ngezebek yeke tek ngagoluk
yongkambanuwili yolu onorikki kuna logo kanda

pi waberek miza.

17 Togo wok nakke Yisugu yeke ige
yongkambanuwili waligeleyageya wiziyarik
Mosegi loragi waligeleyi nawili keya Palisi
mei nawilirau mogosa koya. Palisiwili mei
puwili yombanu Yuda kangka yemane Mosegi
lo mabiyengki waberek panu kiriwei mizi
keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago
yogongyengkirau kozang panu kiriwei miza
miziwili. Puwiliyaga nawili ngabelak Kalili
meibekke yereng nayengka kayimawili keya
nawili paka ngabelak Yudaya meibekke
yereng nayengka kayimawili keya nawili
paka Yirusalem yerendaga kayimawili. Anoto
Yemizibekki kozanda Yisu kiling wizigeya Yisugu
kemegemewili yombiyangai keleyi.
18 Keya yombanu nawili yombunak inge keya
mele ibeng nak lalektikke ngalege wageliwei
kanda puwili yeke ige Yisuyegi saweliwei waza-
miyagi nobiyeng miza.
19 Kapura yongkambanu kolokngagono liya ko-
pong puwili kemegemebek yeke ige wageliwei
lagi langai ono, legi puwili pi yeke imakke ngalege
ngilirik neing wageliwei la logo lewelimbekke
yungu narik tiya logo wibek lalektikka ngane
miza logo yenge yongkambanuwiligi tepekke ke-
megemebek lalektikke wibekka Yisugi ingew-
erege kula.
20 Pilik miza logo puwili Yisugu kemegeme-
bek yombiyangai wazamiyagi langai purikki ngizi
panu kumulirikki pugu pakela logo pugu kemege-
mebekyegi pelik meiya, Ei, nogo kaile nuguyeng

weik tumula logo keremareke wezameli kani,
meiya.
21 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki
waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili
ngezewili pelik kumula, Yombanu pobok tak?
Yombanu ngabelakpekke nakkorau kaileyeng tu-
mula logo wezamelagi ono, Anoto wamenakko
keke mizagi. Tegi pugu kai purikku pi Anoto kiling
pangka pangka kai yagenda, miza.
22 Kapura Yisu puwiligu liwik kumula piyengki
iwaka wiziga puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ya
inuguyengke nangki pilik kumuli?
23 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tu-
mula logo wezamelagira ma yombu inge keya
meleyeng ibeng nak yombiyangai wazamiyagi
pura? Tamizeige ne yaka inge keya meleyeng
ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile nuguyeng tu-
mula logo wezamela, mei purik ini pi wameik
kai ma ngaigu kai kisagi, kapura tamizeige ne
yombu inge keya meleyeng ibembekyegi pelik
mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik ini ne
wameikpek ma ngaigubek miza legi iwakaweki.
24 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo
yongkambanu ngabelakpekkewiligi kaileyeng tu-
muliweki pangkara kilimbek logo ini purikki
iwakaweki nogo yaka yombu inge keya meleyeng
ibembekyegi pelik mei yagenda, Ni yangalek
meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i nugu-
makki kambele, mei yagenda.
25 Nguk namizi mabuwekke yombanubek
puwiligi wirege yangalekta luweza logo yolumek
puguyeng weiya logo panga i ngezebekkimakke
kunimowei Anotogi yeikta yongolok mei kuna.

26 Pilik miza logo pakela pumok mamokko
unatuba panu lelengkira logo puwili leli ulageya
koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo
pelik kisa, Mabek wokpekke pelege tonugu yaka
watabi wazono panu nayengki pakela, kisa.

27 Keya pulaga waleleige Yisu ngabelak libu
kang kunimowei tapakeleige yombu king takis
weibek, yeikta Lebi meibek, opis pugumakke
mogosa wizilege Yisugu piyegi pelik meiya, Ni ne
kiling saweliweki kiriwei koli, meiya.
28 Logo Lebi yangalek meiya logo watabi pugu
mizageya wiziya piyeng mabiyeng wiya waza-
miya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.
29 Kalike wok nakke Yisuyegi weraga panga
Lebigi imakke ngeragi yemane miza ni keya piyau
kiling yombanu kolokngagono king takis wei
piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu
kaile mizi nawilirau ngeragi niweki mogosa.
30 Yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligi ngai
Palisi meimekka nawili Yisu kiling puwili nirikki
pakela logo puwili sisik sara koyimowei kalike
Yisugi yombu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi
munumunu yeiya logo puwiligu pelik nguk yeiya,
Ini yombu king takis wei piyengka nayeng ngowei
miziwili keya yombanu kaile mizi nawili kiling
ngeragi ni mizira nangki? Ini pilik mizi purik
pangka ono, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Yongkambanu wazonowili totayegi kang ono, ke-
megemewili keke totayegi pakeli kangwili.
32 Kazing mabilikmekke ne yongkambanu
ngezewiligu ngezewiliyegi pangkawili mizi

puwiliyegi kayima ono, ne yombanu kaile mizi puwiliyegi kayima logo puwili kazing kaile miziyengki kuneng miza logo kazing kaile puwiligi piyengka kowiti miza logo neyegi saweliweki ngago yeiweki kayima, yeiya.

33 Keya ngereke puwiligu piyegi pelik meiya, Yowan kaimelibekyegi kiriweiwili kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizi keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kiriweiwili-rau mabilik mizi kapura yombu ni makngezego waligeleyiwili kazing pumok mizi ono, puwili yeik ngeragi keya kai wik ni mizi.
34 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagibokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani wizigeya puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling mogosa logo ni.
35 Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyimowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza orowei puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.
36 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko

melewangka wik narikka walerik ngela logo paka melewangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pilik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya melewangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.

37 Keya nakko kai waing wikpek keremizi-wekkerik were pi kik wata korik wikyeng kerem-iza logo kai waing wikpek kubuli. Pi kai waing wikpek panga kik wata korik wereyengke kubu-lagi ono. Pi pilik miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya kik wata korikyeng yeikki.

38 Piliktikki wiyeke kai waing wikpek panga kik wata korik wikyengke kubuliweki.

39 Keya nakko yaka kai waing werebek na puwekke purik kai waing wikpek nagi keli ono pugu kaiyagirik, Kai waing werebek pangka mena, kaiyagi, yeiya.

6

1 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei neing wei kambela logo yombu puguwili kunimowei wit wire pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo mele puwiligiyengke pazipazi ngela logo wireyeng ni mizi kuna.

2 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu pakela logo pelik ngalik yeiya, Lo tonugurago wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiyara inuwago ngelira nangki, yeiya.

3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungang kokawiligi ngaibek Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi kumuli. Wok nakke Tawiti keya pi kiling puwili yagasi miza, legi
4 Tawiti Anotogi imakke yeke ige la logo ngaibekyegi nguk meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligu keke nagiyeng, kai. Kapura Anotogo puragi ngalik kai ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezego waligeleyiwiliyegi ngalik yei nagani, yeiya.
5 Pugu pilik yeiya logo pugu mawinda pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekke mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

6 Pulaga wok Sabat nakke Yisu Yudawiligi i walek songonomakki yeke ige la logo yongkambanuwiliyegi kazing Anotogimek waligeleya. Pulogo yombu melelo ngaigera koru miza nak wizilege.
7 Keya Palisi pulogo koyilegewili keya Mosegi loyengki waligeleyi pulogo koyilegewilirau Yisuyegi ngai koya. Puwili Yisugu ngago kaile kai ma kazing korowali nayeng mizi purik kebangkelagiwili. Tamizeige pugu yombanu

kemegeme nak wok yawe mizi onobekke
yombiyangai wazamiyagi ma talik miza legi
puwili mereke panu ngai koya.
8 Kapura Yisugu kumula puwiligiyengki iwaka
logo yombu melelora koru mizabekyegi pelik
meiya, Yangalek meiya logo pewiligi wirege
pelege koli, meiya logo yombubek yangalek meiya
logo pulogo yongkambanuwiligi tepekke luweza.

9 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo
iniyegi nara nguk yeiweki, wok yawe mizi
onobekke lo tonuwagirago pangka miziweki
kaiyayeng nangaiyeng? Teni yombanuwiliyegi
wazono miziweki kai ma kaile miziweki kai?
Ma teni yombanuwiliyegi sawela logo wazono
yolugiweki kai ma yela logo ibeng wazayiweki
kai? Yisugu pilik yeiya logo puwili nakko ngago
kanga nararau kaiya ono.

10 Togo pugu yombanuwiliyegi pakeli wei miza
logo yombanubekyegi pelik meiya, Melelora
tungkule, meiya. Pi pugu kai pilik miza logo mele
puguzik weik ngereke yombiyangai sa.
11 Kapura puwili sisikmokko kola logo Yisu talik
kelemiyagi miza legi ngezewili kozak keli yon-
gomo mizi.

12 Pulaga Yisu paka lewakpekke waberek mizi-
weki kambela logo kusabok mabok pi Anotoyegi
waberek mizageya wizagoma.
13 Wangane pura pugu piyegi kiriweiwiliyegi
wiriyibene ngago yeiya logo pugu puwiliyaga me-
leyau keya pongo inge nazikka neyauwili yawe
pugura miziweki iza. Pugu puwili yeik, Aposolo

pura yana logo purikku kai purik ngago pugura
orowei miziwili, kai yagenda.
14 Puwiligi yeikyeng peyeng, nak Simong Yisugu
Pita meibek, keya pigi sakpek Enduru, keya neyau
Jems keya Yowan, keya Pilip keya Patolomiyu,
15 keya Matiyu, keya Tomasi, keya Alapiyagi
marekpek Jems, keya Saimon. Saimon yombu
Selete Yudawili Romwiliyaga yaliya wazayiweki
liwik yawe miziwiliyaga nak logo puwiligu pi Sai-
mon Seletebek mei.
16 Keya Yuras Jemsgi marekpek, keya nak Yuras
Isaliyoto kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanag-
ibek.

17 Keya pulaga Yisu paka lewakpekka puwili
kiling yerageya logo kanda ngabelak kolangk-
abekke piyegi kiriwei nawilirau koyilege puwili
kiling luwe wiziya. Yongkambanu kolokngagono
nawilirau pulogo koya. Puwiliyaga nawili paka
ngabelak Yudaya meibekke yereng nayengkawili
keya paka Yirusalem yerendaga keya pongo Taya
keya Sairong yereng kai wizambekkiyaugamek-
tau logo mamok pulogo koya. Puwili ngago
puguragi kerewiyi keya yombiyangai wazayiweki
kayimawili
18 keya yombanu kerewawiligu lelewe keleyi
puwilirau kayima logo pugu yombiyangai keleya.
19 Kozang Anotogira Yisuyaga kemegemewil-
iyegi kuna logo puwili yombiyangai keleyagi legi
yongkambanuwili mele puwiligiyengko piyegi
sawelagi nobiyeng miza.

20 Pilik miza logo Yisugu yombanu pugu walige-

leyiwiliyegi pakela logo pelik yeiya,

Ini yombanu watabiyengki yeik puwili ini wilikwilik miziweki, purik Anoto weik ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili legi.

21 Ini yombanu mabek yagasi yolu puwili wilikwilik miziweki, purik ini kalike wilakkiwili legi. Ini yombanu mabek ingkisageya yolu puwili wilikwilik miziweki, purik kalike ini songomeiyagiwili legi.

22 Kalike ne yombanu paka ngalega kayimabekki weraga yombanuwili iniyegi kumbak mizi ma iniyegi kezanga yani ma iniyegi korowali kaile yei ma yeik inuguyengki kaile keleyi puwekke ini wilikwilik miziweki.

23 Koka puwiligi yelibungangwiligu mabilik panura yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi keleya. Keya puwiligu iniyegi pilik mizagi kani. Logo puwekke ini wilikwilik yemane panu miziweki, purik paka ngalege inugu watabi miza piyengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng yemane legi, yeiya.

24 Yisu pilik yeiya logo yombanu nawiliyegirau pakela logo puwiliyegi pelik yeiya,

Kapura ini yombanu mabek watabi keremungkeyeng kiling puwili ini waberek ngaiweki, purik ini watabi inugu miza piyengki kanga wazonoyeng weik mabiyeng mabelege weiyageya koyinda, paka ngalegerau weiyagi ono legi.

25 Ini yombanu mabek weik wilak yolu puwili
ini waberek ngaiweki, purik ini kalike ya-
gasi mizagi legi.
Keya ini yombanu mabek weik
songomeiyageya puwili ini waberek
ngaiweki, purik ini kalike ingkisagi keya
wireyengka ingkilakyeng walagi legi.
26 Kokarik inigi yelibungangwiligu yombanu
pobilik ngaigu kisa puwili, Teni Anotoy-
aga ngago iniyegi yeiyagira weiya, kisa
puwiligi yeikyeng yongolok meiya purik
ngago ngizi ono puwiligu kozak kisayengko
puwili wilik kagowing keleya kopong, keya
tamizeige yombanu mamokko weik pilik
yeik inuguyeng yongolok mei mabura ini
waberek ngaiweki. Purik purikku walimizi
purik ini Anoto wilik kagowing kelemi ono.

27 Kapura nogo ini ngago nogora kerewiyagi
mabuwiliyegi pelik yei, Ini yombanu iniyegi ngai
miziwiliyegi kelizo. Keya inugu yombanu iniyegi
kumbak mizi puwiliyegi wazonoyeng keke miz-
izo.
28 Keya inugu yombanu iniyegi watagak ngeli
puwiliyegi wazono mizizo. Keya puwiliyegi lan-
gai wazono yeizo. Keya inugu yombanu iniyegi
kaile keleyi ma iniyegi langai kaile kisiwiliyegi
Anotogo sawelibene waberek mizizo.
29 Tamizeige nakko wiregawere nuguraga
nazuwaga melegozok neli mabura ni tolikta sa
logo pugu ngereke wiregawere nuguragarau
nazuwaga melegozok nelibene kelemimo.
Tamizeige nakko kagorik yeke ngalege nigi waliya

purik orowei purik mabura melewangkariktau
weibene kelemimo.
30 Tamizeige nawiligu niyegi watabi nayeng
yaniweki kisi mabura nugu puwili yanimo ma
tamizeige yombanu nakko watabi nigi nayeng
orowei purik mabura ngereke weiweki nguk mei
nagani.
31 Kazing yongkambanuwiligu iniyegi
keleyibene inugu keli pumokko inugu mabilik
puwiliyegirau keleyizo, yeiya.
32 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Yongkam-
banu mabuwiligu mizirik yombanu puwiligu keli
puwiliyegi puwili keli. Yongkambanu kaile mizi-
wilirau pilik miziwili. Tamizeige ini yombanu
iniyegi keli puwiliyegi inugu keke keli purik
Anotogo ini wazono miza yeiyagi ono. Inugu
yombanu iniyegi keli ono puwiliyegirau kelizo.
33 Yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu
puwiliyegi wazono mizi puwiliyegi puwili wa-
zono mizi. Yongkambanu kaile miziwilirau mabi-
lik miziwiligu keya tamizeige ini yombanu iniyegi
wazono mizi puwiliyegi inugu wazonoyeng keke
mizi purik, Anotogo ini wazono miza yeiyagi
ono. Inugu yombanu iniyegi wazono mizi ono
puwiliyegirau wazono mizizo.
34 Yombanu kaile miziwiligu nawili watabi
yanirik puwiligu teniyegi pangka pangka kanga
yo melagi miza koyimowei watabiyeng yani. Ka-
pura tamizeige ini yombanu ini kanga yanagi lan-
gai pilik puwiliyegi keke yani purik, Anotogo ini
wazono mizi yeiyagi ono. Ini yeik yanizo.
35 Inugu yombanu iniyegi ngai miziwiliyegi
kelizo. Keya puwiliyegi wazono keleyizo. Keya

kangayeng weiweki miza yolu nagani, puwili watabiyeng yeik yani logo kalike ini Anotoyaga inugu watabi mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng unatuba panu weiyagi. Keya inigi kazing miziyengko ini Anoto Yemizi Lewege Panubekki yango keya marekngangwili yolu mizagi. Purik pi yongkambanu kaile piyegi wazono mei ono keya kaile kaile mizi puwiliyegirau wazono mizibek.
36 Inugu nazuwagawiliyegi yalek panu mizizo Anotogo iniyegi yalek panu mizi mabilik.

37 Nugu nakyegi melebek yowi purik Anotogo niyegi melebek yowagi, legi nakyegi melebek yowi nagani. Keya nugu nakyegi pakela logo pelik mei, Nugu kaile miza legi ni ngangang mizagi mei purik, Anotogo niyegi mabilik kaiyagi legi nugu pilik mei nagani. Kapura nugu nawiligi kaile mizi piyeng keremareke wezameli purik, Anotogo kaile nugu mizi piyeng keremareke wezamelagi kani.
38 Nugu nazuwagawiliyegi keleyi pilik Anotogo niyegi keleniyagi kani. Anotogo nugu keleyi piyengki pangka pangka keleniyagi keya mawiyarekka miza logo niyegi yemane panu keleniyagi. Tegi kazing nugu nazuwagawiliyegi pilik keleyi pumokki pangka Anotogo mabilik niyegirau keleniyagi kani, yeiya.

39 Pulaga Yisu puwiliyegi ngago saweliwei perarau pelik kozak yeiya, Yombanu wireyau kusa nakko yombanu wireyau mabilik kusa nak miza orowei kunagi ma yeik? A'a'. Tamizeige piyau pilik kuna purik mabiyau kawiye walagi.

40 Mandik kapiya mizi nakko waligeleyi
pugubekyegi lewege mizagi ono, a'a'. Pi were
kemenak waligelemiya logo purik mabura pi
waligeleyi pugubek kelikki. Pilik mena waligeleyi
inugubek kelik sizo logo inugu yombanu wireyau
kusabekyegi pangka sawelagiweki.
41 Ni yombanu nakki wirebekke kulugulurik
pakela mowiyi kapura ni makngezegi wirebekke
wak yolu puleigi pakeli onora nangki?
42 Ma ni wire ni makngezegibekke wakleigu
talik pakelagi mizageya wizimowei ni nangki
nakyegi pelik mei, Koli, nogo kulugulu wire
nugubekke yolu purik wameliweki mena, mei? Ni
yombanu kiligang neyau lewabek kani. Wak wire
ni makngezegibekke yolu pulei were wamela logo
ni wireyau pangka ngai panu wizimowei nakki
kulugulu wirebekki purik wameli mangine.

43 Yengelei wazonoleigu wilek korowaliyeng
wiragi ono, ma yengelei kaileleigu wilek wa-
zonoyeng wiragi ono.
44 Yengeleileigi wilekyengko yengeleilei
ngenangailei mizi, purik teni yongkambanuwili
were yengelei wilekyengki pakeli, wazonolei ma
kailelei miza legi. Teni ngoyei wilekyeng mabung
ingakmerekka tiyi ono kani ma kopi wilekyeng
ingakmerekka tiyi ono kani.
45 Pilik tegi yombanu wazonobek kumuli
wazonoyeng yenge ya puguraga wara yolu. Pilik
kopong pi kazing wazonoyeng mizi mizi kapura
yombanu korowalibek kumuli korowaliyeng
yenge ya puguraga wara yolu kopong pi kazing
korowaliyeng mizi mizi. Togo kilirago kai

piyeng yenge yaga kolokngagono yolulikyengka kaiyengko, yeiya.

46 Yisugu pilik yeiya logo yeke langak pelik yeiya, Inugu neyegi, Yemizibek, Yemizibek, kisi kambeli kapura kili nogorago ini mizizo kaiya piyeng ini waberek kerewiya logo mizi ono. Ini pilik pura nangki?

47 Ne kazing saweliwei pemek yombanu neyegi lewa logo ngago nogoyengki kerewiyi keya ngago piyengko miziweki kai piyeng mizi pumologabok talik melegabek miza purikki kozak yeiweki mena kerewiya koyi.

48 Yombanu pumologabok yombu i namak ngiziweki mizibok kelik. Pi i pugumak paka ngabelak kingyeng kilimbekke ngalege ngiza. Pilik ngiza logo kailing unatuba kai ngai kaiyageyara i pumak topela melagi nobiyeng kelemiya kapura imaktau urukang mizi ono, purik imak kingyengki ngalege ngiza kopong kozang wiziya.

49 Kapura yombanu ngago nogoragi kerewiya kapura purago miziweki kai piyengki kiriwei miza ono pumologabokyegirik pelik, pi i pugumak paka ngabelak kingyeng kilimbekke ngiza ono, pi kaingimbekke yeik ngiza logo kailing unatuba kai ngai kaiyageyara imak urukang kelemiraige nguk namizi kawiye wala logo kemenak neneng ngela mela. Pilik legi ngago nogoyengki wazono kiriwei mizi ono puwili kawiye wala logo neneng ngela melagi, yeiya.

7

1 Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago
kerewiyagiyeng mabiyeng kozak yeiya logo pi
panga Kapaneyam yerengke kambela.
2 Panga pulogo Rom Amiwiligi ngai nakyegi
yawe mizibek logo ngaibokko keli panubek ke-
megeme mizi logo ibengweki mizi.
3 Togo Rom Amiwiligi ngaibek Yisu weik lewa
purikki kerewiyawekke, pugu Yudawiligi yemane
nawili wezayela logo Yisuyegi nguk meiya logo
pugu kanda piyegi yawe mizibek yombiyangai
wazamibene.
4 Puwili Yisuyegi kanda puwiligu piyegi yaka
purikki kozang panu nguk meiya logo piyegi pe-
liktarau meiya, Rom Ami ngai pobok yombu wa-
zono panubek logo ni piyegi pangka sawelagi lan-
gaibek,
5 purik pi Yuda onobek kele kapura pi teni Yu-
dawiliyegi kelibek keya mabilik teni Yudawiligi i
walek namak ngiziweki king wiyabek togo nugu
piyegi saweli purik pangka.
6 Tegi Yisu puwili kiling Rom Ami ngaibekki
imakke kambela. Yisu imakke ngezege
mereke lewagela pura Rom Ami ngaibokko
nawili Yisuyegi ngago pelikta kiling wezayela,
Yemizibek, mabilik wizei. Ne pangkabek ono logo
ni i nogomakke wiriyagi purik pangka ono.
7 Keya nogo kumularik ne yombiyangaibek ono
logo ne niyegirau kangki ono kapura nugu mab-
ulaga wizimowei yeik ngago yeiktago kai logo
kemegeme neyegi yawe mizibekyegi pumok yeik
sibene mei.
8 Purik nerau ngai yemizibekyegi kulengke yolu

logo ne watabi pugu kai piyeng mizi mizibek keya ami nawili neyegi kulengke yoluwili. Logo nogo nakyegi, Kune, mei purik pi kang. Keya nogo pangabokyegi, Ni koli, mei purik pi lewa. Keya nogo neyegi yawe mizibekyegi, Pera mize, mei purik pi mizi. Kazing mabilikmekke ngago nugura kozanda kiling logo nugu yeik ngagorago kai purik yombanu neyegi yawe mizibek yombiyangai kelemiyagi, legi yeik ngagorago kai, meiya.

9 Yisu ngago puragi kerewiya logo lelengkira logo pugu yongkambanu piyegi kalika kiriwei wiriya puwiliyegi langai kowita logo pelik yeiya, Kerewiyi. Yombu Yuda ono pobokko neyegi kozang ngizi panu kumuli kapura yongkambanu nalagawiliyaga nak ma Isileili mabuwiliyaga nakkorau neyegi pilik ngizi panu kumuli ono, yeik, yeiya.

10 Pilik miza logo yombanu ngagora orowei kambelawili Rom Ami ngaibekki imakke kandobela logo puwiligu yombu ngaibekyegi yawe mizi kemegeme wiziyabek weik yombiyangai wizilege pakela.

11 Pura pilik miza logo waleleige Yisu panga yereng yeikta Nen meirage kambela. Yombanu pugu waligeleyiwili keya yongkambanu kolokngagonowilirau pi kiling kambela.

12 Puwili yereng puragi kawaktage tabunda pura yombu yereng puragawili yombu nawekke ibeng nak waliyiweki wageliwei lewa puwili miza. Yombu ibembek yongok komate namelegi marek wamenakpek. Keya yongkambanu

kolokngagono yerendage pulogowili yongok komatemolo kiling koyilege.
13 Logo Yemizibokko yongokmoloyegi pakelawekke pugu piyegi yalek miza logo pugu piyegi pelik meiya, Ingkei wak, meiya.
14 Pugu pilik meiya logo panga mereke kuna logo lopongleige kebangkela logo yombanu loponglei wageliweiwili weik leng miza. Keya Yisugu pelik meiya, Mandikpek. Yangalek mei, meiya.
15 Yombu ibembek yangalek meiya logo mogosa wizimowei weik ngago kai.

Togo Yisugu yongok komatemeleyegi pelik meiya, Nigi marekpek wik wizinda mena ya, meiya.
16 Pilik miza logo pakela pumok mamok lelengkira logo leli ulageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa, Yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai yemane nak tenigi tepekka lewagela, kisa keya peliktau kisa, Anoto teni yongkambanu puguwiliyegi saweli keya yaliya wazayiweki weik lewa.
17 Togo ngago Yisuyegi langai pera Yudaya ngabelakpek keya pulumengke yereng piyengke weik ululu miza mela.

18 Pulaga Yowan kaimelibek wigirimakka wigira wizigeya pugu waligeleyiwiligu piyegi yaka miza piyengki kozak meiya.
19 Tegi Yowan kaimelibokko puwiliyaga neyau piyegi wiriyibene ngago yeiya logo piyau Yemizibekyegi nguk meibene ngago pelikta kiling wezayela, Ma ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi

kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi, meiya.

20-21 Piyau Yisuyegi kandawekke Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nalangai nalangai mizi puwili yombiyangai waza-yageya wizilege piyaugu pakela. Keya piyaugu Yisugu kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelageya wizilege pakela, keya yongkambanu wireyeng kusawili weik pakeliweki keleyageya wizilege piyaugu pakela.

Piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yowan kaimeli-bokko niyegi pilik nguk neiweki te wezayela logo pugu pelik kai, Ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi ma talik, kai, meiya.

22 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya to mela, Yowanyegi yaligu mabek pakeli keya kerewiyi miza piyengki kozak meizo. Piyeng pelikyeng, wireyeng kusawili ngereke pakeli, keya inge keya melegawere ibengwili keya inge koruwili ngereke yongomo mizi, keya kemegeme Leposimek meimek kilingwili ngereke korikyeng yombiyangai wazayi, keya kerangangyeng waliyawili ngereke kerewiyi, keya ibengwili ngereke yangalekta wik yolu keya yongkambanu watabiyengki yeik puwili Anotogi ngago wazono puragi kerewiyi. Yaligu Yowanyegi piyengki kozak meiweki kandobeli.

23 Keya perarau yaligu piyegi kozak meizo, Ne yombanu kalike lewagi kaiya mabok logo ngizi panu kumuli keya purikki kangka neyau onobekyegi wilikwilikta yolu, meizo, yeiya.

24 Yombanu ngago Yowangira weiyayau

weik kuna wizigeya Yisugu Yowanyegi langai yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kurung yeik Yowan kaimelibokko wizagomawekke kambela puwekkerik ini nangaiyengki pakeliweki kambela? Ini Yowan yengelik kebarekpokko orowei mizi piyeng kelik kozang ono nobiyeng pakeliweki kambela? A'a'.

25 Mabura ini nangaiyengki panga pulogo pakeliweki kambela? Ma yombu nak watabi wik wazono nayeng wakiyabekyegi pakeliweki kambela? A'a'. Yombu wik pilik piyeng wakiyi keya watabi kolokngagono piyeng kiling puwili yombanu ngai yemanewiligi i wazono yemane piyengki keke yoluwili.

26 Logo ini yombu pilikpok pakeliweki kambela ono mena, takyegi ini pakeliweki kambela? Ma ini yombu Poropek mei, yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo yongkambanuwiliyegi kozak kai nakyegi pakeliweki kambela? Ei, wameik. Kerewiyi. Yowan yombu Anotogi poropek pilikpek kele kapura pi poropekwiliyaga ngalegebek.

27 Purik pi mabokyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku ne pigi Marekpekyegi pelik kaiya,

Kerewiye, ni kalika kangkine kapura nogo were
ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi
nigi kazing kunagimek kangkere mizagi,
kaiya, yeiya. *Malakai 3:1*

28 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogora wameik kani kerewiya koyizo. Yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kayimi pewiliyaga Yowan ngalege panubek kapura pewekka yombanu yeiktarau ono nak ngago nogoragi

kerewiya logo nogo piyegi ngaiweki keleni molo-
gabok Yowanyaga ngalege panumele keya pek
mizagi, yeiya.
29 Puwili mabuwili Yisugu kai puragi
kerewiyawekkerik yongkambanu yeikwili keya
yombu king takis weiwilirau Yisugu kai puragi
wilik. Togo puwiligu pelik kisa, Wameik, Anotogo
kazing tenigi keremizi pumok pangkamek, kisa.
Puwili ulogo Yowangi ngagoragi ngizi panu
kumula logo kaile puwiligiyengka kowita logo
Yowangu kaimelawili.
30 Kapura yombu Palisiwili meiwili keya Mosegi
loragi waligeleyiwili Yisugu kai puragi kiyebuk,
purik puwili Anotogo Yowan wezamela ono miza
logo pugu kazing wazono waligeleya pumokki
kiyebuk keya kezanga mana kopong Yowangu
kaimela onowili.
31 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya,
Mena, nogo ini yongkambanu mabek perage
ngabelakpekke yolu pewili watabi nangaiyeng
kelik kaiyagi? Nogo iwaka logo nogo kozak
yeiweki.
32 Ini koloyakamandik songono yerengke kara-
gare miziwili kelik. Nawiligu nawiliyegi pelik yei,
Teni yongolo uliwekke ingimei kapura ini teni
kiling yongolo uli ono. Keya teni ingi yalekkiyeng
mei kapura ini purikkirau kiyebuk kopong teni
kiling ingi yalekkiyeng mei ono, yei. Logo pilik
mizi purikku kai pura ini Yowan kaimelibokko
ngago kaiyeng ma nogo ngago kai piyeng ma mizi
piyengki kiyebuk.
33 Purik Yowan kayimawekke pi pereksik
keya kai waimbek ini Palisiwiligu ni pilik na

ono purikki ini kiyebuk keya inugu pi Anotogo
wezamelabek kisagirikki kiyebuk kopong inugu
kerewa nak pigi yungke yolu kisa.
34 Keya mabek ne yombanu paka ngalegabek
kayima logo ne ngeragi ni keya kai waimbek ni
puriktau ini kiyebuk keya inugu pelik kisi, Keriyi,
pi ngeragi momanengka nibek keya kai waing
kolokngagono nibek, kisi. Keya peliktau kisi, Pi
yombanu king takis wei piyengka nayeng ngowei-
wili keya kaile mizi nawili kilindau kewengke
mizibek, kisi.
35 Ini te Yowangu kisi piyengki kezanga mani
kele kapura, Anoto iwakaragi mangobek legi
pigi yango keya mareknganga pugu kaiyeng mizi
mabuwiligu piyegi pelik kisi, Anoto wameik
pangka mizibokko, kisi, yeiya.

36 Wok nakke yombu Palisi yeikta Saimon mei
nakko Yisu i pugumakke pi kiling ngeragi niweki
lewaweki meiya logo Yisu pi kiling i pugumakke
kambela logo ngeragi lalektage mogosa.
37 Yereng perage yongok kazingke namele yolu.
Pi Yisu yombu Palisibekki imakke ngeragi nirikki
kerewiyawekke pugu weli kelebak wazono kukn-
gizi keli king yemane wezamela nak weiya logo pi
i Yisu mogosa pumakke yabela
38 logo pi Yisugi ingeyauge ngezege luweza wiz-
imowei ingkeiya. Ingkilak wala mabokko inge
puguyau kaigesa wazamiya. Pilik miza logo mo-
rogulung meiya logo sakela inge Yisugiyaugebek
kebi nganelek yokolong ngezemelegirago tumula
logo inge puguyau songok kuli keya weli kukn-
gizi keli yakabokka inge puguyauge weli mela

wazami kelemiya.
39 Pilik miza logo yombu Palisi Saimon yaka
Yisuyegi lewaweki meiyabokko yongok pumol-
ogo mizi puragi pakelawekke pi ngezebokko
ngezebekyegi pelik kumula, Tamizeige yombu
pobok wameik ngizi ngagora Anotoyaga weiya
logo kozak kaibek kesak pugu yongokmolo talik
mologo pi kuming kelemi miza purikki moloyegi
iwaka si kak keya pi yongok pumolo kaile kaile
mizimele purikki iwaka si kak, pilik kumula.
40 Yisu Saimongu kumula yolu puragi iwaka legi
pugu yombanubokko kumula yolu puragi langai
pelik meiya to mela, Saimon, ne ngago niyegi
kozak neiyagi nara, meiya logo Saimongu pelik
meiya to mela, Ei, Kiriwagabek, pangka mena
kozak nei, meiya.
41 Tegi Yisugu ngago saweliwei nara piyegi pelik
meiya, Yombu neyau nakyaga king wangki kanga
managi nayeng weiya, logo nak 100 Kina weiya
keya nak 10 Kina wei miza.
42 Pilik miza logo kalike teng kanga managira
lewagela kapura piyau kingki yeik legi king kan-
gayeng managi langai ono. Togo yombu yaka
piyauyegi kingyeng yanabokko piyau mabiyaugi
yeikyau kapiyarikka tumula logo piyauyegi, Ma-
bilik, yeiya. Nogo yaligi yeikyau tumula logo
keremareke wezamela, yeiya. Pi pilik kai legi
yombu piyau piyegi wilik miza. Pulaga Yisugu Sai-
monyegi pelik nguk meiya, Mena, yombuyauyaga
takko kingyengki mangobekyegi wilik yemane
panu mizagi, meiya.
43 Tegi Saimongu pelik meiya to mela, Nogo ku-
mularik yombu king yemane kanga managiyeng

tumulabok, meiya. Togo Yisugu pelik meiya, Wameik. Ngizira nugu kaiya yo meli pura, meiya.

44 Togo Yisu kowita logo yongok yakamoloyegi keriya logo Saimonyegi pelik meiya, Yongok pemeleyegi pakele. Ne i nugumakke yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke kiriwei kai wik inge nogoyau kaigesagi nak nana ono, kapura yongok pemelegi ingkilakpokko inge nogoyau kaigesa nowiya logo kebi nganelek pugurago sakelabek tumula nowiya.

45 Keya ne i nugumakka yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke kiriwei ne songok kula ono kapura ne ige pelege yabekeya logo yolu perik pi ngoluk inge nogoyau songok kulageya yolu pera.

46 Keya ne yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke kiriwei kebi nogorage weli nakko pukmela wazaniya ono kani, kapura pugu weli kukngizi kelibokko inge nogoyau mabiyau weli mela wazaniya kani.

47 Tegi kerewiye, yongok pemeleyegirik, keli unatuba pigi neyegi purago kaile kolokngagono pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela purikki walimizi yagenda. Kapura yombanu kaile pugu mizayeng songono miza logo pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela mologabok pugu kaile miza piyeng tumulabekyegi kelirik mabilik songono, meiya.

48 Yisugu Saimonyegi pilik meiya logo yongok yakamoloyegi pelik meiya, Nogo kaile nuguyeng tumula logo keremareke wezamela kani, meiya.

49 Yisu pilik kai legi yongkambanu pi kil-ing ngeragi lalektage pulogo mogosa koyawili

ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo mizi,
Yombu pobok tak logo pugu kaileyeng tumula
logo wezameli purarau mizi, kisa.
50 Kapura Yisugu yongokmeleyegi pelik meiya,
Nugu neyegi ngizi kumulirikku kaileyengki
kozandaga yaliya wazaniya kani ni weik wilek
kang ngezege sabek kiling kambele, meiya.

8

1 Wok nayeng miza logo Yisu yereng
songonoyeng keya yemaneyengke yongkam-
banuwiliyegi ngago wazono Anotogo pigi
ngaimekki ngai yolu puragi kozak yei yongomo
mizi kambela. Keya yombanu meleyau keya
pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyi
puwili pi kiling kambela.
2 Keya yongok kolokngagonowilirau puwili kil-
ing kambela. Yongok puwiliyaga nawili ulogo
kemegeme mizawili keya nawili ulogo kerewaw-
ili yenge ya puwiligiyengki yungke ngai koyaw-
ili kapura Yisugu kerewawili wezayela logo yon-
gokwili mabuwili weik wazonowili. Puwiliyaga
namele Maliya Matalena ulogo Yisugu kerewa
melenazik keya nazikka neyauwili piyaga we-
lagela wezamelamele.
3 Keya namelerau Jowana, Susagi
yongokpumele. Susa pok Elodogi i yemanemakke
ngaibek. Keya namelerau Susana. Puwili
Yisu keya yombu pi kilingwiliyegi king keya
watabi ngezewiligiyengka sawela logo puwiliyegi
waberek ngai kayimawili.

4 Yereng mabiyengka yongkambanuwili

Yisuyegi lewageyageyara weik kolokngagonomek wawere ula wizigeya Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya,

5 Wok nakke yombu nak pandi wilek puguyeng yawege wezameli kambela. Pi wilekyeng wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang yongkambanuwiligu wei mizibekke wala logo yongkambanuwiligi ingeyengko momaneng kelemiya logo pulaga winakwiligu na.

6 Keya wilek nayeng ngabelak king yemaneyeng kilimbekke ngalege wala logo lewa kapura nga-belakpek putiya ono kopong ibeng.

7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki tepekke wala logo lewa kapura ingak piyengko momanenda wiya logo pengyeng ibeng sa.

8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyan-gaibekke ngalege wala kopong marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek wazonoyeng wira. Wilek wirayeng yemane panu wiri miza, yeiya. Yisugu pilik yeiya logo mawinda pelik yeiya, Ini kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyi.

9 Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Ngago saweliwei yaka nugu kai puragi solorik taliktik, meiya puwekke,

10 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki mizi. Kapura yongkambanu ne kiling sawela ono puwiliyegi nogo ngago

saweliweiyengke kozak yei. Purik puwiligu wire puwiligiyengko yawe nogo miziyengki pakeli kele kapura puwili ngizi pakeli ono keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kele kapura ngizi panu kumuli ono, yeiya.

11 Togo pugu kiriweiwiliyegi pelik yeiya, Ngago saweliwei puragi solorik pelik, Pandi wilek yaka wezamela piyeng Anotogi ngagora kani.
12 Keya ngabelakpek yongkambanu ngago wazonora kerewiyi puwili kelik. Logo ngabelak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda nabok yongkambanu Anotogi ngagora kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili kelik logo puwili ngagora kerewiya logo pulaga Sadangko kanda ngago pura kangka puwiligiyengka puwili Anotoyegi ngizi panu kumula logo pugu yaliya wazaya nelegi ngagora weiya logo wezameli.
13 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu Anotogi ngagoragi kerewiyi nawili kelik logo pura weiyagirikki wilik keya wilek marekyengki puliliyeng yenge ngabelakke kiliya kula ono mabilik puwili ngago puragi kumula kapura wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono, logo kunengyeng lewa ma Sadangko puwiliyegi yang keleyiweki lewa puwekkerik puwili Anotoyegi kezanga mani logo puwiligi ngizi kumulira yeikki.
14 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbok, yongkambanu Anotogi ngagora kerewiya nawili kelik logo puwili Anotogi ngagora kerewiya kele kapura puwili koyi kang kunimowei wilek kang

mabiyeng king keya watabi kolokngagonoyeng keya wilek ngelek kumuliyeng keya korik kang ngabelakpekke wilikwilik miza meli pilik piyengki tiya mani kopong puwiligu Anotogi ngagora wezameli. Pilik legi kazing puwiligu mizi piyeng ngizi ono.

15 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono wilekyeng walabok kelikwili. Puwili Anotogi ngagoragi kerewiyi logo ngizi kumuli logo pura wilek kang pangka puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili logo weik puwiligu miziyengki ngiziyeng weik punda, yeiya.

16 Pilik yeiya logo Yisugu ngago saweliwei nararau pelik yeiya, Yombanu nak lambek langiya logo yeke ige oroweirik kaimirago liwik ngokmana wiyi ma lalektage yenge kulengke wiyi ono, a'a'. Pilik segeya pi orowei paka kimeike wiramiya wazamiyagi logo yongkambanu ige kangwiligu lambekki ngaiwaktikki pakelibene.

17 Kazing mabilikmekke watabi mabek neyegi langai liwik yolu piyeng kalike kimeike kawela wiyagiyeng keya watabi mabek neyegi langai ngokmana piyeng kalike ngokmana piyengka lewagela wiriyagi logo yongkambanuwiligu piyeng iwakaweki.

18 Pilik tegi ngago nogo kai puragi waberek kerewiya panu keya ngagoragi kumula panu. Purik tamizeige yombanu namele keya nak Anotogi ngagora kebangkela logo kiriwei yolu mologabok Anotogo pi ngizira mawinda managi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik Anotogo ngago pilik molo-

gabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza
purarau piyaga weiya mowiyagi kani, yeiya.

19 Pulaga Yisugi panumele keya sakwili piyegi
keriyiweki wiriya logo puwili piyegi mereke
wiriyagi nobiyeng miza kapura yongkambanu
wawere ulamek kolokngagono kopong piyegi
mereke wiriyagi langai ono.
20 Yombanu nakko Yisuyegi pelik meiya, Nigi
panumele keya sakwili niyegi pakeliweki yenge
yerengke pelege luwe yuke yolu, meiya.
21 Kapura Yisugu puwili mabuwiliyegi pelik
yeiya to mela, Anotogi ngagoragi kerewiya logo
kiriwei mizi pilik puwili negi panumele keya sak-
wili kani, yeiya.

22 Wok nakke Yisu yombanu ngezebokko
waligeleyiwili kiling wangleige tameneng meiya
logo mogosa. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Teni kai
kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke
kangweki, yeiya logo weik puwili kambela.
23 Puwili wangleige kaibekki ngalengale
tagoneigeya Yisu weik iwek. Pi iwek kola wizigeya
kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo
mizi logo weik wanglei kaibokko kolamiya logo
wilak wizigeya puwili weik wanglei kiling yenge
kaibekke kiliyaroweki mizi.
24 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu pi waliya
kelemiya logo pelik meiya, Kiriwagabek.
Kiriwagabek. Teni weik kaiyaga niweki
mizi. Pilik kisi legi Yisu yangalek meiya logo
kebarekpek keya kaibektau ngalik yeiya logo

kebarekpek weik yeik sawiya keya kaibektau weik yelakkelek wiziya.

25 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek ngelek kumulira nangki? Ini nogo iniyegi ngaigi langai purikki neyegi ngizi kumuli ono ma talik, yeiya. Keya puwili kozang puguragi pakelawekke puwili kazi miza keya lelengkira keya nakko nakyegi pelik meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek keya kaibektau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi, meiya.

26 Pilik miza logo puwili wangleige ngalengale kuna logo waleleige puwili kanda lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa meibekke wila wiya. Ngabelak pok Kalili kaibekka pangazuwage yolubek.

27 Yisu wangleiga yangalekta panga kaingimbekke luweziraige pura yombu yereng puraga nak wizilege. Yombubok kerewawili piyegi yenge yungke yolubek logo komozilik yolubek wizigeya pi yerengke ige yolu onobek, pi yombanu mosindaga yolubek.

28-29 Kang mabiyeng kerewabokko pi kebangkela yolu mizirikki wiyeke kang mabiyeng yombanuwili inge keya mele puguyeng sengyengko wigira wazamiya logo piyegi ngai yolu mizi. Kapura kerewabekki kozandago sengyeng ngela mela logo kerewabokko pi kurung yeikwekkebekke kiriwei kelemi kang mizi.

Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela kunibene meiya logo yombubokko Yisuyegi pakeli keya kemenak ngalizi kek kaiya logo pigi

ingewerege ulu wala logo pelik meiya, Yisu, Anoto
Yemizi Ngizi Lewege Panubekki Marekpek. Nugu
neyegi nangaiyeng keleniweki mizi? Nogo niyegi
nguk nei ne ngangang keleni nagani, meiya.
30 Pilik meiya logo Yisugu yombubekyegi pelik
nguk meiya, Yeik nugura talik mei meiya, legi
pugu pelik meiya to mela, Yeik nogora Ngelekpek,
meiya, purik kerewa kolokngagonowili piyegi
kiliya yabela legi.
31 Kerewa puwiligu Yisuyegi pelik mazeng keya
nguk meiya, Nugu teni yungu yenge yungke kam-
beli purikke wezayeli nagani, meiya.
32 Lewak songono mereke pulogo wizilege-
bekke liyeng kabe kolokngagono namek ngeragi
ni yo keya to mizageya koyilege.
Togo kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele
meiya, Nugu teni liyeng puwiliyegi kiliya
wezayele, meiya. Tegi Yisugu puwili liyeng
puwiliyegi kiliya wezayela.
33 Yisu pilik miza logo kerewawili
yombubekyaga welagela panga liyengwiliyegi
kiliya logo liyengwili lelewe miza logo
lewakpekke nginda kanda wilekwekka yenge
kaibekke kiliya logo kaiyaga na.
34 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili
yaka miza puragi pakela logo puwili nginda
kambela logo ngago yaka miza puragira
yongkambanu yereng yemaneyeng keya
songonoyeng keya yaweyengke yawe
miziwiliyegi kozak yei miza.
35 Togo yongkambanu ngago puragi
kerewiyawili yaka miza puragi pakeli kambela.
Puwili Yisuyegi kanda pura yombu yaka

kerewawili piyaga welagela wezayelabok lelewemek yeik wizigeya kagoriktik tiya logo Yisu kiling mogosara wizilege pakela. Puwili pura pakela logo mabuwili kazi panu miza, purik kozang yemanera kiling piyeng miza purikki puwili iwaka kopong.

36 Togo yongkambanu yaka miza puragi pakela puwiligu yongkambanu yaka miza puragi napakeli puwiliyegi Yisugu miza logo yombu kerewawiligu kebangkela yolubek yombiyangai wazamiya puragi kozak yeiya.

37 Togo yongkambanu panga Kegesa pulumengka pulogo wawere ula puwili mabuwili kazi panu miza. Logo piliktikki wiyeke puwiligu Yisu kangweki nguk meiya logo pelik meiya, Kambele, meiya. Pilik kisi legi Yisu panga wangleige ngalege yabela logo kangweki miza

38 kapura yombu yaka kerewawili piyaga welagela wezamelabokko Yisuyegi pelik kozang nguk meiya, Ne ni kiling kangweki, meiya.

39 Kapura Yisugu pi wezayomela logo pelik meiya, Yereng ni makngezegirage kambele logo watabi wazono Anotogo niyegi keleniya piyeng mabiyengki yongkambanuwiliyegi kozak yeimo, meiya. Tegi pi Yisugu kai pura miziweki kambela logo yongkambanu mabuwiliyegi i kangka kambelimowei Yisugu yaka wazono piyegi miza piyengki kozak yei kai kambela.

40 Pulaga Yisu weik pulumeng wiya logo ngereke kai kolamiyabekke pezuwaga wala uwei yowekke yongkambanu kolokngagono pi lewarikka wawere ulara yuke koyimawili

wilikwilik miza logo piyegi ni weik lewa purik wazono, meiya.

41-42 Logo Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak, yeikta Yaira meiyabek wiriya. Pi pongo kaibekke kanda Yisugi ingeyauge ulu wala logo pelik kozang nguk meiya, Negi yangomele ibengweki mizi legi ni ne kiling ngezangai i nogomakke kangweki koli, meiya. Kolomandikmolo pigi yango wamenamele keya kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyaumele.

Togo Yisu kuna kapura yongkambanu kolokngagono piyegi yekezuwaga yengezuwage kelemi kopong pi yelakkelek kuna.

43 Keya yongkambanuwiliyaga yongok namele wok iwi walayeng weik yeik ono, kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyau piyeng iwi walageya wizagomimelerau wiziya. Togo pi totawiliyegi king puguyeng mabiyeng yeik wezamela. Totawiligu yombiyangai wazamiyagi nobiyeng miza kapura nakkorau pi pangka wazamiyagi langai ono.

44 Yongok yakamolo yongkambanuwili kiling Yisuyegi kalika kiriwei kuna logo kagorik pugu yeke ngalege wakiyarikki pongo walemekka kuming kelemiya logo pigi iwi walibok weik nguk namizi yeik.

45 Pilik miza puwekke Yisu leng miza logo pelik nguk yeiya, Takko neyegi kuming keleniya, yeiya kapura puwili mabuwiligu yeik kisi, legi Pitago pelik meiya to mela, Kiriwagabek, yongkambanuwiligu ni yawereng keleni keya niyege panga yungke keleni purikku, meiya.

46 Kapura Yisugu pelik yeiya, Namele keya nakko kagorik nogorik melezikku ngaungaugu kuming kelemiya logo kozang nogobek neyaga namele keya nak yombiyangai wazamiweki welagela kandikki nogo iwaka kopong ne kai yagenda, yeiya.

47 Togo yongok pumologo pi Yisuyaga liwik mizagi ono purik weik iwaka, legi pi leli uli kanda Yisugi ingewerege pulogo ingeyau laliya logo yongkambanu mabuwiligi wirege puwiligu kerewiya koyigeya pugu kemegeme pugumekki kozak mei keya pugu Yisu kuming kelemiya ngizige Yisugu pi yombiyangai sa wazamiya puragi kozak meiya.

48 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik meiya, Yongokpanumele, nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni weik yombiyangai wazaniya mena, ni wilek kang ngezege sara kiling kambele, meiya.

49 Yisu ngoluk pura kaiyageya wizigeya yombu ngago orowei nak Yaira ngaibekki imakka piyegi lewa logo Yairayegi pelik meiya, Nigi yangomele yaka ibeng, legi Kiriwagabek yeik ulak kambela nera wizi pani, meiya.

50 Kapura Yisugu ngago puragi kerewiya logo Yairayegi pelik meiya, Ni kulili mizi nagani, ni neyegi yeik ngizi kumula wizeimo. Pi ngereke yangalek meiya logo yombiyangai sagi kani, meiya.

51-53 Pulaga Yisu yeke Yairagi imakke lewagelawekke pugu yongkambanu yeke ige kolomandikmeleyegi wiyeke ingkeya ngabik miziwiliyegi pakela logo pelik yeiya, Ingkisi wak, kolomandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk

iwek kola wizinda, yeiya. Kapura puwiligu kolomandikmele ibeng purik iwaka kopong puwili Yisuyegi songomeiya. Togo Yisugu yongkambanu namele keya naktau pi kiling yeke kolomandikmeleyegi yeke ige la nelegi, yeiya. Kapura Pita keya Yowan keya Jems keya kolomandikmelegi panu keya mangoyau miza logo puwili keke yeke ige liweki, yeiya.

54 Yisu yekelege kanda pugu kolomandikmelegi melezikka weiya logo pelik meiya, Kolomandik-mele, yangalek mei, meiya

55 logo kung pugubek yenge yungke ngereke yorik pi weik nguk namizi mabuwekke yan-galekta. Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nger-agi nayeng pi nibene mani, yeiya.

56 Pilik miza logo kolomandikmelegi panu keya mangoyau lelengkiririkki wiyeke Yisugu piyauyegi yawe kozang mabek miza puragi nawiliyegi kozak yeiya nelegi, yeiya kapura mabulaga koyimowei Anotogo yaka miza puragi wiyeke yeik pugura yongolok meizo, yeiya.

9

1 Pulaga wok nakke Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili menalege ngago yeiya logo pugu puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeli keya yongkambanu kemegeme nak nalangaimek kilingwili yombiyangai wazayiweki kozanda keya pangkara yana.

2 Pilik miza logo pugu weik puwili ngago An-otogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai pura

yongkambanuwiliyegi kozak yei keya kemegemewili yombiyangai wazayi kambelibene wezayela.

3 Keya pugu puwiliyegi ngago kiriwei mizagiyeng pelik yeiya, Ini kambeli kapura watabi orowei kelemi kangki nayendau wari nagani, yeik kambelizo. Ini lukungyeng wari nagani, kik nayendau ma ngeragi nayendau wari nagani, ma king nayendau ma kagorik yeke ngalege wakiyagi nariktau wari nagani, yeik inugu wakiya mabiyeng kiling kambelizo. Purik yongkambanu inugu i yolugi piyengkiwiligu iniyegi waberek ngaigi keya iniyegi saweli mizagi.

4 Keya ini yereng narage lewa puwekke i yombanu ini iza orowei kang puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda kangki puwekke yereng pura wiya logo kambelizo.

5 Keya tamizeige yongkambanu yereng naragewiligu iniyegi, Ini lewa purik wazono mena teni kiling yoluweki koli yei ono keya ngago wazono puragi kerewiya logo ya puwiligiyengko wei ono puwekke purik mabura yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga mele inuguyeng kaigesizo logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya inugu ngereke yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani, yeiya.

6 Puwili Yisu wezamiya logo puwili pulumeng wiya wizigeya yerengyeng neing ngago wazono Kilisibekyegi langaira kozak yei kambela keya yongkambanu kemegemeyeng kilingwili yombiyangai wazayi kelemi kambela.

7 Togo King Ngai Elodo, panga Kalili nga-
belakpekki ngaibek Yisugu watabi pilik mizi
piyengki kerewiyawekkerik pi kangka pugubek
Yisuyegi langai wiyalowei miza. Purik naw-
iligu Yisuyegi langai pilik kisa Yowan kaimelibek
ngereke ibendaga yangalekta wik yolu
8 kisa keya nawiligu kisarik Ilaya yombu
ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kaiya
walaka Anotogo korikwek kiling paka ngalege
miza orowei kambelabok ngereke yo kisa keya
nawiligu kisarik yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisa koka walaka ibengwiliyaga
nak ngereke yangalekta wik yolu kisarikki
wiyeke.
9 Elodo ngago pilik kisi piyengki kerewiyarikki
wiyeke pi Yisuyegi langai wiyalowei miza logo pe-
lik kaiya, Yowan yombu nogo koka kalokpek ngela
logo ibembek kapura yombu watabi pobiyeng
mizi legi nogo kerewiyibek tak, kaiya. Togo pi
Yisuyegi pakeliweki miza.

10 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka
neyau Yisugu waligeleyi logo Aposolowili mei-
wili logo Yisugu ngago wazonoragi yeiweki weza-
yela puwili yorik, puwiligu Yisuyegi watabi miza-
yeng mabiyengki kozak meiya logo Yisu kiling
puwili ngezewili keke, yeke yereng yeikta Pesaita
meirage mereke kambela.
11 Kapura yongkambanu kolokngagonowiligu
puwili talege yolu miza purikki kerewiya
wizigeya puwili Yisuyegi kiriwei kambela. Kanda
Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini kayima purik
wazono, yeiya logo puwiliyegi ngago wazono

Anotogo pigi ngaimekki ngai puragi langai pura
kozak yeiya keya yongkambanu kemegeme
puwili yombiyangai wazayi keleya.
12 Waleleige ibengke yokmek kiliyaweki
merekewekke yombu meleyau keya pongo
ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyiwili
Yisuyegi pelik meiya, Tonugu yolu pelemeng
kabelak ngeragi keya iyeng yeik lemeng mena
yongkambanuwili kang wezayele logo puwili
yereng mereke piyengka ngeragi wei keya iwek
kolagiyengki welibene, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya to
mela, Inuwa ngezego puwili ngeragi nagiyeng
yani, yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela,
Kapura teni ngeragi kolokngagono wara ono,
teni perek melenazik keya watabisi waliya neyau
miza logo mabiyeng wara yolu peyeng. Ma,
teni yongkambanu pewiligi ngeragi nayeng wei
kangkirikki ni keli, meiya.
14 Yombu pulogo sangkelawili tausen melenazik
tikinda keya Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik yeiya, Inugu yongkambanuwili yombu
neyau keya meleyau tikinda narikke mogosibene
keleye, mena yeiya.
15 Yisugu waligeleyiwiligu pilik keleya logo
yongkambanuwili pilik mogosa wazaya.
16 Pulaga Yisugu perek melenazik yaka
piyeng wei keya watabisi yaka piyaurau
wei miza logo paka ngalege langai pakela
wizimowei Anotoyegi ngeragiyengki wazono
meiya. Pilik miza logo pura perekyeng sikila
logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo
puwiligu yongkambanuwili mabuwili yani miza.

17 Puwili mabuwili na logo weik ngekyengko.
Pulaga Yisugu waligeleyiwili kik meleyau keya
pongo inge nazikka neyau piyengke ngeragi
perekyeng keya watabisiyauga wale wazono
wiyayeng mereng miza.

18 Kang narage Yisu ngezebek waberek miza
logo kandorik pugu yombu ngezebokko walige-
leyiwili pulogo koyilege puwiliyegi pelik nguk
yeiya, Yongkambanuwiligu neyegi langai kozak
kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
19 Logo puwiligu pelik meiya to mela,
Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan
kaimelibek ibendaga yangalekta yo kisi, kapura
nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege
korikwek kiling wik miza orowei kambelabok
ngereke yo kisi keya nawiligu kisirik ni koka
walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kisawiliyaga nak ibendaga yangalekta yo
kisi, meiya.
20 Pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik
yeiya, Nawiligu pilik kumuli kapura inuwago
sawiyarik ne tak, yeiya. Tegi Pitago pelik meiya to
mela, Ni Kilisi Anotogibek Mesiya Anotogo yawe
pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek, meiya.

21 Pilik kai legi Yisugu puwiliyegi ngago
kozanda yeiya nawiliyegi puragi kozak yeiya
nelegi logo Yudawiligi ngaiwiligu puragi
kerewiya logo sisik miza wizigeya nguk namizi pi
ula ne.
22 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne

yombanu paka ngalega kayimabek nganganda
yemane panu wagelagi kani logo Yudawiligi
yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwiligu neyegi kezanga nana logo
ne nelagi logo ne ibeng wizigeya kawiktikke
waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok
kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

23 Togo pugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya,
Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli
mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi
kezanga mane logo wok mabiyeng ngago nogor-
agi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kulili
onobok ne kiling kazing nogo kangmokko ku-
nimo.
24 Purik yombanu ngezebekki kelira keya
ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok
pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik
wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi
panu kumula logo wilek kang pugubek neyegi tiya
manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege
wik wizagomagi.
25 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya
watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana
logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko
kola logo pi ibeng purik pi pongo Anotogo yolu
onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi
pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik? Yeikki
kani. Piyengko piyegi sawelagi ono.
26 Tamizeige yombanu nak neyegi kendek mizi
keya ngago nogora yanagirikki kendek mizi purik
mabura ne ngaiwak nogorik keya ngaiwak Pe-
bagirik keya ngaiwak angela walekwiligirikkke

ngereke yo puwekke purik, ne yombanu paka
ngalega kayimabektau piyegi kazing mabilik-
mekke kendek mizagi.
27 Kerewiyi. Nogo inuwayegi wameik panu
yei, yongkambanu pelege yolu pewiliyaga naw-
ili ngoluk mabilik wik koyigeya Anotogo pigi
ngaimekki wilek kangyengki ngairikki pakelagi,
yeiya.

28 Pilik yeiya logo Sonda nara keya wok nak
miza logo waleleige Yisugu Pita keya Yowan keya
Jems iza logo pi kiling paka lewakpekke waberek
miziweki kambela.
29 Kanda pakalege pi waberek mizageyarik
wiregawere pugura nalik si lewa keya mele-
wangka keya pugu wakiya piyendau wilangka
ngaiwaktikku kola miza.
30-31 Keya pi pulogo mabilik miza wizigeya
yombu yemane koka walaka koyima neyau paka
ngalege ngaiwaktikka lewagela logo kanda Yisu
kiling ngagozakka mizi. Yombu piyau Mose keya
Ilaya. Puwili Yisu ngezebek Anotogo yawe sawi-
yaragi kiriwei paka Yirusalem yerengke ibeng sa
logo pulaga paka ngalegi kangkiragi kozak keli.
32 Pita kiling pigi kewengkeyau iwek kola logo
yangalekta Yisugi ngaiwaktik keya yombu neyau
Yisu kiling luwe koyilege pakela.
33 Keya yombuyau yongo yabeleiga Pitago
watabi yaka pakela piyeng mabiyengki iwaka
panu ono kopong pugu Yisuyegi waze yeik pelik
meiya, Kiriwagabek, teni pelege yolu purik
pangka panu kani, tonugu i menang yolugi
neyauganamak ngiziweki nigi namak keya

Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.

34 Pi ngoluk pilik meiyageya tawizeige
kozainumbek kanda yokmek waliya logo morokki
ngalege ngokmani yagenda puwili kulili miza.
35 Kili narago paka kozainumbekka pelik kai,
Pok negi Marekpek nogo sawiyabek logo iniyegi
wiyeke wezamelabek kani pugu kai piyengki
kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.
36 Kilira ngagoluk si ngizige ngereke Yisu
ngezebek keke wizilege. Yisugu waligeleyiwiligu
yaka pakela piyengki yongkambanu namele
keya nakyegi yaka lewagela puragi mabuwekke
songono nangezi nawiliyegirau kozak yeiya ono.

37 Wok wanganebekke puwili lewakpekka
kandorik pongo kazingke Yisugu yongkambanu
kolokngagono yoromaure miza.
38 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga
yombu nakko Yisuyegi pelik kek meiya,
Kiriwagabek, negi marekpekyegi pakeli, koli. Ni
piyegi yalek mize, purik pi negi marek wamenak
panubek
39 logo kang nayeng kerewa nakko pi
kebangkela yolu mizi keya pi kerewabokko kelele
kaibene kelemi, keya pi yomizo keya wezameli
mizi logo sibilakpek kiliraga lewa mizi. Pilik
miziyengko korik puguwek korowali panu keya
kerewabek mandikpekyaga kunagirikki kiyebuk
mizi.
40 Nogo yombu nugu waligeleyiwiliyegi nguk
yeiya, puwiligu kerewabek welagela wezamelagi
nobiyeng kapura puwili pangka ono, meiya.

41 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya to mela, Oyo, ini yongkambanu mabek pewekkewili wilek kang inuguyeng pangka yolu ono keya ne mabiyeng pangka mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli onowili kani, legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke ne ini kiling yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
42 Mandikpek tawereige kerewabokko yomizora pongo ngabelakke wezamela logo piyengka walibene kelemiya logo kaile panu miza wala kapura Yisugu kerewabekyegi ngalik meiya logo welagela koli meiya logo mandikpek yombiyangai wazamiya wizigeya mangoyegi miza mana.
43 Yongkambanu mamok Anotogi kozang yemane panu puragi pakela logo lelengkira. Yongkambanuwili watabi Yisugu mizi piyeng mabiyengki kumula melageya koyigeya Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
44 Neyegi kerewiya logo nogo inuwayegi kozak yeiweki mizi peragi keremareke mizi nagani. Puwili lelengkiri kele kapura puwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke kani, yeiya.
45 Kapura ngago purago pilik kai purikki puwili iwaka ono. Puwiligu weik iwaka nelegi Anotogo ngago pura puwiliyaga liwik wiya. Togo puwili ngago puragi solorikki talik meiyagi miza purikki keli kapura puwili kazi.

46 Wok nakke weik Yisugu waligeleyiwili
ngezewiligi tepekke tak yeikta lewege miza legi
kozak keli yongomo miza.
47 Yisugu iwaka puwiligu kumula yolu puragi
keya puragi wilik ono legi pi mandik songono
yeikta yemane ono nak miza logo piyegi saweli-
wei luwe wazamiya
48 logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Mandikpekyegi pakeli. Yombanu nakko neyegi
kelirikki weraga mandik songono pilik pokyegi
sawelibok mabura, pi neyegirau saweli yagenda.
Keya neyegi sawelibok pi mabilik Anoto ne
ngabelakpekke wezanelabokyegi saweli yagenda.
Togo inuwayaga pelik kaibok, ne yombu yeikta
kiling onobek mizi purikki wilik logo yombu nak
kele yeik yemanera wei pani kaibok, Anotogi
wirege yeik yemanera kilimbek kani, yeiya.

49 Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek.
Yombunak yeik nugurage kerewawili welagela
wezayelirikki tonugu pakela. Pi teni kiling yon-
gomo mizi onobek legi tonugu pilik mizi nagani,
meiya.
50 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya keya
ngezebokko waligeleyi puwiliyegirau pelik yeiya,
Piyegi pilik mizi wak, mei nagani, purik yombanu
yawe tonuguragi ngai mizi onobok teniyegi
saweli yagenda kani, yeiya.

51 Teng Yisu paka Yirusalem yerengke ibeng
logo Anotogo paka ngalege miza orowei kangkira
weik mereke purik pi iwaka legi pi paka
Yirusalem kangweki kumula logo weik kambela.

Togo pugu yombu ngagora orowei nawili were wezayela.
52 Puwili ngabelak Sameriya meibekke yereng narage kanda i iwek kolagimakki welagiwili.
53 Puwili were weli kambela kapura yongkambanu Sameriyawiligu puwiliyegi pelik yeiya, A'a', inuwa yereng tonuguraga yolu nagani, yeiya. Purik Yisu paka Yirusalem yerengke kangkibek purikki puwiligu iwaka keya puwili Yudawili keya yereng Yirusalem puragi kumbak miziwili kopong.
54 Pilik kisi legi Yisugu waligeleyiyau, Jems keya Yowan puragi kerewiya logo piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, te yezi paka ngalegazikki ngago meiya logo yongkambanu Sameriya pewili ngora kelibene ngago meiweki mizi peragi ni keli ma kiyebuk, meiya.
55 Kapura Yisu piyauyegi langai kowita logo ngalik yeiya.
56 Logo morok kang mabilik yereng narage iwek ngai kambela.

57 Togo puwili kazingmekke tagoneige yombu nakko Yisuyegi pelik meiya, Nugu kang wale kang piyeng mabiyengke nerau niyegi sawela logo kiriwei kangkibek kani, meiya.
58 Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, watawili yengelei mele inguriya piyengki yungke iwekwili keya winak porora wei mizi puwili iyeng ngiza logo iwekwili, kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek yolumek yareksa logo kumanagi nariktau onobek logo tamizeige ni ne kiling kangki purik towa mabiyaugi yolugi nariktau

ono. Tegi were waberek kumula logo neyegi kiri-
wei koli, meiya.

59 Pilik miza logo Yisugu ngereke yombu
nakyegi pelik meiya, Neyegi saweli koli, meiya.
Kapura pugu pelik meiya, Yemizibek, ne niyegi
sawelagi keli kapura ne were negi mangobekyegi
ngai yolu wizigeya pi ibeng logo waliyi keya miza
logo purik ne niyegi sawelagi, meiya.

60 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, A'a',
yombanu ngago nogoragi kerewiyi ono puwili
ibeng wezawiligu, puwiligu yombanu ibengkiwili
waliyi nangai, kapura niyegirik yawe nugura
yongkambanuwiliyegi ngago puwili Anotogo
puwiligu yolu puragi ngai wizeibene kelemi
purik puwili ngizi panu wik koyimagi puragi
langai kozak yei kambelagira, meiya.

61 Keya ngereke yombu nakko Yisuyegi pelik
meiya, Yemizibek, ne niyegi saweliweki keli ka-
pura ne were yereng nogorage negi ingembun-
gangwiliyegi, Ne weik kang mena, ini koyimi, yei
kuni pei, meiya.

62 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Yombanu
nak Anotogi yawera miza logo pulaga kalike
ngereke pugu wizamiya piyengki kumulibok
neyegi pangka yawe mizagi langai onobek, yeiya.

10

1 Pulaga Yemizibokko yombanu yombu neyau-
ganak keya meleyauwilirau iza logo puwili neyau
neyau yawe pugura miziweki wezayela. Puwili
yereng Yisu ngezebokko kangweki mizi piyeng
mabiyengke were kang wezayela.

2 Pugu puwili ngago kiriwei mizagi pelikyeng
kiling wezayela, Watabi kolokngagono weik
yaweyengke kuk wizinda kapura watabi piyeng
menalege wawiyagiwili keremungke ono legi ini
yaweleigi mangobekyegi waberek mizizo logo
pugu yaweleige ngeragi kuk piyeng menalege
wawiyagi nawilirau wezayelibene.
3 Ini ngeragiyeng wawiyi pilikwili mena,
weik kambeli keya nogo ini koloyakamandik
songonowili kelik yombanu kaile iniyegi
ngangang keleyi keya kuneng yanagiwiliyegi
wezayeli purik nogo iwaka wizinda, legi yawe
Anotogira yeik mizi kambeli.
4 Keya ini king nayendau wari nagani ma
kik kalok watabiyeng kiling nagik ma inge
kangyau wari nagani, ma kazingmekke tagoneige
yongkambanuwili yoromaure mizi puwekke
puwili kiling ngagogeya mizi nagani, yeik
kambelizo.
5 Keya ini i namakke yeke ige kang puwekke
purik mabura were yongkambanu i pumakke
yoluwiliyegi pelik yeizo, Wilek kang inuwagiyeng
ngezege sara koyimiweki, yeiya logo Anotogi
ngago wazonora yanizo.
6 Tamizeige yombu wilek kang ngezege saragi
kelibek i pumakke wizilege purik wilek kang
pugubek ngezege sara weiyagi. Kapura tamizeige
pilik naktau ono purik mabura ngago ngezege
saragi pura ngereke ni makngezeyegi yogi.
7 Keya i mabumakke yolu keya ngeragi keya kai
i pumakki mangobokko ini niweki yani piyengka
ni mizizo. Purik yombu yawe mizibek yawe
pugu miziragi wiyeke kanga maniyeng wei purik

pangka. Tegi ini yongkambanu i pumakkiwiliyegi yawe yemane yani miza logo i namakka namakki wei mizi nagani. A'a', i mabumakke panu koyimizo.

8 Ini yereng narage kanda yerendagewiligu, koli keleya logo ini iza orowei i puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura puwili kiling kandarik puwiligu ngeragi inigi ingewerege wiyi piyeng nizo.
9 Keya yereng purage kemegeme puwili yombiyangai wazayizo. Keya yongkambanuwiliyegi pelik yeizo, Mabek wokpekke Anotogo weik pigi ngaimekki ngai wiziga kiliyiweki koli logo Anotogo iniyegi ngaiweki kelemizo, yeizo.
10 Kapura ini yereng narage kanda yereng puragewili iniyegi koli keleyi ono puwekke purik mabura yereng puragi kazing kawaktaga koyimowei pelik yeizo,
11 Teni iniyaga mele tonuguyeng kaigesi, purik Anotogo iniyegi wilik ono kopong. Teni weik ini wezayi kapura kumula, Anotogo pigi ngaimekki ngai pura yaka iniyegi mereke wiriya kapura ini weik kezanga mani, yeizo.
12 Nogo iniyegi ngizi panu kozak yei, Wok kalike Anotogo ngagozak mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura yongkambanu yereng puraga iniyegi koli keleyi ono puwili keya ngago inuguragi kerewiya logo wei ono puwili wokpokko ngangang yemane panu weiyagi, yeiya.

13 Pulaga Yisugu yereng ulogo ngezebokko
Anotogo keke miziyeng kolokngagono kozang
mizayengke pelik ngalik kai, Yomono. Wok
Anotogo ngagozak kalike mizagibekke ini
Yuda yongkambanu yereng Korasin meirage
yolu puwiliyegi ngangang yemane panura
lewagi, keya ini Yuda yongkambanu yereng
Pesaita meirage yolu puwiliyegirau ngangang
yemane panura lewagi. Purik nogo Anotogo
keke miziyeng yereng inuguyauge miza kapura
ini neyegi saweli ono. Kapura tamizeige
nogo Anotogo keke mizi yereng inuguyauge
miza piyeng panga Taya keya Sairong Yuda
onowiligu yereng yoluyauge miza kesak
yongkambanu yereng piyaugiwiligu yaka kaile
puwiligiyengke nguk namizi kuneng miza logo
kaile puwiligiyengka kowita logo wilek kang
puwiligiyeng neyegi saweli kak.
14 Logo wok Anotogo ngagozak kalike miza-
gibekke purik yongkambanu yereng Taya keya
Sairongyauge koka walaka kaile unatuba miza
puwili ngangang weiyagi kapura ini kele ngan-
gang yemane panu weiyagi kani.
15 Yomono. Ini yongkambanu yereng Ka-
paneyam meiragawili, ini paka ngalegi kangki
purikki kumuli ma talik? A'a', yeik. Inugu
ngago nogoragi kerewiyarik kolokngagono ka-
pura neyegi saweli ono, legi ini pongo yereng yezi
kusagi onozik ngori purage yomizora wezayelagi-
wili kani, kaiya.
16 Pilik kaiya logo Yisugu yombanu meleyau
keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko
waligeleyiwiliyegi ngago nararau pelik yeiya,

Namele keya nak ngago inuguyengki kerewiya logo wei mologabok ngago nogoyengkirau kerewiya logo wei yagenda. Kapura namele keya nak iniyegi kezanga yani mologabok neyegirau kezanga nani yagenda kani, keya namele keya nak neyegi kezanga nani mologabok ne wezanelabokyegirau kezanga mani yagenda kani, yeiya. Yisugu pilik yeiya logo puwili yawe pugura miziweki wezayela.

17 Puwili pilik mizi kambela logo wok nakke yombu Yisugu wezayelawili yo kayimarik wilikwilikmokko kola. Togo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, tonugu Anotogo keke miziyeng kolokngagono miza keya kerewawilirau tonugu puwiliyegi yeik nuguragi ngane yeiyawekke puwiligu tonugu ngalik yeirikki kerewiya logo yongkambanuwiliyaga welagela kang, meiya.
18 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ma, inugu pilik miza, purik Sadang kerewawiligi ngaibek paka ngalega pongo ngabelakki lang wezarik kawiye walirikki nogo pakela, logo purikku Sadangki kozanda weik yeik purikki walimizi yagenda.
19 Kerewiyi. Nogo ini kozang nogobek yana logo kozang nogorago mizagewiyege kemale Kuluwekmek limiti purik mabura ini ibengki ono, ma kozangaingmek limiti purik mabura korik inuguyendau waragi ono. Teniyegi ngai mizibek, Sadang, kozang panu kapura kozang nogo yani pura Sadangki kozandaga lewegera logo watabi nayengkorau ini ngangang yanagi ono.

20 Nogo ini kozanda yani logo kerewawili inugu yeiragi kerewiyi purikki ini wilik kele kapura Anotogo yaka yeik inuguyeng kapiya paka ngalegerikke lende miza purikki kele wilik yemane mizizo, yeiya.

21 Mabuwekke Yisu Kung Walekpokko kelemiya logo wilikwilikmokko kola logo Anotoyegi pelik meiya, O Peba, ni ngilumbek keya ngabelakpekki Ngai Yemizibek, nogo niyegi wazono nei, purik nugu yongkambanu iwaka kumuli keya kangka yemaneyeng kiling kumuli puwiliyegi wameik ngiziyeng waligeleyi ono kapura nugu yongkambanu neyegi yeik ngizi kumuli koloyakamandik songonowili kelik puwiliyegi piyeng waligeleyi, Ei, Peba, pera kumuli nugura keya keli ni makngezegirago legi nogo yeik nugura yongolok mei, meiya.

22 Yisugu Anotoyegi pilik meiya logo pugu yongkambanu koyilegewiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobokko ulogo watabi mabiyeng neyegi nana. Nakko neyegi ngizi panu iwaka ono, kapura ne negi Mangobekki Marekpek legi negi Mangobek ngezebek kele neyegi iwaka, keya nakkorau negi Mangobekyegi ngizi panu iwaka ono kapura ne Koyambokko kele piyegi iwaka, keya yongkambanu Koyambokko Mangoyegi langai waligeleyiweki mizi puwili kele negi Mangobekyegi iwaka, yeiya.

23 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi langai kowita logo puwiliyegi keke kozak yeiya, Ini watabi inugu pakela piyengki pakelirikki wiyeke ini wilikwilik mizagirikki kai.

24 Purik yombanu koka Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawili keya King Ngai koka
walakawili watabi nogo mabek mizi wizigeya in-
ugu pakeli piyengki pakelagiweki miza kapura
puwili pakela ono, keya mabek nogo kai logo
inugu kerewiyi piyeng kerewiyagiweki miza ka-
pura puwili kerewiya ono, yeiya.

25 Pilik miza logo kalike yombu loyengki wa-
zono iwaka nak kanda Yisugi ngago lewayeng
yang kelemiweki pelik meiya, Kiriwagabek, talik
miza logo ne paka ngalege wik wizagomagira
weiyagi, meiya.
26 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to
mela, Nugu Mosegi loyengki kapiyarikke lende
miza piyeng meiwekke ngago piyengko kairik
talik, meiya.
27 Yombanubokko pelik meiya to mela, Mosegi
loyengko Anotoyegi langai pelik kai, Ni Anoto
nigi Ngai Yemizibekyegi wilek kang nugubek
mabokko ngizi panu kelimo, keya piyegi kozang
nugura mabura manimo, keya wizimowei kangka
nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo, keya ni
makngezego ni makngezeyegi keli mabilik nakye-
girau mabilik kelimo, kai, meiya.
28 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kaiya
yo meli pura wameik ngizi panura kani, wik
wizagomagiweki ngago piyengki kiriwei mizimo,
meiya.

29 Pugu puragi kumula kapura yombu loyengki
wazono iwakabok pi yongkambanuwiligi wirege
yombiyangaibek miziweki keli legi pi Yisuyegi

nguk meiya, Ne makngezeyegi keli mabilik nakyegirau keliweki kaibok takyegi, meiya.

30 Pilik nguk mei legi Yisugu ngago saweliwei nara pelik meiya to mela, Yombu Yuda nak Yirusalem yerengka pongo Yeriko kandobela kapura yombanu ngowei nawiligu kanda watabi puguyeng ngoweiweki ula logo pongo kazingke wezamiya, logo yombubok ibengweki mizi.

31 Togo tek nangezi miza wizigeya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene mizi nak kazing pumok neing kazing libu wiriya logo pugu yombu ibengweki mizibekyegi wirebek kelemiya logo mabilik wizi pani miza logo pi nazuwaga neing kuna.

32 Keya ngereke yombu Anotogi i walekmakki yawe mizi Lebigi ngaimekka naktau kazing mabumek neing wiriya logo yombubekyegi wirebek kelemiya logo pirau mabilik wizi pani miziwei nazuwaga neing kuna.

33 Kapura yombu Yudawiligu kiyebuk miziwiliyagabek ngabelak Sameriyabekka nak kazing libu wiriya logo yombu ibengweki mizibek wizilege pakelawekke ya puguraga piyegi yalek panu miza.

34 Tegi pi panga mereke piyegi kanda lamita piyengke kai waimbek kubula mani keya welibek mela logo wizingyeng tariya wazamiya. Pi pilik miza logo panga liyeng tongki pugumekke ngalege yombanubek mogosa wazamiya logo miza orowei i yongkambanu nalaga lewawili pura iwek mizimakke wezamiya logo pulogo waberek ngai wiziya.

35 Wangane pura yombu Sameriyabokko

yombu i pumakke ngaibek king wok neyaugi ngane yawe miza logo wei piyengki pangkayeng mana logo piyegi pelik meiya, Pobokyegi waberek ngai wizeimo. Ne kazing pemek neing ngereke yo puwekke nugu pigi wiyeke nayendau wezamelageya wiziya mabura piyeng nogo kanga nanagine, meiya.

36 Yisugu pura pilik meiya logo yombu loyengki wazono iwakabekyegi pelik meiya, Nugu kumularik talik, yombu neyauganak puwiliyaga takko nakyegirau keli mabilik pi ngezebekyegirau mabilik kela, meiya.

37 Tegi pugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yombu ngoweiwiligu ulabekyegi yalek mizabok, meiya. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Wameik. Mabilik mizi mangine kambele, meiya.

38 Pulaga Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili kelemi kanda yereng naraga kiliya logo yongok pulogo yolu namele yeik pugura Mata meiyamele Yisugi ngeragi kaimiziweki Yisu i pugumakke yeke ige miza orowei yabela.

39 Matagi sakmele yeikta Maliya meiyamele Yemizibekke ngezege mogosa wizimowei ngago wazono puguyengki kerewiya wiziya.

40 Kapura Matago ngeragi kaimizagiyeng kolokngagonorikki pakela logo kangka ngelek ngelek kumula meli. Tegi pi kanda Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, nugu peragi kumule, negi sakmologo yawe ngeragi mizagi pera ne nana logo ne yawe kolokngagono. Piyegi meiya logo neyegi saweliweki mei, meiya.

41 Kapura Yisugu Matayegi pelik meiya to mela,
Mata, O Mata, yawe kolokngagono piyengki ni
wilek kuneng keya wilek ngelek kumula meli
purikki nogo pakela
42 kapura yawe wamenaragi ni ngoluk kumuli
ono logo pura ngago nogora kerewiyagira. Maliya
watabi pangka piyeng miziweki weiya legi nakko-
rau watabi wazono piyeng piyaga mongonagi
ono, meiya.

11

1 Kang narage Yisu nalege waberek mizageya
wiziya. Pi waberek miza logo yombu ngezebokko
waligeleyiwiliyaga nakko piyegi pelik meiya,
Yemizibek, nugu teniyegi waberek mizagimekki
waligeleye, mabilik Yowan kaimelibokko yombu
pugu waligeleyawiliyegi waligeleya pilik meiya.
2 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini waberek
mizi puwekke inugu Anotoyegi waberek mizag-
imek pobilik,

O Peba, niyegi kazing korowali nayendau ono, legi
teni wizageya koyi kambelimok mamok
yeik nugura yongolok meiweki. Yongkam-
banu mamok panga nigi ngaimekki yungke
kiliya logo nugu ngaiweki wiriyibene kel-
eye.

3 Wok mabiyeng wok nakki pangka ngeragi nagi
piyeng teni yane.
4 Nugu kaile tonugu miza piyeng tumula logo
keremareke wezamele, purik tenirau kaile naw-
iligu teniyegi keleya piyendau tumula logo weik
keremareke wezamela. Watabi teni yang keleyagi

piyengko mizagewiyege teni kaile miziweki ke-
leya nagani. Inugu Anotoyegi pilik meizo, yeiya.
5-6 Pilik yeiya logo puwiliyegi ngago saweliwei
nara pelik yeiya, Tamizeige nigi ingembu nak
kusa libuge kazing koweigemek neing niyegi kay-
ima logo ni ngeragiyengki yeik purik mabura ni
panga nigi ingembu nakki imakke kunagi logo
piyegi pelik nguk meiyagi, Nana, towagi ingembu
koweiga lewabek panga i nogomakke yagasi yolu
kapura ne ngeragi pi managiyengki yeik legi nugu
ngeragi nayeng nane, meiyagi.
7 Kapura yeke igabokko pelik kaiya yo melagi,
Nugu ne yawe yemane nani nagani. Kandik yaka
waliya keya ne iyakong weik iwek koyinda. Togo
ne yangalek meiya logo watabiyendau ni weiya
nanagi ono, pugu pilik neiyagi.
8 Togo purik talik mizagi? Nogo iniyegi kozak
yeiweki, Pugurau ni ngeragiyeng weiya nani-
weki yangalek meiyagi ono, pi nigi ingembubek
kele kapura. Kapura tamizeige nugu mawi-
yarekka nguk mei mizageya puwekkerik pi yan-
galek meiya logo pugu nugu nguk kai piyeng
mabiyeng nanagi.
9 Pilik tegi tamizeige ni Anotoyegi waberek mizi
puwekke purik mabura mawiyarekka nguk mei
purik Anotogo nanagi, keya ni piyegi welageya
purik mabura ni piyegi yolok ngelagi, keya kang
pugurikke ngago mei mizageya purik mabura
pugu kerewiya logo koli neiyagi.
10 Purik Anotoyegi nguk mei mologabok watabi
pugu nguk mei piyeng weik wei penanging keya
piyegi weli mologabok purik piyegi yolok ngeli
penanging, keya kang pugurikke ngago mei mizi

mologabok purik Anotogo kerewiya logo weik koli mei penanging.
11 Tamizeige ini mandikki mangowiliyaga nakki marekpokko niyegi kobulemek niweki nguk nei puwekke purik nugu nigi marekpek kemale Kuluwekmek niweki managi ma yeik? A'a', yeik.
12 Ma pugu niyegi winak talek ngekpek niweki nguk nei purik nugu nigi marekpek kozangaingmek niweki managi ma yeik? A'a', yeik.
13 Ini yombanuwili kaile mizi kele kapura inugu inigi marekngangwili ngeragi keya watabi wazono piyengka yani miziwili. Mena, Anoto inigi Mango paka ngalege kaile nayendau mizi onobekyegi inugu nguk mei piyeng pugu yanagi, ma yeik? Ei, keya pugu lewege narik yanagi. Yongkambanu Anotoyegi pigi Kung Walekpekki nguk mei puwili Anotogo yanagi logo puwili weiyagi. Yisugu pilik ngago piyeng pugu waligeleyiwiliyegi yeiya.

14 Togo kerewa kiligawere waliyibek yombanubekki yenge yungke kiliya kopong yombanubek ngago kaiyagirik pangka ono, ngagoluk yolu kapura Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela wezamela mabuwekke yombanubek weik ngago kai. Yongkambanu wawere ulamek mamok pakela logo lelengkira.
15 Kapura puwiliyaga nawiligu pelik kisi, Talik miza logo pek kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozang mani? Kerewawiligi ngaibek Sadang, yeik pigi nara Piyesebu, logo pugu pok kerewawili welagela wezayeliweki kozang mani

kani, kisi.
16 Keya nawili kozang pugubek yang kelemiyagi
keliwili piyegi Anotogo keke mizi paka ngilum-
bekka nara mizibene nguk meiya logo puwili
iwakaweki.
17 Kapura Yisu kangka puwiligiyengki iwaka
legi pugu ngago saweliwei nara pelik yeiya,
Tamizeige Kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai
keli puwekke purik kozang koyagi ono logo
kawiyegi. Ma tamizeige yombu nak ibuwili
ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik
sanga miza logo nawili narikke miza melagi.
18 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadangko
ngaiwili ngezewiligi tepekke ngai keli purik
Sadangki ngaimek kozang wizei penangai ono,
yeikki. Inuwago ne Sadangko kozang pugubek
nana logo nogo kerewawili welagela wezayeli
kisi.
19 Kapura tamizeige ne kerewawili kozang
Sadangkirago welagela wezayeli kesak iniyegi
kiriweiwilirau kozang Sadangkirago kerewawili
welagela wezayeli. Togo inuwayegi kiriweiwili
kerewa welagela wezayeli puwiligu ngago
inuwagira ngaigu kisi mizi.
20 Sadangko ne kozang nana ono, pilik segeya
Anotogo ne kozang pugura nana logo nogo kere-
wawili welagela wezayeli logo purikku walimizi
purik Anotogo pigi ngaimekki ngai pura iniyegi
weik kanda ngai wizinda, yeiya.

21 Keya ngereke Yisugu kazing pemekke saweli-
wei ngezebekki kozang panu puragi langai pelik
yeiya, Yombanu ngai yemane nak lei keya wizang
puguyeng kiling ngai yolu puwekke purik i pugu-

mak keya watabi pigi pulogo piyeng yombiyangai wiziyagi.
22 Kapura yombu ngai yemane panubokko piyegi ngai yaroya logo piyegi lewege miza logo puwekke purik pugu watabiyengki mangobekki lei keya wizang piyeng wageliwei kangki keya watabi pugu ngoweiya piyeng sanga mizagi. Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura ne kozang panu kani, logo nogo pangka Sadangki kerewawili welagela wezayelagi.
23 Togo yongkambanu namele keya nak ne kiling sawela ono purik pi neyegi ngai mizi yagenda, keya namele keya nakko yongkambanuwili menalege wawere keleya nowiyi ono purik pugu puwili kazi kambeli keleyi yagenda, yeiya.

24 Keya ngereke Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, kerewabek yombanu nakki yenge yungka nakko welagela wezameliwekkerik pi paka yengelei ngezege pi yolugilege pakeliwei kang. Pi yolugi narik yolok ngela ono purik pi ngezebokko ngezebekyegi pelik mei, Ne ya ne makngezego ulogo wizamiya logo kayima puragi ngereke toweki, mei.
25 Togo pi kandobela logo tapakeleige pura yombanu yakabokki yenge yungkera watabi nayendau ono wizilege.
26 Pi morik kerewa korowali panu melenazik keya nazikka neyauwili iza wara logo puwili mabuwili kanda yombanubekki yenge yungke kiliya logo pulogo koyima. Togo yombanubok koka kaile wiziya kapura mabek weik pi kaile

panu yolu. Togo purikku kai pura Yemizibek yombanu nakki yenge yaga yolu ono purik mabura Sadang ngereke yolugiweki yogi, yeiya.

27 Yisu pura kozak kairaige pura yongok namol-
ogo yongkambanu lembekka piyegi ngalizi pelik
mei, Nigi panu, ni wazaniya logo yebili nanamolo,
wilik kagowing mizimele, meiya.
28 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Purik
kele kapura yongkambanu Anotogi ngagoragi
kerewiya logo kiriwei miziwili wilik kagowing
yemane panu miziwili kani, meiya.

29 Yongkambanu nawilirau Yisuyegi pakeliweki
kayima. Yisu yongkambanu kolokngagono
wawere ulageya koyawiligi tepekke luweza logo
pelik kaiya, Yongkambanu mabek peragewili
kaile panuwili. Puwiligu neyegi kisirik pelik,
Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye
logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni kimeike
pakeliweki, kisi kapura nogorau Anotogo wik
keke mizi nara ini pakelibene waligeleyagi ono,
purik ulogo Anotogo keke mizi kozang nara
yombu Yona meibekyegi kimeike miza legi.
30 Logo pugu keke miza pura pelik, koka
walaka Yona Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaiyabek watabisi yemanemokko nguk tiya
logo wok neyau watabisi yemanemekki yungke
wiziya logo pulaga wok kalikebekke watabisi
yemanemokko kungiza mela logo Yona ngereke
wik wizagoma. Pilik miza purikku yongkambanu
yereng Ninibe meiragawiliyegi Anotogo Yona
puwiliyegi wezamela purikki waligeleya. Togo

kazing mabilikmekke watabi Anotogo neyegi mizagi piyengko ini yongkambanu mabek perage pewiliyegi Anotogo ne yombanu paka ngalega kayimabek iniyegi wezanela purikki waligeleyagi.

31-32 Wok kalike panu Anotogo yongkambanuwili ngagozak keleyagibokko yongkambanu mabuwili yangalek meiya logo Ninibe yongkambanu Yuda onowiligu ini yongkambanu Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik teni Yonagi ngago Anotoyagaragi kerewiya logo kaile tonuguyengka kowita kapura ini yombu Yonayaga ngalegebokki ngago Anotoyagaragi kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi. Keya wok kalike panu Anotogo ngagozak keleyagibokko purik yongok Kuwin Ngai yongkambanu Yuda ono ngabelak lewe Saut Siba meibekkawiliyegi koka walaka ngai wiziyamologo ini yongkambanu Yuda ono mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik ne King Ngai Solomongu ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiyiweki koweige kambela kapura ini yombu Solomonyaga ngalege inuwa kiling wizagomabokko ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi, yeiya.

33 Yisugu yeke langak pelik yeiya, Nakko lang nak langiya logo kaimirage yenge yungke liwik wiyagi ono ma kawiktikke yenge yungke liwik wiyagi ono, pilik segeya paka lalektage ngalege

kimeike wiya wiziga yeke imak lambekki ngai-
waktikku kola wizibene logo yongkambanu ige
lewawiligu lambekki ngaiwaktikki pakelibene.
34 Wire nuguyau korik nuguwekki lambek.
Wire piyaugu kazing nigi yoklongko wei mizi
yo keya to mizagimek waligeleni. Kazing mabi-
likmekke wilek kang nugubokko kazing ni wiz-
iyagimek waligeleniweki Yisugi wilangkarik nigi
yungke wiriyi pani kelemi. Tamizeige wilek kang
nugubek pangka purik kazing nugu yolu pumok
pangka. Kapura tamizeige wilek kang nugubek
kaile purik korik nuguwek mabuwek kusaba-
nurikku kola logo kazing nugu yolumek kaile.
35 Tegi ni ni makngezego waberek ngai panu,
nugurik nigi yungkerik wilangka yolu nobiyeng
miza kapura nigi yungkerik kusabanu yolu
nelegi.
36 Tamizeige wilek kang nugubek mabok
wilangkarikku kola keya kusabanu nangezirau
ono purik mabura Anotoyaga yawe kozang nara
nugu ne kimeike pakelibene niyegi wiriyagi ono,
yeiya.

37 Yisu ngagoyeng kozak kaiyageya wizigeya
yombu Palisi nakko Yisu pi kiling ngeragi niweki
ngago meiya wiziga pi yeke ige yabela logo nger-
agi niweki mogosa.
38 Yisu ngeragi nagine were kaigesa logo nger-
agi ni onorikki Palisibokko pakela logo pi lebuk
miza mela. Purik Yisu Palisiwiligi kazing waberek
kaigesa logo ngeragi nimekki kiriwei mizi ono
kopong.
39 Yisu Palisibokko kumula piyengki iwaka

legi piyegi pelik meiya, Inugu mizira kak keya pelengyengki ngalegemek keke kaigesi kapura yenge yungke sipengyeng kaigesi ono pilik mizi. Purik ini Palisiwili korik yeik yeke ngalege piyeng keke kaigesi kapura yenge wilek kang inuguyeng kazing kerezi mizi keya kaile mizi piyengko wilak panu kani.

40 Ini Palisiwili yombanu kangka yeikwili. Anoto korik inuguyeng keremizabok mabilik yenge wilek kang inuguyendau keremiza purik ini iwaka ma yeik? Pugu mabiyau keremiza legi mabiyau kaigesagirikki kai.

41 Yenge wilek kang inuguyeng kaigesa logo puwekkerik yongkambanu watabiyengki yeik puwiliyegi ini yalek kelagi logo watabi inigi piyengka yanagi logo nawiligu ini weik yenge wilek kang inuguyengka yeke korik inuguyendau kaigesarikki pakelagi.

42 Kapura ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi legi. Purik ini panga yawega ngeragi inuguyeng mabiyeng wawiyi puwekke purik waberek sanga miza logo limak meleyau keremizi logo narik Anotoyegi waberek panu mani mizi-wili. Purik pangka kapura ini kazing Anotogi yemane panumek yomizora wezameli, purik pelik, ini kazing yongkambanuwiliyegi pangka mizi pumok keya kazing Anotoyegi keli pumok mizi onowili kani. Pilik legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi, yeiya.

43 Ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi legi. Purik ini yombanu kiligang neyau lewawili

keya ini i walek songonomakke mogosiyengke paka orozarikke mogosi purikki keli panuwili keya pundikke yongkambanuwiligu mamokki wirege iniyegi yemanebek wangane keya pilik yei piyengki ini keli panuwili kani. Pilik legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi.

44 Ei, nganganda iniyegi yuke yolu. Ini yengebekke yungke kawik yombanu waliyarikki ngalengale yongkambanuwili lusuweiwili ngabelak yeiktik nobiyeng wei yongomo mizi piyeng kelikwili. Logo purik pelik, yenge inigi yungkeyeng korowali kapura yongkambanu yeikwili purikki lusuwei kopong puwili inuwago lo keremizi piyengki kiriwei mizi, yeiya.

45 Pilik yeiya logo yombu Mosegi loyengki wazono iwakawiliyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Kiriwaga, nugu pilik kai purago teni Mosegi lo piyengki waligeleyiwiliyegirau ngago korowali nara yowa yo meli yagenda kani, meiya.

46 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ini waligeleyi Mosegi lo piyengkiwili inirau waberek panu purik kalike Anotogo iniyegirau ngangang yanagi kani. Purik inugu yongkambanuwili lo kolokngagono yani logo weik watabi kuneng talik miza logo waragi miza piyeng kelik kapura inuwa ngezerau yongkambanuwiliyegi sawela logo Anotogo puwiligu miziweki keli piyengkirau kozak yei ono legi Anotogo inirau ngangang yanagi.

47-48 Ini Mosegi lo piyengki waligeleyiwili waberek ngai panu. Purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi. Purik inuwa inuwagi yelibungang koka walaka yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela puwiligi

yombu longyengke yengelei simengyengkayeng keremiza keya yengelei kabu wazonoyengka wiya logo ngokmana wiya wiziga inuwago pilik mizi purikku kazing korowali inuwagi yelibungang kokawiligu pilik miza pumok pangka nobiyeng mizi legi ini nganganda weiyagi.

49 Koka walaka Anoto, watabi kalike mizagiyeng mabiyengki iwakabokko pelik kaiya, Nogo yombanu ngago kalike mizagiyeng kozak kisiwili keya yombu ngago nogora kozak kisi Aposolowili meiwili yombanuwiliyegi wezayelagi kapura puwiligu yombanu wezayelawiliyaga nawili ngangang yanagi keya nawili yela logo ibengki, kaiya. Ngago pura kozak kaiya mabilik ngizi lewagela.

50-51 Koka solo panuwekka kai kayimeige yokopekke perik inigi yelibungang kokawiligu Anotogo wezayela puwili mabuwili yela. Solo panu ulabek Abele keya piyaga uli kayimeige Sakaraya i walek yemanemakka alataragi keya walek panumakkirau tepekke ula kapura ini kele weik mazenda kaile ngalege panu narik miziweki mereke logo purik ini weik ne neliweki mizi, legi purikki wiyeke ini yongkambanu perage puwili ngangang inugura keya inigi yelibungang kokawiligi purarau ini kemenak weiyagi.

52 Ini Mosegi loragi waligeleyiwili waberek panu, purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi. Purik ini Anotogi ngago wameik Kapiya Walektikke kazing yombanu yaliya wazayagi pumokki langai kozak kai puragi ini ngizi kumulagirikki kiyebuk kopong yongkambanuwiligu kerewiya nelegi inugu

kozak yeiya ono. Keya ini makngezego iwaka sarik kokowa lewengke kopong ini makngezerau nogo ngago wameik kozak kai pura wei ono logo yongkambanu wameikta weiweki miziwiligi kazingmek inugu waliyi legi ini waligeleyi Mosegi loragawili ngangang yemane weiyagi.

53 Yisugu puwiliyegi ngago piyeng yeiyarikki wiyeke puwili sisik yemane miza logo puwili piyegi kiriwei i pumak wiya logo yenge yerengke welagela kula. Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili ngago ngaigu nayeng Yisuyaga kerewiyagi nobiyeng watabi kolokngagonoyengki nguk mei keya mizarik yawe yemane panu miza.

54 Puwili ngago korowali pi ngagozak kelemiyagi nara kili puguraga kaiyagi nobiyeng, puwili puragi ngai yuke panu koya.

12

1 Pilik mizageya koyarik yongkambanu kolokngagono puwili kiling menalege wawere ulageya koyawili tektek tiya wizigeya kang tamekke yaung tiyagi miza logo nakko nak ingeyengko momane mei kang keya mizi. Pewekke Yisugu puwiliyegi ngago yana kapura were pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago nara pelik yeiya, Yombanu Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi kani ini ngai waberek panu koyi kunizo. Palisiwili yombanu kiligang neyau lewawili kani, purik puwili Anotogi loyeng kazing kokowa lewengke langai iwaka kopong puwiligu ngaigu pelik kisi, Teni Anotoyegi yawe miziweki, kisi kapura kazing

puwiligu miziyeng kaile kani, waberek panu.
Kazing puwiligu mizi pumok ngeragi yisrik kelik.
Purik perek keremiziwekkerik yis songono narik
palewarik kiling ngelaming wiya puwekke purik
perek yemane nazik lewagelagi logo mabilik
kazing yombanu kiligang neyau lewawiligi
pumok inigi tepekke songono wiriya logo kazing
pumok inigi tepekke yemane lewagela sa nelegi
waberek panu.
2 Kapura puwiligu kazing kaile mizi piyeng
liwik wiyagi langai ono. Purik kazing kaile
puwiligu ngokmorokta wiya piyeng kalike
kimeike walimizagiyeng keya kazing kaile
puwiligu mizi wizigeya liwik yolu piyeng wangki
kalike kimeike kawela wiyagiyeng kani.
3 Togo ngago inugu ini kekewekke kisi piyeng
kalike yongkambanuwili mabuwili kimeike
kerewiyagi kani. Keya ngago i inuguyengke yeke
ige ngago ngezengezege kozak kela piyeng kalike
yongkambanu mamokki wirege ngalizi kozak
kisagi kani. Tegi inugu kisagi piyeng keya mizagi
piyengki waberek panu.

4 Ini negi kewengkewili legi ne iniyegi pelik yei-
weki, Yombanu korik yeikwek ula logo ibengki ka-
pura wilek kambek keya kumbekki kaile nayen-
dau kelemiyagi langai ono puwiliyegi ini kulili
mizi nagani.
5 Nogo inugu keke kulili mizagibekyegi yeiweki,
Anotoyegi purik pi korikwek ibeng wazamiya
logo wilek kambek keya kumbek pongo yereng
yezi kusagi onozik ngoriraga yomizora wezame-
lagi logo pokyegi kele ini kulili mizizo. Legi

kerewiyi, pura wameik kani. Piyegi kulili miza logo kazing pangkamekke piyeng mizizo.

6 Yombanuwili winak songono winak Kemengiwili kelikwili melenazik king korok neyaugi ngane wei logo Anotoyegi wata kolak kelibene miziweki purik ini iwaka. Winakwili yeik songonowili kapura Anotogorau winak songono puwiliyaga namekyegi keremareke ono kani.

7 Keya iniyegirau Anotogo keremareke ono. Kerewiyi. Kebi inuguyengka kebi nganelek piyeng mabiyeng pugu sangkela. Purikku walimizi purik yombanu wamenak winak kolokngagono puwiliyaga ngalege mizi yagenda. Tegi Anotogo iniyegi ngai wizinda legi kazi mizi nagani.

8 Ini yeik kerewiya koyi. Yongkambanu mamokki wirege yeik nogora kawela wiyi mologabok kalike ne yombanu paka ngalega kayimabek Anotogi angelawiligi wirege pilik kawela wiya pumologabokki yeikta nogo kawela wiyagi.

9 Kapura tamizeige yombanu nak yongkambanuwiligi wirege neyegi kezanga nani purik mabura kalike ne Anotogi angelawiligi wirege piyegirau kezanga managi.

10 Yombanu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai ngago kaile nara kaiya purik Anotogo pura tumulagi kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo pura tumulagi ono.

11 Keya tamizeige neyegi kiriwei mizirikki

wiyeke puwiligu ini kebangkela logo i walek
songonoyengke ma yerengke ma kapman
ngaiwiliyegi ngagozak keleyiweki iza orowei
purik mabura ini were wilek ngelek kumuli
nagani ma talik kaiya to melagi mizi nagani ma
ngago talikyeng kisagi mizi nagani.
12 Purik Anotogi Kung Walekpokko mabuwekke
inugu kisagiyeng iniyegi kozak yei penanging
kani, yeiya.

13 Pulaga yombu pulogo wawere ulawiliyaga
nakko Yisuyegi pelik meiya, Kiriwaga, nugu negi
sibekyegi watabi tegi mangobokko wizami kam-
bela piyeng sanga miza logo ne nogoyeng nane,
mei, meiya.
14 Kapura Yisugu pelik meiya to mela,
Yombanubek, takko ne watabi pilik piyeng
pangka pangka mizi ma watabi piyeng yaliyegi
sanga miza yanagibek kai? Yawe pura nogora
ono, meiya.
15 Tegi Yisugu mabuwiliyegi mazenda kozak yei
keya pelik yeiya, Yombanu nak watabi kolokn-
gagono pigi piyengko mizagewiyege yombiyan-
gaigi ma ngizi wirere wiziyagi ono kani, pi yombu
watabiyengko kolabek kele kapura. Tegi waberek
ngai panu. Watabi kolokngagono weiyagi purikki
keli nagani ma kazing nakki watabiyengki ngora
kelimek mizi nagani.
16 Togo puwili purikku kai pura ngizi iwaka
sibene Yisugu ngago saweliwei pera pelik kozak
yeiya, Wok nakke yombu watabiyengko kola nak
wizagoma. Keya yawe puguleige ngeragi wa-
zonoyeng kolokngagono.

17 Piyengki pakela logo pi weik ngezebek pulogo
kumuli, I songono nogomak wilak. Ne i keya
watabi keya ngeragi nogoyeng ngezara wiyagi
namaktau ono. Legi ne talik mizagi?
18 Logo pi ngezebokko ngezebekyegi pelik
kaiyageya wiziya, Ne pelik mizagi. Ne i songono
nogomak topela logo unatuba panu ngiziweki
logo pulogo ne ngeragi nogoyeng keya watabi
kolokngagono nogoyeng pulogo wiyiweki, kaiya.
19 Togo pi pilik miza logo waleleige wilek kang
pugubekke pelik miza, Ne kangka yemane, purik
ne ngeragi kolokngagono wazono nagiyeng keya
watabi wazono kirisimasi kolokngagonoyengke
wiziyagiyeng kiling mena, ne weik kumaniweki
logo ngeragi ni keya kai ni keya wilek kang no-
gobek wilikwilikmokko kolaweki, pilik kumula.
20 Kapura Anotogo piyegi pelik meiya, Ni
kangka yeikpek kani. Mabek wokpekke kusage
ni ibengki logo nogo wilek kang nugubek weiyagi
kani. Togo takko watabi nugu wawiya piyeng
weiyagi? Nugu piyeng ni kiling orowei kangki
ono. Anotogo piyegi pilik meiya.
21 Togo nogo iniyegi pera yei, Kazing
mabilikmekke yombanu watabiyeng kolokn-
gagono ngezewiligi wawiyi kambeliwili watabi
korikwekki kekeyeng kilingwili kapura Anotogi
wireyaugerik, puwili watabi kumbekkiyengki
yeikwili kani, yeiya.

22 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi-
wiliyegi pelik yeiya, Piliktikki wiyeke nogo iniyegi
pelik yei, Ngeragi ini wik yoluweki nagi piyengki
wilek ngelek kumuli nagani ma kagorik korik-

wekke wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani.
23 Purik wilek kang inuguyeng pangka yolu pura ngeragi keremungke nagi puraga ngalege panura kani, keya korikwek kagorik wik wakiyi piyengka ngalege panu kani. Tegi ngeragi inugu nagi piyengki weli keya kagorik inugu wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani.
24 Winakwiligu yolu puragi pakeli. Winakwili yawe ngeriyi onowili, ma ngeragi wawiya logo i namakke ngeragiyeng kalike niweki wiyi onowili kani, kapura Anotogo puwili ngeragi yani kani. Winak songonowiliyegi wiyeke Anotogo ngairik yemane kapura pugu iniyegi ngairik yemane panu.
25 Watabi pilik piyengki wilek ngelek kumuli pumokko ini puwiliyaga nakki ngabelak pobokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiyagi ma yeik? A'a', yeik.
26 Mena wilek ngelek kumuli pumokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiweki sawelagi langai ono legi ini watabi nayengkirau wilek ngelek kumula meli nagani, yeik Anotoyegi wilekyeng ngalege wiyi.
27 Keya purukpuruk Kailiyawamerekke kumuli. Pumorok yawe mizi onomerek ma ngezemerekki wakiyagiyeng keremizi onomerek, kapura kerewiyi, Anotogo Kailiyawa purukpurukmerek palumu panu wakiyagiyeng mani. Koka walaka King Ngaibek Solomon meiyabek watabi keremungkeyeng kilimbek watabi palumu panu puguyeng wakiya kapura purukpuruk peyengko Solomongu watabi wakiya piyengki ngaira ula.

28 Anoto kailiyawa songono mabek wokpekke
yolu keya wangkopekke ngoliyagi piyengki pi
ngai yolu mizi legi pugu iniyegi mabilik waberek
ngai wiziyagi kani logo pugu pilik mizagi ka-
pura inugu purikki ngizi kumuli inugura songono
panu.
29 Togo kang mabiyeng korik inuguyengko
weiyagi piyengki tiya mani nagani ma wilek
ngelek kumula meli nagani.
30 Yongkambanu ngabelakpekke Anotoyegi
iwaka ono puwili kang mabiyeng watabi pilik
piyengki wilek kang tiya maniwili. Anoto inigi
Mangobek ini ngeragi keya kai wik yolugiyeng
wei keya kagorik wakiyagiyeng weiyagi purik
pugu iwaka mena wilek ngelek kumuli nagani.
31 Kapura tamizeige ini Anotoyegi wilek kang
tiya mani keya inugu pi iniyegi ngai wizeibene
kelemi keya pigi kazing pangka mizi pumokki
wilek kang tiya mani mizi puwekke purik
mabura pugu ini watabi ngoluk wik yolugi piyeng
mabiyeng yanagi kani.
32 Ini neyegi kiriweiwili keremungke ono kele
kapura kazi mizi nagani, liyeng memengwiligu
nguk namizi kazi mizi pilik ini mabilik kazi
mizi nagani, purik kalike wok nakke Anoto inigi
Mangobokko yongkambanu puguwiliyegi ngai
puwekke keli pugurago inirau ngaiwili mizibene
keleyagi.

33 Inugu watabi inigi piyeng nawiligu weibene
yani logo kingyeng weiya logo yongkambanu
watabiyengki yeik puwili yanizo. Pilik mizi
purago kanga inigi wazonoyeng paka ngalege

yolugi logo paka ngalege kanga inigi wazonoyeng yeikki ono, purik yombanu ngoweiwili ngoweiweki yabelagi ono ma wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ono.
34 Tegi inugu paka ngalege Anotoyaga kanga wazono weiyagi piyengki kumulizo, purik inugu kumuli piyeng wilek kang inuguyeng mabiyeng tiya mani piyeng, yeiya.

35 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Ne lewarikki kani kagorik inuguyeng kozang waliyizo keya lang inuguyeng langiyageya koyizo logo wok mabiyeng kangkere mizageya koyizo, yeiya.
36 Pilik yeiya logo ngago saweliwei pera kozak yeiya, Wok nakke yombu ngai yemane nak ngeragi yemane yongkambu weiweki miza niraga kambela logo piyegi yombu yawe miziwili i pugumakke kagorik wakiyi keya lang langiyi keya pi yorikka ngai yuke koyima. Yombu yemanebek kanda ngago yeiwekke pigi yawe miziwiligu nguk namizi kandik tiya mowiyagi. Yombu yawe miziwiligu puwiligi ngaibek yogirikki kangkere miza koyima pilik ini ne yogirikki mabilik kangkere miza koyizo.
37 Tamizeige yombu yawe miziwili ngoluk wirere keya kangkere mizara tagogei yombu ngai puwiligibek yo purik puwili wilikwilikmokko unatuba panu mizagi. Kerewiyi. Wameik panu, ngaibokko puwiliyegi wilik mizagi logo pugu kagorik yawe mizi puguyeng wakiya logo puwili mogosibene yeiyagi. Togo puwili piyegi yawe miziwili kele kapura pi ngezebokko puwili ngeragi miza niweki yanagi.

38 Tamizeige ngaibok kusa libuge weik lewa ma
kusage winakmokko were ngago kaiwekke weik
lewa logo tapakeleige yawe miziwili pilik wirere
kangkere miza koyilege purik puwili wilikwilik
yemane panu mizagi.
39 Keya pilik kumulizo. Tamizeige yombu
i namakki mangobokko yombu ngoweiyagibek
lewagi pura iwaka purik pugu ngoweiyagibek
watabiyeng ngoweibene kelemiyagi ono.
40 Pilik tegi inirau kazing pilikmekke wirere
kangkere miza koyizo. Purik ne yombanu paka
ngalega kayimabek lewagi ono miza purage
ngereke lewagibek kani, legi ini kangkere miza
koyizo, yeiya.

41 Yisugu pilik yeiya logo pulaga Pitago Yisuyegi
pelik meiya, Yemizibek, ni ngago saweliwei kozak
kai pura tonuwayegi keke kozak kaira ma ni
yongkambanu mabuwiliyegirau kozak kai ya-
genda, meiya.
42 Logo Yemizibokko pelik meiya to mela, Ei,
nogo kozak kai perik ni keya yongkambanu
yawe nogora pangka iwaka keya mizi wilibek
puwiliyegi langai kozak kai yagenda. Yombu
yawe mizi pangka panu kazing pangkamek keya
iwakamekke mizi logo ngai yemanebokko naw-
iliyegi ngai wazamiyabek kelik miziweki.
Ngai yemanebokko yombu yawera pangka miz-
ibekyegi pakeli puwekkerik pugu piyegi pelik
meiyagi, Ni negi ngai nak mizagi keya yombu
negi yawe mizi nawiliyegirau ni ngai wazaniyagi
keya ni watabi keya ngeragiyeng puwiliyegi pela
yanagibek, pilik meiyagi.

43 Pilik miza logo ngai yemanebek kangki.
Kalike yowekke tamizeige pugu yombanu ngai
wazamiyabok yawe pugu kozak meiya pura miza-
geya wizilege pakela purik ngai wazamiyabok wi-
likwilikmokko unatuba panu mizagi.
44 Purik ngai yemanebokko pelik meiyagi, Ni
yawe wazono mizibek, ni ngoluk yombu negi
yawe mizi nawiliyegi ngai keya weik watabi negi
piyeng mabiyengkirau waberek ngai wizeimo,
meiyagi.
45 Kapura tamizeige ngai wazamiyabokko pe-
lik kumuli, Ngai yemane nogobek nguk namizi
lewagelagi ono mena, miza logo pi weik yongkam-
banu yawe miziwili yeli keya keleyi keya ngeragi
kolokngagono ni keya kai nameli keya miza mela
purik
46 kalike ngai yemanebek wok nakke lewagi
purik wok ngai wazamiyabek piyegi yuke ono, ma
pi lewagi ono, mizabokko ngai yemanebek weik
lewa logo pugu ngai wazamiyabekki kazing kaile
mizimekki pakela logo piyegi ngangang yemane
kelemiya logo pugu pi pongo lemengke yongkam-
banu Anotogi ngago puragi kerewiya logo kiriwei
mizi ono puwili kiling pulogo wazamiyagi, yeiya.
47 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya
logo purikku kai pura pelik yeiya, Yombanu
ngaibekyegi yawe mizi nak ngai pugubokko yawe
miziweki meiya piyeng iwaka kapura pi yawe
pura miza ono keya ngai pugubokko keli piyeng
miza onobok, ngai pugubokko wizale yemane
panu ulagi.
48 Kapura yombanu yawe mizi nak ngai
pugubokko kaira iwaka onobok, kazing pugu

kaile miziyengki wiyeke ngangang mizagi kapura ngai pugubokko wizale songono ulagi, yeiya. Togo tamizeige Anotogo ni yawe yemane nara ngaiweki nana purik mabura Anotogi kelirik ni yawe puraga yawe kozang panu miziweki keli. Keya yombanuwiligu nakyegi mawiyarekka pangkabek mizibok yombanuwiligu pi mawiyarekka kazing pangkamekke mizi kunibene yuke koyagi, yeiya.

49 Pulaga Yisugu mawinda pelik kai, Ne kayima purik pelege ngabelakpekke yezizik waliyiweki keya ulogo langiya kesak nogo keli.
50 Kapura ne were ngangang mizagiraga kiliya kuna logo, keya wilek nogobek kuneng panu wiziya weik nogo yaka kai pura miza logo puwekke yeikkine, yeiya. Togo purikku kai pura Yisu nganganda wagela logo ibengki puragi kai yagenda.
51 Inuwago kumularik ne ngabelakpekke kazing yombiyangai yongomo mizagimek keremiziweki kayima nobiyeng? Pilik ono kani. Ne pelege yawe yongkambanuwili ngai neyauge sanga mizagi pura miziweki kayima, purik nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi keya nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi ono legi.
52 Mabek pewekka purik neyegi weraga yombu nak ibuwili sanga miza logo neyauganak neyegi ngizi panu kumulagi keya neyau neyegi ngizi panu kumulagi ono. Ma pilik sanga miza logo neyau neyegi ngizi panu kumulagi keya neyauganak neyegi ngizi panu kumulagi ono.
53 Puwili pelik sanga mizagi, mango koyambekyegi ngai mizagi, keya panu

kolomeleyegi ngai mizagi, keya panu koyambekki yongokpumeleyegi ngai mizagi kani. Ne pilik miziweki kayima, yeiya.

54 Keya pugu yeke langak peyendau yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Inugu kozainung kusabanurik yokmek ngokmorokta wiyi purikki pakeli purik inugu nguk namizi pelik kisi, Koboyau lewa mena, kisi logo weik kobo kuli.
55 Keya ini kusarikke kilili mizi keya pelewewili ngaiwak yemane panu wiya yolu purik inugu pelik kisi, Wangkopek yokmek ngai panugi kisi, logo yokmek weik ngai panugi.
56 Ini yombanu kiligang neyau lewawili, purik ini ngabelakpekki pakeli piyengki iwaka keya ngilumbekki pakeli piyengki iwaka kapura inugu kisirik watabi mabek pewekke neyegi langai mizi logo pakeli piyengki iwaka ono kisi legi. Inugu pilik kisira nangki?
57 Keya inuwa ngezego kazing pangka piyengki miziweki waberek kozak keli onora nangki?
58 Nguk namizi kazing inugu kaile miziyeng waberek mizi, ini ngagozak keleyagibek lewa nera. Keya pi lewa logo ini panga kazingke yombu ini ngagozak keleyagibok kiling kunimowei puwekke purik mabura pi kiling inugu kaile miza piyeng kozak kela logo yeik sa wiyizo purik pugu ini ngagozakta kebangkelagibekyegi iza orowei kuna nelegi, keya pugu wagelawiliyegi iza yana logo puwiligu i wigirimakke wigira wazaya nelegi.
59 Kerewiyi. Pilik miza puwekke purik ini

i wigiri pumakka welagela yeragiyagi ono wiziya wiziya inugu ini ngagozak keleyagibekyegi watabi kaile inugu mizi kayima piyengki kangayeng mabiyeng mana purik mabura kele, yeiya.

13

1 Mabuwekkerik yombanu nawili ngago nara Yisuyegi kozak meiweki kayima. Kanda Yisuyegi kozak meiya, Yombanu Yuda Kalili ngabelakpekka nawili yereng Yirusalem yemane puragi kambela logo Anotogi i walek yemanemakke pulumakau ula logo Anotoyegi iwiyeng kolak miziweki, keya pilik mizageya koyigeya yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibokko pigi ami nawiligu puwili yeliweki wezayela. Pilik miza logo puwili ibeng purikki kozak meiya.

2 Yisu purikki kerewiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inugu kumularik yombanu ibengwiligu kaile mizayeng ini Kalili yongkambanu nawiliyaga ngalege panu ma talik? Pilik ono kani.

3 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile inugu miziyengka kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau ibeng koyimagi.

4 Keya periktau, inuwago kumularik talik? Nangki wiyeke yombanu meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganak yereng Yirusalem mei puragawili, i yemane yokolong ngalege yereng Silom mei puraga yolu pumakko puwiligi ngalege topelora wala logo puwili

ibeng. Inugu kumularik yombanu ibengwiligu
kaile mizayeng yongkambanu Yirusalem yolu
nawiliyaga ngalege panu nobiyeng? Pilik ono
kani.
5 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki
kuneng miza logo kaile inugu miziyengka
kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi
sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau
ibeng koyimagi, yeiya.

6 Yisugu yeiya logo waleleige ngago saweliwei
pera puwiliyegi kozak yeiya, Yombanu nak yen-
gelei Fik mei nalei yawe waing puguleige ngeriya
wazamiya. Wok nakke pi wilekyeng yengelei
puleiga tiyiweki kambela. Pi kanda wilekyengki
yengeleileige ngalege pakela kapura nayendau
wira ono.
7 Tegi pugu yaweleige yawe mizibekyegi pelik
meiya, Pakele, kirisimasi neyauganara ne yen-
gelei Fik peleigi kanda pelege pakeli mizageya
wiziya, kapura nogorau wilek nayeng tiya ono.
Tegi kira mele. Pugu ngabelakpekki kolokpek
nageya yolu nelegi yengelei wilekyeng wiri ono
pulei kira melimo, meiya.
8 Yaweleigi yawe mizibokko pelik meiya to
mela, O Peba, kirisimasi wamenara perarau wizi
pani logo nogo yengeleileigi sologomek ngabelak
kira logo liyeng pulumakauwiligi yayengka kola
wiyiweki mizi mena.
9 Pilik miza logo waleleige tamizeige kirisimasi
kalike narage wilekyeng wira purik wazono ka-
pura tamizeige yeik purik mabura nugu nogo
kiriweki kozak nei mangine logo nogo kiragine,

meiya.
Kazing mabilikmekke ini yengeleiyeng kelik. Anotogo kaile inuguyengki pakela logo yengeleiyeng kelik kira mela nelegi kuneng miza logo kowiti mizizo, yeiya.

10 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi onobek, wok Sabatpek meibekke Yisugu yongkambanu Yudawiliyegi ngagora i walek songono puwiligi namakke yeke ige waligeleyageya wiziya.
11 Logo yongok namele pulogo wiziya, logo moloyegi kerewa nak yolu. Togo kerewabokko piyegi kemegememek mana logo pi wizagomara kirisimasi meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganara logo purik yongokmologi koza yeke kezangabekke pok weik kolok kolik miza logo luwe tungkulagi ono.
12 Logo Yisugu piyegi pakela logo piyegi yarobene ngago meiya logo pelik meiya, Yongokmele, nogo weik kemegeme nugumekka wila wazaniya kani, meiya.
13 Logo Yisugu mele puguyau yongok kemege-memelegi ngalege walamiya ngizige pi weik luwe tungkula logo luweza logo Anotogi yeikta yon-golok meiya.
14 Pilik miza logo i walek songonomakki ngaibek Yisuyegi sisik miza, Yisugu wok yawe mizi onobekke yongokmele yombiyangai wazamiyarikki wiyeke. Tegi i walek songonomakki ngaibokko yongkambanu pulogo koyawiliyegi pelik ngalik yeiya, Wok melenazik keya nazikka nak teni yawe mizagiyengko

logo wok piyengke yombiyangai wazayiweki lewa purik pangka kapura wok teni yawe mizi onobekke yombiyangai wazayiweki lewa nagani, yeiya.

15 Ngaibokko pilik yeiya legi Yisu Yemizibokko piyegi pelik meiya to mela, Ini ngaiwili kiligang neyau lewawili. Ini puwili mabuwili nak nak liyeng pulumakau ma tongkiwili i puwiligiyengka iza orowei panga kaige kai nibene wok yawe mizi onobekke iza orowei kang miziwili kani, logo purik pangka.

16 Keya nogo yongok pemeleyegi wok yawe mizi onobekke sawela puriktau pangkarikku. Yongok-wili liyengwiliyaga lewege panuwili purik teni iwaka. Yongok pemele Abalam kelik Anotoyegi kiriwei mizimele, kapura kemegeme pemokko pi wi wezabek tariya keya Sadangko pi kirisi-masi meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganarayeng kebangkela wizagoma kani. Pi-lik tegi wok yawe mizi onobekke nogo wi pi ke-bangkela wara yolubekka wila wazami yagenda, pi yombiyangai wazamibene purik kaile ma, pilik nguk meiya.

17 Yisugu ngaibekyegi meiya to melarago Yisuyegi kiyebuk mizi puwili kendek mizibene keleya logo yongkambanu pulogo Anotoyegi ya kumuli kayima pumok mamok watabi wazono panu Yisugu miza piyengki wilikwilik miza.

18 Keya Yisugu ngoluk yongkambanu Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuliweki kayimawiliyegi ngagora pelik yana, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi? Keya

ngago saweliwei taliktago ngai pumokki langai
kozak kaiyagi?
19 Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yen-
gelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei
wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane
ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono
panu kapura yombanu nakko wilek pok weiya
logo yawe puguleige ngeriya puwekkerik kalike
purik yengelei nayengka yemane panu lewage-
lagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo
winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi
mizagi, yeiya.

20 Mawinda Yisugu nguk yeiya, Nogo Anotogo
pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik
kaiyagi?
21 Anotogi ngaimek ngeragi Yis meirik kelik.
Yongok namologo yis songono narik weiya logo
kaimi yemane nakke iwing palewayeng kiling
ngelaming kelemiya purik kalike iwing palewarik
maburik weik yisrikku mizagewiyege wilak wara
wizei penangai, yeiya. Togo purikku kai pura
pelik, Anotogi ngaimek solowekkerik songono
kele kapura kai kanda kalike unatuba lewagelagi
keya solowekke Anotogo yongkambanu ngai yolu
puwili keremungke ono kele kapura kalike kere-
mungkegi.

22 Yisu paka Yirusalem kunimowei pugu yereng
yemane keya songono piyeng mabiyeng neing
yongkambanuwiliyegi ngago pugura waligeleyi
kambela.
23 Yereng narage yombu nakko Yisuyegi pelik

nguk meiya, Yemizibek, yongkambanu Anotogo yaliya wazaya logo pigi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliyi puwili mele sangkelagi, ma talik, meiya.

24 Keya Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela, Kang Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya kandik imakki kandik kelik. Logo kang purik koru panurikki wiyeke yongkambanu kolokngagono kiliya liweki yang mizagi kapura pangka kiliya lagi ono. Tegi ini Anotogo pigi ngaimekki ngai yolurage kiliya liweki yawe kozang mizizo.

25 Purik kang purikki mangobek kandik waliyi penanging logo pulaga ini yenge yerengka luwe koyimowei piyegi pelik meiyagi, Yemizibek teniyegi kandik tiye meiyagi. Puwekke pugu iniyegi pelik yeiya to melagi, Ini talaga lewa. Ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka, yeiyagi.

26 Togo inugu piyegi pelik meiya to melagi, Teni ni kiling mogosa logo ngeragi ni miza puwili. Ni yereng tonuguyengke waligeleyabok, meiyagi.

27 Kapura pugu iniyegi mawinda pelik yeiyagi, Nogo yaka pelik yeiya wizinda, Ini talagawili miza purik ne lusuwei logo ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka. Ini mabuwili kaile miziwili mena neyaga kazi kuni, yeiyagi.

28 Logo kalike inugu inigi yelibungang kokawili Abalam keya Isak keya Yakop kiling yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu purage yungke koyilege pakelagi kapura ini yenge yerengka mamiza puwekke ini ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili inuguyeng ngiliti mizagiyagi.

29 Yongkambanu Yuda ono neyegi ngizi ku-
muliwilirau pulogo Anoto kiling ngai pugurage
yungke mogosa logo ngeragi nageya koyi nan-
gai. Puwili ngabelak mabiyengkawili logo panga
yokmek lewagela lagawili, keya panga yokmek
kiliya lagawili, keya paka yongoleiga lewawili,
keya pongo moleiga lewawili.
30 Ini Yudawiligurik ini Anotogi ngaimekki
pugu ngai yolu puragi kiliya kunagiwili mizi ka-
pura nawili were kunagi keya ini Yudawili kalik
panuge kunagi, yeiya.

31 Pilik yei ngizige yombu Palisi mei nawili
Yisuyegi wiriya logo pelik meiya, Ni yereng pera
wiya logo wale narikke kambele, purik Ngai Elodo
ni neliweki mizi mena, meiya.
32 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo
Elodoyegi meirik keri wizing kaile namek mei.
Tegi ini keri wizing kaile pumokyegi kambeli logo
piyegi pelik meizo, Ne yawe nogora miziweki
Anotogo wok sawiyayeng wizinda logo Elodorau
ngezangai Anotogo sawiya pura wandikke nge-
lagi langai ono.
33 Legi ne yawe nogora mizi kanda weik
puwekke weikkine. Yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawili paka Yirusalem
yerengke yela legi ne paka Yirusalem kangweki
mizi meizo, yeiya.

34 Yisu yereng Yirusalem puragi kumula logo
yongkambanu pulogo yolu puwiliyegi yalek miza
logo ingi ngaungaumek kiling pelik kai, O ini
Yirusalem yerengke yoluwili, inugu yombu An-
otoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yeli

miza keya inugu Anotogo yombu iniyegi weza-
yeliwili kingyengko yeli miza. Keya winakmokko
luguwili yenge sabengyauge kiliya wazayi pilik,
kang kolokngagono nogo iniyegi waberek ngai-
weki miza kapura inugu neyegi kezanga nana.
35 Kerewiyi, Anotogo weik ini wezaya, i yombu
naktau yolu onomak kelik keya yombanu ini kil-
ing ngai kelagiwili lewa puwekke Anotogo iniyegi
sawelagi ono. Logo nogo iniyegi pera pelik
yei, inugu ngereke neyegi pakelagi ono wiziya
ne wameik yombu Anotogo iniyegi wezanelabok
mizi puwekke inugu pelik kisagi, Pok Anotogo
teniyegi wezamelabek legi Anotogo pi kozanda
maniweki, kisi puwekke inugu ngereke neyegi
pakelagi, yeiya.

14

1 Wok yawe mizi onobek Sabatpek mei nakke
Yisu yombanu Palisiwili meiwiliyaga yemane
nakki imakke pi kiling ngeragi niweki kambela.
Kanda yeke ige mogosa. Yongkambanu nawilirau
koyilege logo puwili Yisugu mizi piyengki mereke
ngai koya.
2 Yisugu yombu ingkeya meleyeng wara nak
mereke wizilege pakela.
3 Logo Yisugu yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya Palisi mei pulogo puwiliyegi pelik
nguk yeiya, Ma lo tonuguyengko wok yawe mizi
onobekke yombanu yombiyangai wazamira mizi-
weki kai ma yeik, yeiya.
4 Kapura puwili mabuwili ngagoluk koya.
Pulaga Yisugu yombanubek miza logo
yombiyangai kelemiya logo kang wezamela.

5 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya,
Inugu kumularik talik? Tamizeige inuwa puwili
nakki marekpek ma liyeng pulumakau nakkimek
wok yawe mizi onobekke yenge kawik kai
kolirikke kiliya puwekkerik nugu kumulagirik
wokpok wok teni yawe mizi onobek mena miza
logo mabilik wizi pani mizagi ma ni nguk namizi
ulumiyagi ma talik, yeiya.
6 Kapura puwiligurau ngago puragi kanga nara
kisa yo mela ono.

7 Yisu yongkambanu ingenaze nawili tung
yeikyeng kilingwiligu mogosiyengke mogosiweki
were kandikki pakelawekke pugu ngago
saweliwei pera puwiliyegi pelik yeiya,
8 Kang naraga yombanu nakko ngeragi
yongkambanu mele yanirage ngeragi miza
niweki ini nakyegi ngago yei purik mabura ni
tung yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke
mogosiweki mizi nagani, purik yombanu yaka
niyegi ngago neiyabokko yombu yeik yemane
nara kiling nak tung purikke mogosagibek ngago
meiya wizindagi langai legi.
9 Togo yombu yaka niyegi ngago neiyabokko
kanda niyegi pelik neiyagi, Yek wizei, pek yeikta
kilimbek mena pi tung yeikta kilimbokko mogosi
purikke mogosi pani neiyagi. Pilik miziwekke
purik ni kendek miza logo tung ngabelakka pa-
nurikke ni ngeragi nagi.
10 Togo pilik segeya ni yombu ingenaze nak
puwekke purik mabura nak were tung yeikyeng
kiling puwiligi purik weibene kelemi logo ni tung
ngabelakka panurikke mogosi mangine. Togo

yombu yaka niyegi ngago neiyabok pakeliraige
ni pilik mizi mabura ngezebokko niyegi pelik
kai penanging, Negi kewengkebek pelege tung
yeikyeng kilingwiligu mogosi perikke mogosi-
weki mena koli, neiyagi. Pilik miza purago
yongkambanu ingenaze puwiligu yeik nugura ye-
mane sawiyagi, yeiya.
11 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya logo
puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu ngezebokko
ngezebekki yeikta yongolok meibok Anotogo yeik
pugura kulengke wiyagi, kapura yombanu yeik
ngezebekkira kulengke wiyibok Anotogo yeik
pugura yongolok meiyagi, yeiya.

12 Pulaga Yisugu yombu yaka ngeragi
yemane miza ni puragi mangobekyegi
pelik meiya, Ni ngeragi yemane nara mizi
purik mabura nigi kewengkewili ma nigi
ingembuwili ma nigi yeligagangmekkawili ma
yongkambanu watabiyengko kolokngagonowili
ma yemanewiliyegi ngago yei nagani, purik
kalike puwiligu ngeragi yemane miza ni puraga
ni lewaweki ngago neiyagi legi, logo kazing
pilikmekke ni watabi nugu miza piyengki wiyeke
kangayeng nanagirik weik puwekke weiyagi.
13 Pilik segeya ni yongkambanu watabiyengki
yeikwili keya korik kang korowali puwili keya
ingeyeng korowaliwili keya wire kusawiliyegi
ngago yeimo.
14 Logo puwiligu ni kangayeng nanagi langai
ono kapura Anotogo kele kalike wok nakke pugu
yongkambanu wilek kang pangka pangkayeng
kilingwili ibendaga yangalekta wazayi puwekke

pugu nugu watabi miza piyengki wiyeke kanga nanagirik nanagi logo ni wilik mizagi, yeiya.

15 Yombu pulogo mogosara nageyawiliyaga nakko ngago puragi kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya, Okuwi, teni yongkambanu Anotogi yeligagangmekki pugu ngai yolu purage mogosa logo ngeragi puguyeng nagi puwili wilikwilik yemane mizagi, kani, meiya.
16 Yisugu piyegi ngago saweliwei perago kanga meiya to mela, Wok nakke yombanu nakko ngeragi miza ni nara miza logo yongkambanu kolokngagono niweki ngago yeiya.
17 Logo watabi mabiyeng ngayek miza logo pugu yombu piyegi yawe mizibek yongkambanu ulogo ngago yeiyawiliyegi lewaweki ngago yei wezamela logo watabi mabiyeng weik ngayek miza logo pangka pangka mena koli yeimo, meiya.
18 Yawe mizibek pilik miza kapura puwili mabuwili nak nak kangki ono kisa, yeiya.
Togo werebokko yawe mizibekyegi pelik meiya, Ne weik ngabelak wik narik weiya logo ne pakeli kangweki mizi logo ne kangki ono, meiya.
19 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne yaka liyeng pulumakau yawe mizagi meleyau weiya logo ne puwili yamizi kangweki mizi logo ne kangki langai ono, meiya.
20 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne mabek ngolukku yongok weiya logo piliktikki wiyeke ne pangka pangka namizi legi kangki langai ono, meiya.
21 Togo yombu yawe mizibek kandorik ngai pugubekyegi piyeng mabiyeng kozak meiya logo

imakki mangobek sisik miza logo pigi marek yawe
mizibekyegi pelik meiya, Nguk namizi pongo
yereng perage kazing yemane keya songono
piyengke kanda yongkambanu watabiyengki
yeik puwili keya korik kang korowali puwili
keya wire kusa puwili keya ingeyeng korowali
puwili ngago yeiya logo iza orowei i nogomakke
yabekkimo, meiya.
22 Yawe mizibek pilik miza logo waleleige pugu
ngaibekyegi pelik meiya, Peba, ne nugu yaka kai
pura pilik miza kapura tung nayeng ngoluk yolu,
meiya.
23 Pilik kai legi ngaibokko marek yawe miz-
ibekyegi pelik meiya, Ni yerengke welagela pongo
kazing yemaneyeng keya kazing songono yawege
yongomo mizi piyengke kanda yongkambanu
puwili iza orowei ige pelege yabekkibene kozang
yeiya logo iza orowei koli logo i nogomak wilak
sibene.
24 Nogo wameik kai, Yongkambanu ulogo nogo
ngago yeiya puwiliyaga nakkorau ngeragi pewil-
igi miza peyengka kolok ulagi ono, meiya. Yisugu
puwiliyegi ngago pera waligeleya logo weik yeik.

25 Yisu kang wizigeya yongkambanu kolokn-
gagono menalege wawere ula logo piyegi kiriwei
kang. Togo pi weik puwiliyegi kowita yo mela logo
pelik yeiya,
26 Tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei
mizagi kai mabura panu keya mango keya yon-
gokpu iyakong keya si keya sakwili keya ngeze-
bekki korikwekka keli pura neyegi keli puraga
songonoweki. Kapura tamizeige pi pilik mizi

ono purik mabura pok yombanu neyegi kiriwei-
wiliyaga nak mizagi ono.
27 Keya yombanu neyegi kiriwei mizagi keli-
bok negi wiyeke ne makngezego Anotogo keli-
rarikki wiyeke yengeleileige nganganda wagela
logo ibeng sa pilik nganganda wageli mabura
wilik kagowinda kiling wageliweki. Kapura
tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok
yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono,
yeiya.
28 Keya yongkambanuwili purikku kai pura
iwaka sibene Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei
nara pelik yeiya, Tamizeige inuwa puwiliyaga
nak kapa i namak ngizagi purik ni were mogosa
logo king imak ngizagiyeng talik talikki mizagi,
ma king nigi imak kemenak ngizagiyeng pangka
ma pangka ono ma talik, mizagi.
29 Tamizeige ni pilik miza ono wizigeya yenge
ngabelakke simembek keremiza logo pulaga
kingyeng yeik mabura ngalege i ngizimaktau
ngizagi ono. Togo yombanuwili imakko pilik
miza purikki pakela logo purik niyegi songomei
keya pelik kisagi,
30 Yombu pebok i pemak ngiziweki mizabek
kapura pi imakki walerik wiyabek, kisagi. Kazing
pilikmekke tamizeige ni neyegi kiriwei mizagi
keli purik were yawe neyegi kemenak kiriwei
mizagira talikta miza purikki waberek kumula
logo mizimo, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei
nararau pelik kozak yeiya, Tamizeige yombu ngai
yemizi nak yombu pigi ngai keliwili sangkelarik
tausen meleyau tikindawili logo piyegi ngai mizi

yemizi nak yombu pigi ngai keliwili sangkelarik tausen yombunak tikindawili miza logo ngai keliweki kangkine purik tausen meleyau puwiligi ngaibek were mogosa logo keriyagi tamizeige ngai lewamekki kozanda puwiliyaga lewegegi ma kawiye walagi ma talik wiriyagi miza purikki.

32 Tamizeige pi teni pangka ono purikki waberek keriya purik mabura ngai mizimek ngoluk panga koweige yawereiga piyegi ibek oroweiwili wezayela logo ngaira talik yeik sawiyagi miziweki.

33 Kazing pilikmekke ini were kumula logo neyegi kiriwei miziweki mizi. Tegi tamizeige iniyaga nak watabi puguyeng mabiyeng keya korik kang puguyeng keya pigi ingembuwilirau wezayela logo neyegi kiriwei ono mabura pok yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono.

34 Wizandik wazono panurikku logo ngeragiyeng kolok kelibene wiyirik kapura tamizeige pigi kolok keli pura yeik puwekkerik kazing ngereke kolok kelibene keremizagi namektau ono, yawe pugura weik yeik.

35 Logo wizang piliktik weik kailerikku logo wezamelagirikku. Kazing pilikmekke ini neyegi kiriweiwekke kiyebuk sende logo wiyi purik yawe inugu neyegi mizagira weik yeik.

Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyizo, yeiya.

15

1 Yombu king takis weiya logo piyengka ngoweiwili keya yombu kaile miziwilirau

Yisuyegi kerewiyiweki lewa mizi.
2 Togo yombu Palisi nawili keya yombu Mosegi
loyengki waligeleyi nawiligurau piliktikki pakela
logo pelik ngalik kisa meli, Yombanu pobok
yombanu kaile miziwili kiling mogosa logo
ngagozakka mizibek. Keya pi puwili kiling
ngeragi ni mizibek purik pangka ono, kisa.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei
peyeng pelik yeiya to mela,
4 Tamizeige yombu nak liyeng memeng kolokn-
gagono 100 nawili kiling logo puwiliyaga namek
suwei miza purik pi talik mizagi? Pi liyeng
memeng mabuwili siliksilik ngela nagiya wezaya
logo pi memeng yaka suwei pumokyegi weli
kanda weik yolok ngela puwekke weikki.
5 Pi pumok yolok ngela logo pi wilikwilik
unatuba panu mizagi logo yeke lagokwekke
ulalengke wagela
6 logo yerengke miza orowei yogi. Togo pigi
ingembungangwili keya yerengkewili menalege
ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiyagi, Ne
liyeng memeng negi suwei mizamek ngereke
yolok ngela legi ne kiling pelege wilikwilik mizi-
weki, yeiyagi.
7 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Kerewiyi,
yombanubokko wilik kagowing miza mabilik
Anotogi angela paka ngalegewilirau yombanu
wamenak kaile puguyengki kuneng miza logo
kaile puguyengka kowitabokyegi wilik kagowing
unatuba panu miza kapura yombanu kolokn-
gagono 99 pangka puwili kaile nayendau ono
miza logo kaile puwiligi piyengka kowitagi lan-
gai ono puwiliyegi wilik kagowing mizagirik yeik

panu.

8 Ma tamizeige yongok namele king meleyau
wizigeya piyengka nalik suwei puwekke purik
pi talik mizagi? Pi lambek langiya logo i
ngezemelegimakki kelewenda kilisi keya watabi
mabiyengki waberek panu weli kai kanda weik
yolok ngela purik weikki.
9 Pugu yolok ngela puwekke purik pi pigi
ingembungangwili keya yerengkewiliyegi
menalege ngago yeiyagi. Pugu puwiliyegi pelik
yeiyagi, King negi suwei mizalik weik yolok ngela
mena ne kiling wilikwilik miziweki mena koli,
yeiyagi.
10 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo
inuwayegi pelik yeiweki, Kazing mabilik panu-
mekke Anotogi angelawiligu yombu kaile miza
nak pugu mizayengka kowita puwekke purik
puwiligu wilikwilik unatuba panu kelemiyagi,
yeiya.

11 Pulaga Yisugu ngago saweliwei perarau pelik
kozak yeiya, Yombanu nak mandik neyau.
12 Logo wok nakke mandikyauyaga sakpokko
mangoyegi pelik meiya, Peba, watabi tegi nugu
menalege wiyi kambela piyengka sanga miza logo
ne nanagiyeng weik nane, meiya. Tegi man-
gogo weik watabi mabiyeng koyangyauyegi sanga
mizagelega yana.
13 Wok ngelek miza ono wiziya logo sakpek
watabi puguyeng kangkere miza logo weik
yerenda wizami kambela. Pi ngabelak koweige
nakke kanda pulogo kaile kaile mizageya

wizimowei king puguyeng yeik ulak wezameli
mizageya wiziya.
14 Pulogo watabi pugu warayeng mabiyeng
yana meli yongomo mizi keya king puguyeng
mabiyeng wezameli kaiyageya wiziya.
Togo waleleige ngabelakpok mabokko ngaba
ibeng yemanera lewa logo pi ngaba ibeng yemane
panu miza.
15 Tegi pi yombanu ngabelak mabokka nakyegi
yawe miziweki nguk meiya logo yombanubokko
pi liyeng puguwiliyegi ngaiweki wezamela.
16 Logo pi liyengwiliyegi ngai keya ngeragi
liyengwili nagiyeng yana logo pi ngeragi
nayendau na ono kopong pi ngeragi liyengwiligu
nagiyengka niweki kumula purik yombanu
nakkorau pi watabi nayeng niweki mani ono
legi.
17 Togo pilik mizi ngizige wire puguyau ngela
wizigeya kangka nak piyegi lewagela wizigeya
ngezebokko pelik kaiya, Negi mangobekyegi
yombanu yawe miziwili ngeragi kolokngagono
panu ni logo wilak wizigeya ngeragi wale wiya
piyeng yolu kapura ne pelege yagasi mizageya.
18 Tegi ne yangalek meiya logo negi mangob-
ekyegi kangweki logo piyegi pelik meiyagine,
Peba, ne ni keya Anoto paka ngalegebekyegirau
kaile kaile nayeng miza.
19 Ne weik yombanu yombiyangai onobek logo
ngereke nugu ne nigi marekpek kaiyagi ono, nugu
neyegi keleniyagirik yombanu niyegi yawe mizi-
wili nak mizimo, meiyagi, miza.
20 Togo pi weik pulumeng wiya logo pigi
mangobekyegi yo kayima. Pi ngoluk i pugumakka

koweige yawereiga pigi mangobokko piyegi
pakela logo wilek pugubek yalek keli legi pi
nginda kanda koyambek yogotora wawiya logo
ingkeya ngabik kelemiya.
21 Logo koyambokko mangoyegi pelik meiya,
Peba, ne yali Anotogi wirege kaile miza kani.
Ne yombanu yombiyangai onobek logo ngereke
nugu ne nigi marekpek kaiyagi ono kani, meiya.
22 Kapura mangogo piyegi yawe miziwiliyegi
pelik yeiya, Ngezangai, melewangka wik wa-
zono nogorik weiya logo pelege wakiya wazami.
Keya negi marekpek ngereke yorikki wiyeke
mena meleling wakiya wazami keya ingegangyau
pongo ingeyauge wakiya wazami.
23 Pilik miza logo pangalege liyeng pulumakau
wazono panumek ulizo logo teni ngeragi yemane
miza ni keya wilikwilik miziweki,
24 purik mandik negi marekpek ibeng nobiyeng
miza kapura wik kayima legi keya pi suwei no-
biyeng miza kapura pi weik pek legi teni wilik-
wilik miziweki mena, yeiya. Togo puwili weik
ngeragi yemane ni keya weik yongolo uli, yeiya.
25 Pilik mizageya koyilege mandik sibek panga
yawega kanda panga imakka mereke pura puwili
ingimei keya yongolo ulageyarikki kerewiya.
26 Pugu yombanu mangoyegi yawe
miziwiliyaga nakyegi ngago meiya logo pelik
nguk meiya, Puwili nangaiyeng mizi, meiya.
27 Legi mangoyegi yawe mizibokko pelik meiya
to mela, Nigi sakpek ngereke yo kayima wiz-
igeya nigi mangobokko liyeng pulumakau wa-
zono panumek ula, purik nigi sakpek yombiyan-
gai yo kayima kopong, teni wilikwilik mizi.

28 Kapura mandik sibek sisik miza logo pi yeke
ige yabela ono.

Tegi mango welagelarik sibek yeke ige liweki
nguk meiyageya wiziya.
29 Mango nguk meiyageya wiziya kapura si-
bokko mangoyegi pelik meiya to mela, Kerewiye,
kirisimasi ulogo mizi yabekeya peyeng yawe yeik
ulak yawe miziwiligu mizilik ne niyege yawe
mizi yabekeya kani, keya ngago nugu miziweki
kaiyayeng nara ngela mela ono kani. Kapura
nugu neyegi keleniyayeng nangaiyeng? Nugu
liyeng yemane namek ma songono namektau ne
nana logo negi ingembuwili kiling teni ngeragi
yemane miza nigeya miza ono kani.
30 Kapura mandik nigi marek pobok watabi
nugu nigi piyengka mana piyeng mabiyeng yon-
gok kazingkewiliyegi yana melabek kani. Togo pi
yorik nugu liyeng pulumakau wazono panumek
piyegi wiyeke ula logo ini miza ni.
31 Legi mangogo piyegi pelik meiya to mela,
Mandikpek, ni wok mabiyeng yerengke towa
yoluyau logo watabi negi piyeng nuguyeng.
32 Kapura nigi sakpek ibeng nobiyeng miz-
abek kapura pi ngereke wik yo kayima. Pi
suwei miza nobiyeng miza kapura pi weik yol-
ubektikki wiyeke teni ngeragi yemane miza ni
keya wilek kang tonuguyeng wilikwilik mizageya
purik pangkarikku. Teni pilik mizi ono kesak
pangka onogi, meiya. Yisugu ngago piyeng pilik
yeiya logo yombu Palisiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwili piyengki kerewiya.

16

1 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
ngago saweliwei perarau pelik yeiya, Yombu
watabiyengko kolokngagono nak wiziya logo
weik ulogo pi pigi watabi piyengki yombanu nak
ngaiweki keremiza. Togo yombanu nawiligu
kanda watabiyengki mangobekyegi pelik kozak
meiya, Yombanu watabi nuguyengki ngaibok
watabi nuguyengki waberek ngai ono, pugu
watabi nuguyeng nayeng nalege wezameli mizi,
meiya.
2 Tegi pi yombu watabiyengki ngaibok ngago
meiya logo piyegi pelik ngalik meiya, Ngago
nogo niyegi langai kerewiyi pera talikta? Kapiya
narikke watabi nugu negi nangaiyeng miza
piyeng mabiyeng lende miza logo nanimo. Pulaga
pilik miza logo purik weik kunimo purik ni watabi
nogoyengki pangka ngai wiziyagi onobek mena,
meiya.
3 Pilik meiya legi yombu ngaibokko pi ngeze-
bekyegi pelik kaiya, Negi yemizibokko ne weik
yawe nogorikka wezaneliweki mizi. Legi ne talik
mizagine? Ne kozang wizigeya ngabelak yokor-
agi ono keya watabiyengki nguk yeiyagirikki ne
kendek.
4 Watabi nogo mizagiyeng ne weik iwaka. Nogo
yongkambanu negi yemizibekyegi koka king
keya watabiyeng namani yeik weiya puwiliyegi
sawela logo puwiligu pi kanga managi peyengki
waleyeng keke mela mowiyibene kozak yeiyagi,
logo ne yawe nogoraga wezanela logo purik
puwiligu neyegi sawela logo teni kiling yoluweki
koli neirik kele, ne mabuwekke puwiliyegi

sawelagi kaiya.

5 Ngaibokko pilik kumula logo pugu yombanu
yemizibekyegi ngoluk kanga manayeng mela
mowiya onowiliyegi nak nak piyegi yeke
ige liweki kozak yeiya, logo were yeke ige
yabekeyabekyegi pelik meiya, Nugu talik talik
yemizi nogobekyaga mongona, meiya.
6 Legi pugu pelik meiya to mela, Weli kolokn-
gagono 100 taramgi pangka weiya, meiya, logo
ngaibokko pelik meiya, Mena, kapiya watabi
nugu yeik weiyayengki nging penging mena, ya.
Mogosa logo nguk namizi 50 taram miza waza-
miye, meiya.

7 Keya pugu yombanu nakyegirau pelik meiya,
Keya ni, talik talik mela mowiyagi, meiya. Legi
pugu pelik meiya to mela, Pandi wit wireyeng
kik andet wamenakki pangka weiya, meiya. Legi
ngaibokko pelik meiya, Mena, kapiya watabi
nugu yeik weiyayengki nging penging mena, ya.
Mogosa logo kik andet wamenakki piyeng tumula
logo kik 80 miza wazamiye, meiya.

8 Togo waleleige yombu watabiyengko
kolokngagonobokko yombu ngai kailebokki
yeikta yongolok meiya purik yawe yaka pugu
miza pura kaile kele kapura pugu waberek panu
mizarikki wiyeke. Yongkambanu ngabelakpekke
kusabanurikke yolu puwili ngezewili kelik puwili
kiling yawe mizagi purikki iwaka panuwili
keya puwili watabi ngoluk wangki mizagi
pilik piyengki mabuwekke kumuliwili keya
watabi kaile kazing ikuyogorik mizi pumokko
miziyeng ngezewiliyegi sawelagirikki wiyeke

miziwili logo piliktikku puwili yongkambanu wilangkarikkewiliyegi lewege miza meli, yeiya.

9 Yisugu ngago yeke langakta pelik kozak yeiya, Ngabelak pobokke yongkambanuwili kingyeng kazing ikuyogorik miziyengki wei keya wezameli kapura nogo iniyegi lo nara pelik kozak yeiweki, Ini ngabelak pobokko watabi keya king inuguyeng yongkambanu watabiyengki yeikwiliyegi saweliweki yani mizizo logo puwili inigi kewengkewili mizagi kani logo ini ibeng logo pelege watabi inuguyeng wizamiya logo paka ngalege i wizagomagimakki kang puwekke Anotogo iniyegi koli keleyagi, yeiya.

10 Togo pugu mawinda kozak yeiya, Yombanu watabi songono panuyengkirau pangka ngai mizi wilibekpok watabi yemane panu piyengkirau pangka ngaigi langaibek. Yombanu watabi songono panu piyengkirau ikuyogorik mizibok watabi yemane panu piyengkirau ikuyogorik mizagi.

11 Tegi tamizeige ini watabi king keya pulangai ngabelakpekki piyengki pangka ngai mizi wilibek ono purik mabura Anotogorau ini watabi wizagomagi pilik piyengki ngaiweki yanagi ono.

12 Watabi king keya pulangai inigi piyeng Anotogo yanayeng logo tamizeige ini piyeng weiya logo kazing pangkamekke ngai mizi wilibek ono purik mabura watabi kumbekki wizagomagi pugu ini yaniweki keli piyeng pugu ini yanagi ono.

13 Yombanu yawe mizi nakko kemenak yombu ngai neyauyegi yawe mizagi langai ono. Kazing mabilikmekke ini Anotoyegi keli keya watabi

king keya pulangai ngabelakpekkeyengkirau kemenak kelagi langai ono, purik ini nakyegi keli keya nakyegi kumbak mizagi legi. Keya ini nakki keliragi kiriwei keya nakki keliragi kezanga mani mizagi legi, yeiya.

14 Yombu Palisi puwili Yisugi ngago piyengki kerewiya logo piyegi yang meiya, purik puwili kingyengki ngora panu kopong.
15 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini Palisiwili yombu yawe wazono yombanu watabiyeng yeikwiliyegi king yanagiyeng miziwili logo yongkambanu yeikwiligu kumularik ini yombu pangkawili mizi kapura Anotogo wilek kang kaile inuguyengki pakela wizinda kani. Watabi yombanuwiligu kumularik unatuba nobiyeng miza piyeng Anotogi wireyaugu pakelarik sok panu.
16 Koka Anotogi lo Mosego lende miza piyeng keya ngago Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu lende mizayeng iniyegi kozang mizi kanda weik Yowan kaimelabokko weik ngago yana. Teng puraga mabek teng perage perik tonugu ngago wazonoragi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi purikki kozak yeiya logo nak nak panga Anotogi ngaimekki kiliya kuniweki kozang yawe mizi, kapura ini Yowan kaimelabokko kazing kiliya kuniweki kozak kaiya pumokki ini kiyebuk miza.
17 Ngago wazonora weik lewa purikku Mosegi loyengki kozanda yeik mizi ono, a'a'. Kalike purik ngilumbek keya ngabelakpek talege mizagi kapura Mosegi loyengka watabi songono nayendau

talege mizagi langai ono.

18 Keya lo nara yongkambu wei puragira. Tamizeige yombu nak yongok pugumele wezamela logo ngereke namele wei purik pi yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda. Ma yombu yongok nakko wezamelamele wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda, yeiya.

19 Keya Yisugu mawinda pelik kozak yeiya, Koka yombu watabiyengko kolokngagono nak wizagoma logo pi watabi king yemane panuyengki ngane weiyayeng wakiyi mizi keya wok mabiyeng ngeragi wazonoyeng ni mizi.
20 Keya pulogo yombu watabiyengki yeik naktau wiziya logo yeik pugura Lasara meiyabek. Korik puguwek wizingyengko kolabek logo nawiligu pi miza orowei kanda yombu watabiyengko kolokngagonobokki imakki kandikke wezami mizi
21 logo pi yombu watabiyengko kolokn-gagonobokki ngeragi muneng lalek puguraga yenge kulengke kawiye wali piyeng weiya niweki keya keriwiligu wizing puguyeng longok puwiliyengko pikira ni mizi.
22 Togo waleleige yombu watabiyengki yeikpok ibeng logo Anotogi angelawiligu pi wagela logo yereng wazonorage Abalamyegi saweliwei wezamiya. Logo wiziya waleleige yombu

watabiyengko kolaboktau ibeng logo puwiligu waliya wazamiya.

23 Yombu watabiyengko kolabek yereng kaile ibeng puwiligi kungwili yoluraga yolu wizigeya ngangang yemane panu mizageya logo paka ngalege pakeliraige Abalam koweige panu Lasara kiling wizilege.

24 Pilik pakela logo pugu pelik kek meiya, Peba Abalam, neyegi yalek miza logo Lasara kai nakka mele kong pugubekki orozabek waliyi wezamele logo longok nogobekki wiyi pani logo kabeneng siweki sawelibene purik ne ngangang yemanera yezi pezikku nani mena, meiya.

25 Kapura Abalamgu pelik meiya to mela, Negi marekpek, ni kumula, koka yali ngoluk wik yolu puwekke ni watabi wazonoyeng weiyageya wiziya keya Lasara korowaliyeng weiyageya wiziya. Kapura mabek pi pelege weik wilikwilik mizageya keya ni pulogo ngangang mizageya.

26 Keya yeke langak nararau, tenigi tepekke Anotogo kosau kulaka yemane panuling keremiza logo pelagawili pulogo kangki purik pangka kangki langai ono. Keya pulagawilirau pelege lewagi purik pangka lewagi langai ono kani, meiya.

27 Pilik meiya legi yombu watabiyengko kolabokko kozang nguk meiya, O Peba Abalam, pilik mabura, nugu Lasara negi mangobekki imakka negi sak melenazik yolu mena wezamele

28 logo puwili yereng ngangang mizi perage lewa nelegi puwiligu kaile kaile mizi piyengka kowitiweki kozak yeibene wezamele, meiya.

29 Kapura Abalamgu pelik meiya, Nogorau
Lasara wezamelagi ono purik nigi si keya sakwili
kapiya Mosego lende miza piyeng keya kapiya
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisa puwiligu lende miza piyengka sangkeli keya
kerewiyi nangai, meiya.

30 Yombu watabiyengko kolabokko pelik meiya
to mela, Puwiligu kozak yei piyeng ngoluk pangka
ono. Kapura tamizeige yombanu ibendaga
yangalek meiya nakko negi sakwiliyegi kozak
yei kang purik kele puwili kaile kaile puwiligu
miziyengka kowitagi, meiya.

31 Kapura Abalamgu pelik meiya, Tamizeige
puwili Mose keya yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawiliyegi kerewiyi ono
purik puwili mabilik yombanu ibendaga
yangalektabokko kairikki kerewiya logo kaile
puwiligiyengka kowita logo ngizi kumulagi ono,
meiya, Yisugu pilik yeiya.

17

1 Keya Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik yeiya, Watabi nalangai nalangaiyengko
yongkambanuwili kaile miziweki ulumi kapura
yombanu puwili pilik mizibene keleyibokyegi
Anotogo ngangang panu kelemiyagi, legi waberek
ngaiweki kani.

2 Logo pilik poktau ono kesak pangka, purik
yombanu neyegi ngizi panu kumuli kazing kum-
bekki lewengke songono nogowiliyaga nak kaile
miziweki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang ye-
mane panu managi.

3 Pilik legi ini yongkambanu negi puwili, ini
kazing ini makngezego koyagi pumokko waberek
panu koyizo.
Tamizeige neyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko
niyegi kaile mizi mabura nugu piyegi pelik nga-
lik meimo, Nugu neyegi kaile miza kani. Keya
tamizeige pugu niyegi pelik neiya yo meli, Ei, nogo
kaile miza logo ne kuneng logo ne melegulang
miziweki kai mabura nugu pugu kaile miza pura
tumula logo keremareke wezamelimo.
4 Keya tamizeige pugu niyegi langai kaile miza-
yeng melenazik keya nazikka neyau wok wame-
nakke miza logo nara miza logo ngereke niyege
kanda, pi kaileyengki kuneng kai purik mabura
nugu tumula logo kang melenazik keya nazikka
neyau mabilik keremareke wezamelimo, yeiya.

5 Pugu yeiya logo yombu pugu waligeleyi
Aposolo meiwiligu piyegi pelik meiya, Yemizibek,
tonugu niyegi ngizi kumulirik songono nangezi
legi nugu tonugu ni keya kozang nuguragi ngizi
kumuli pura unatuba sibene keleyimo, meiya.
6 Keya Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya to
mela, Yengelei Mastetlei mei puleigi kumuli. Yen-
gelei Mastet puleigi wireyeng songono panu ka-
pura ngeriyi puwekkerik nguk namizi lewa logo
yengelei yemane keremizagi. Tegi inugu ne keya
kozang nogoragi ngizi kumuli pura yengelei Mas-
tet puleigi wireyengka nak kelik lewibene kelemi.
Purik tamizeige inugu neyegi ngizi kumuli pura
Mastet wilekpek kelik songono pilik kesak watabi
nalangai piyeng mabiyeng inugu mizagi langai,
keya inugurau yengelei kozang pelege lewi peleigi

pelik meiyagi, Ni ni makngezego pulili nuguyeng puliya logo ngereke ni makngeze panga kai wizambekke ni makngeze ngeriye, mei purik, pi inugu kairagi kiriwei mizi penanging kani, yeiya.

7 Keya Yisugu pigi yawe miziwiliyegi ngago yeke langak nara yeiya, Tamizeige inuwayaga nak yombu nigi yawe ngabelak kiriraga mizi nak ma nigi liyeng memengwiliyegi ngai nak kiling logo pi panga yawega ige yowekke purik nugu piyegi pelik meiyagi ono, Ngezangai koli, ngeragi nuguyeng ni mangiweki mena meiyagi ono.
8 Pilik segeya nugu piyegi pelik meiyagi, Ngeragi nogoyeng ngaiyek miza logo nane logo ne kairi keya ngeragi ni keya ni yeik wizei logo waleleige ni ngeragi nuguyeng miza ni mangine, meiyagi.

9 Togo yawe mizibok nugu kairagi kiriwei mizarikki wiyeke nugu yeik pugura yongolok meiyagi ma talik? A'a', watabi pugu mizi piyeng, yawe puguyeng.
10 Kazing mabilikmekke iniyegirau pilik mizagi. Ini yaka watabi miziweki nogo kozak yeiya piyeng miza logo weik purik mabura pelik kisizo, Teni Yemizibekki yawe miziwili. Watabi tonugu mizi piyeng yawe tonuguyeng logo teni yombiyangai wizigeya yeik tonuguyeng yongolok meiyagi ono, kisizo, Yisugu pilik yeiya.

11 Pilik mizarikka weik Yisu kazing Yirusalem yerengke kang leweng neing kambela logo pi ngabelak Sameriya keya Kalili meiyaugi tepek neing kambela.

12 Pi yereng narage lewagela logo kemegeme korikwek sok mizimek logo Leposimek meimekka yombu meleyauwili pumokka miziwili yoromaure miza. Puwili ngoluk koweige wiriyimowei
13 pelik ngalizi kek kisa, Yisu. Yemanebek. Teniyegi yalek mize, kisa.

14 Yisugu puwiliyegi pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, Kambeli. Yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligu korik inuguyengki pakela logo ini weik yombiyangaiwili mizibene logo pulaga ini ngereke yombanuwili kiling menalege wei mizi keya mizi nangine kambeli, yeiya. Puwili mabilik tagoneige korik puwiligiyeng weik yombiyangai sa.
15 Yombu puwiliyaga nak tapakeleige korik puguwek yombiyangai mamiza legi pi ngereke Anotogi yeikta ngalizi panu yongolok mei yo kayima.
16 Pi pongo Yisugi inge werege ulu wala logo morogulunda wizimowei wazono meiya. Yombanubok Sameriyagabek logo Yudawiligu kiyebuk mizibek.
17 Yisugu yombanu meleyauyaga pi wamenak yorikki pakela logo pelik kaiya, Yombanu meleyauwili yakarik yombiyangai wezaya kapura yombanu melenazik keya nazikka mangobektau onowili puwili talege?
18 Yombu yenge nalaga kayima pobok Anotogi yeikta yongolok meiweki yo kapura pi ngezebek keke yo pura nangki, kaiya.
19 Logo Yisugu Sameriyagabekyegi pelik meiya,

Yangalek meiya logo kambele. Nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni yombiyangai keya kaile nuguyengka yaliya wazaniya mena, meiya.

20 Yombanu Palisi nawiligu Yisuyegi wok Anotogo yongkambanu mabuwiliyegi ngaigibek talikwekke lewagi miza purikki nguk meiya. Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya to yela, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura lewawekkerik yongkambanuwiligi wireyengko pakelagi langai pilikmekke lewagi ono.
21 Ma nakkorau pelik kaiyagi langai ono, Pakeli, Anotogi ngaira pelege pera mena, ma ngai pugura pangalege panga pura kaiyagi langai ono, purik Anotogo nawiligi wilek kangyengki ngai logo Anotogi ngaira weik inigi tepekke wizinda, yeiya.
22 Togo pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Wok nak lewagelagi logo wokpokko inuwago ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi pakeliweki kelagi kapura inuwago neyegi pakelagi langai ono.
23 Yongkambanu nawiligu iniyegi pelik kisagi, Pakeli, Yombanu paka ngalega kayimabek yaka lewa. Pi panga pulogo yolubek, mena, kisagi. Ma pakeli, pi pelege yolubek, mena kisagi, kapura puwiliyegi ngizi kumuli nagani. Panga pulogo pakeli kang nagani.
24 Inuwa lengka wililiktikku mizi puwekke purik paka ngilumbek mabok pangazuwaga pezuwaga ngela manirikki teni mabuwiligu pakeli mizi. Kazing mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yogi logo puwekke mabuwiligu neyegi pakelagi kani.

25 Kapura pilik mizagine were yongkambanu
mabek yolu pewiligu neyegi kezanga nanagi logo
ngangang unatuba keleniyagi.

26 Ne yombanu paka ngalega kayimabek
ngereke yo puwekkerik yongkambanuwili
ngereke koka walaka kazing yongkambanu
Nowagi tendaga koya mabilik mizageya koyi
nangai.
27 Nowa wiziya puwekke yongkambanuwili
Anotoyegi langai kumula ono keya Nowago ngago
watabi lewagelagi piyengki langai kai piyengki
kerewiya ono logo watabi ngezewiligiyengki
mizageya koya. Logo puwili ngeragi ni keya
kai ni keya yongkambu wei keya panu keya
mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi
miza mani kaiyageya koya weik wok Nowa yeke
sikmakke kiliya lagibekke kai ngai yemaneyaugu
yongkambanu nawili mabuwili yela.

28 Keya wizagoma kalike yongkambanuwili
koka Loto meibek wiziya puwekkewiligu kaz-
ing miza pilikmekke, puwili ngeragi ni keya kai
ni keya watabiyeng wei keya yani, keya puwili
yaweyeng ngeriyi keya iyeng ngizi. Kapura
puwilirau Anotoyegi langai kumula ono.
29 Logo wok Loto yereng Sorong pura wiya logo
kunabekke yezizik keya king salapa ngoriyeng
paka ngilumbekka koboyau kelik kuli logo Sorong
yerengke mabulogo koya puwili mabuwili yela
logo ibeng.
30 Wok ne yombanu paka ngalega kayimabek
ngereke lewagelagirik kazing mabilik
panumekke lewagi.

31 Wok Yisu yogibokko, yongkambanu imakka
welagela puwili ngereke yeke ige yongorik watabi
puwiligi piyeng wei nagani, ma yongkambanu
panga yawege mizageya koya puwili watabi
puwiligiyeng weiweki kowiti nagani.
32 Lotogi yongokpumologo miza puragi kumula
panu. Pi Loto kiling yereng Sorong meira wiya
logo kuna kapura pi watabi pugu wizamiyayengki
kumula logo pakeliweki kowita ngizige kemenak
ibeng.
33 Kazing mabilikmekke yombanu ngezebekki
kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang ke-
bangkeli mizibok Anotogi wiregerik ibeng logo
wik wizagomagira weiyagi ono, kapura yombanu
neyegi ngizi panu kumula logo pulaga wilek kang
pugubek keya wik yolugi pugura neyegi tiya mani
mizibok ibeng wizagomagi ono, pi paka ngalege
wik yombiyangai wizagomagi.
34 Kerewiyi, wokpokko kusage yombu neyau i
wamenamakka menalege iwekki kani, logo nak
miza oroweigi kapura nak mabulogo wezamiyagi
kani.
35 Yongok neyau yeke ige menalege yawe miza-
geya koyagi, logo namele miza oroweigi kapura
namele mabulogo yawe mizageya wezamiyagi
kani.
36 Yombu neyau panga yawege menalege yawe
mizageya koyagi, logo nak miza orowei kangki ka-
pura nak mabulogo yawe mizageya wezamiyagi
kani, Yisugu pilik yeiya.
37 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik
nguk meiya, Yemizibek peyeng talege mizagi
meiya logo Yisugu ngago saweliwei nara pelik

yeiya to mela, Wale watabi ibeng piyengki korik sokyeng wizilege winak Yezigokwili kanda pura menalege niweki wawere ulageya pulogo, yeiya. Togo purikku kai purik pelik, yereng yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengwili koyagi pulogo Anotogo ngangang yaniweki lewagi.

18

1 Puwili wok mabiyeng waberek mizibene keya kiyebuk sende miza logo waberek mizimok wizamiya nelegi Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya,

2 Kang naraga panga yereng yemane narage yombu ngagozakyengki kerewiyi nak wizagoma. Pi Anotoyegi kazi namizibek keya yombanuwiliyegirau yalek mizi onobek.

3 Keya yereng maburage yongok komate namelerau mabulogo wizagoma logo pi yombu ngagozakyengki kerewiyibekyegi kayimi wilibek logo piyegi pelik nguk mei mizi, Nogo neyegi korowali mizabek ngagozak kelemiweki mizi legi nugu neyegi sawela logo negi ngagozak puragi kerewiya logo pangka pangka miziweki, mei mizimele.

4 Yongok komatemele solo kayimawekkerik yombu ngagozakyengki kerewiyibokko piyegi, pilik mizagi ono meiya. Kapura kalike pi ngezebek pelik kumula, Ne Anotoyegi kazi ono keya yongkambanuwiliyegi yalek keli ono kele

5 kapura yongok komate pemelego ne yawe unatuba nani mizi legi nogo ngagozak puguragi

kerewiya logo pangka pangka mizagi. Tamizeige ne piyegi saweli ono purik pi ngoluk mazeng keya lewa lewa mizagi logo purik ne kiyebuk mizagi langai, pilik kumula, yeiya.

6 Pulaga Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yombu korowali ngagozakyengki kerewiyabokko kaiya puragi kerewiyizo.

7 Purik tamizeige yombu korowali ngagozakyengki kerewiyabokko yongok komatemeleyegi korowali miza piyeng pangka pangka miza purik mabura Anoto pangka ngagozakyengki kerewiyibokko yongkambanu pi ngezebokko nogowili kaiya puwiligu yoklongko keya kusage wok piyeng mabiyeng piyegi pobilik ingkisi pelik, Ngagozak tonuguragi kerewiye logo watabi korowali nazuwagawiligu teniyegi miza piyeng pangka pangka mize, kisi pilik. Logo pugu puwiliyegi sawelagirikki yelakkelek mizagi ma talik?

8 Nogo inuwayegi watabi pugu mizagi piyengki kozak yeiweki, Anotogo yongkambanu puguwiliyegi nguk namizi sawela logo puwiliyegi nazuwagawiligu korowali miza piyeng kebangkela logo pugu yombanu piyegi kumuli onowiligu yombanu piyegi kumuliwiliyegi kaile miza piyengki wiyeke piyegi kumuli ono puwili nganganda nguk namizi yanagi. Kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke ngabelakpekke yowekkerik nogo yongkambanu neyegi ngizi panu kumulageya nawili pakelagi ma yeikki? Ne yalek purik nogo kumularik kolokngagono ngizi kumuli pura wiya wizilege ne pakelagi, yeiya.

9 Wok nakke Yisugu yongkambanu ngezewiligu
ngezewiliyegi teni pangkawili keya teni kaile
miziwiliyegi kiyebuk mizi puwiliyegi ngago
saweliwei pera pelik kozak yeiya,
10 Wok nakke yombu neyau paka Anotogi i
walek yemanemakke waberek miziweki kam-
bela. Piyauyaga nak ngai Palisi meimekkabek
keya nak king takis weiya piyengka ngoweibek.
11 Palisibek luweza logo pi ngezebekki kangk-
abekke pelik ngagoluk waberek miza, O Anoto,
ne yombu nawili kelik ono legi ne niyegi wazono
nei. Yombu nawili watabiyengki kerezi kopong
puwili king menalege yawe naragi wawiya piyeng
ngowei keya puwili yongkambanuwiliyegi ko-
rowaliyeng miziwili, keya puwili yongok puwiligi
onowili kiling iwek koli miziwili, kapura ne pi-
likpek ono keya nerau yombu king takis weiya
piyengka ngoweibok kelik pek ono.
12 Purik sonda naraga wok neyau ne kazing
ngago nuguragi wiyeke niyegi waberek miziweki
ngeragi ni ono mizi pumok mizibek, keya watabi
nogo wei piyeng mabiyeng sanga miza logo limak
meleyau keremizi logo limak meleyau piyengka
narik weiya logo ni nani mizibek, yombu Palisi-
bek meibek pilik waberek miza.
13 Kapura yombu kaile king takis weiya
piyengka ngoweibek panga koweiga luweza
wizimowei waberek miza. Logo kaile pugu miza
piyengki wiyeke pi kendek miza logo wiregawere
pugura paka ngilumbekke pakela ono. Keya
pi kaile puguyengki kuneng kelirikki wiyeke
ngeleleng ngezebekkira ula logo pelik waberek
miza, O Anoto, ne kaile panu mizibek mena

neyegi yalek mize. Pi pilik waberek miza.
14 Yisugu ngago pura yeiya logo pelik yeiya,
Nogo iniyegi wameik kozak yei, Yombu kalikebok
Anoto kiling pangka miza wizigeya i ngezebekki-
makki kandobela. Kapura yombu werebok, An-
oto kiling pangka miza ono purik pi yeik ngeze-
bekkira yongolok meiya kopong. Purik yombanu
pi ngezebokko ngezebek yongolok meibok An-
otogo pi kulengkebek kelemiyagi keya yombanu
pi ngezebokko ngezebek kulengkebek kelemibok
Anotogo pi yongolok meiyagi, yeiya.

15 Wok nakke yongkambanu nawili koloyaka-
mandik songono puwiligiwili Yisuyegi iza orowei
kayima logo mele puguzik koloyakamandikwiligi
kebiyengke walamiya logo Anotogo puwiliyegi
wazono keleyibene, kapura Yisugu waligeleyi-
wiligu purikki pakela logo ngalik yeiya.
16 Kapura Yisugu koloyakamandik songonow-
iliyegi pelik yeiya, Neyegi koli. Pilik yeiya logo
pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Koloyakamandikwili neyegi wiriyi pani. Puwili
neyegi lewa nelegi waliyi nagani, purik koloyaka-
mandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngaiweki
ngai pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka.
17 Kerewiyi. Tamizeige nak Anotogo piyegi ngai
wizeibene kazing koloyakamandik songonowili
mizi mabilikmekke kelemi ono purik mabura pok
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya
wiriyagi ono, yeiya.

18 Yudawiligi yemane nakko Yisuyegi pelik
nguk meiya, Kiriwaga wazonobek, yawe talikta

miza logo ne wik wizagomagira weiyagi, meiya.
19 Legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu
neyegi wazonobek kaira nangki? Nugu neyegi
keriyirik ne Anoto, purik Anoto wamenak wa-
zonobek, naktau wazono ono.
20 Kapura ni Mosegi lo piyengki iwaka. Lo
piyeng pelik, Yongkambu weiya puwili nigi
kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele
kiling iwek koli nagani. Yombanu uli nagani.
Yombanu nakki watabiyeng purik ngowei nagani.
Yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani. Nigi
panu keya mangoyauyegi panga yungke mizimo,
meiya.
21 Tegi yombu yemanebokko Yisuyegi pelik
meiya to mela, Lo nugu neyegi yaka kozak nei
piyeng mabiyeng ne mandik songonowekkerikka
kiriwei mizi kayimi, meiya.
22 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya,
Purik wazono kapura ni ngoluk watabi nayen-
dau miziweki. Watabi nigi piyengko nigi kazing
wik wizagomagira weiyagimek waliya legi watabi
nigi piyeng mabiyeng yombanuwiligu weibene
yani kune logo king piyengki ngane weiya piyeng
yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanimo.
Pilik miza logo purik nugu lewege panu kelira
paka ngalege wik wizagomagira purikki iwakagi.
Mabiyeng pilik yana logo neyegi saweliwei kiri-
wei koli.
23 Yisugu piyegi pilik meiya kapura
yombanubek pilik kai puragi kerewiyawekke
wilek kang pugubek kuneng, purik pi watabi
puguyeng kolokngagono panu logo yanagirikki
kiyebuk kopong.

24 Yisugu piyegi pakela logo pelik kaiya,
Yongkambanu watabiyengko kola puwili Anotogo
puwiliyegi ngaiweki Anotoyegi panga yungke
kunagirik yawe unatuba panu kani.
25 Kerewiyi, liyeng Kamelmek meimok nili
kagorik lolo ulibekki yungurikke kiliya kang
purik yawe unatuba kapura yombanu watabi
kolokngagono puguyengki kozang kumulibokko
Anotogo piyegi ngaiweki kelemiyagirik yawe
unatuba panu, yeiya.

26 Yongkambanu ngago puragi kerewiyawiligu
Yisuyegi pelik nguk meiya, Tamizeige pilik purik
mabura yongkambanu wik wizagomagiragi
wiyeke yaliya wazayagi langai puwili tawili,
meiya.
27 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Watabi yongkambanuwiligu mizagi langai ono
piyeng, Anotogo pangka mizagi langai, yeiya.

28 Pita pilik kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya,
Kerewiye, teni yereng tonuguyeng wizamiya logo
niyegi saweliwei kiriwei mizi wiziga teni wik wiz-
agomagira weiyagi ma yeik, meiya.

29 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Ei, wameik, keya nogo inuwayegi pera kozak yei-
weki, Yombanu nak Anotogo piyegi ngai purikki
wiyeke i pugumak wiyi keya yereng pugura wiyi,
ma pigi yongokpumele wezami, ma pigi si keya
sakwili wezayi, ma pigi panu keya mangoyau
wezayi, ma koloyakamandik puguwili wezayi
kang pilikpok
30 mabek ngoluk wik wizigeya Anotogo kanga
managi piyeng watabi pugu wiya piyengka

ngoluk lewegeyeng keya teng kalike lewagi purage wik wizagomagira managi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo ingenazikka neyauwili lewe narikke iza oroweirik puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi, teni paka Yirusalem yerengke kangweki logo pulogo yombu koka Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai lende miza piyeng weik ngizi mizagilege.
32 Watabi lende miza piyeng pelik,

Pulogo Yudawiligu yombanu paka ngalega kayimabek miza oroweirik Yuda onowiliyegi miza yanagi. Puwiligu piyegi ngago wageliwei meiyagi keya piyegi korowali kelemiyagi keya pi sibilak ngiza mani mizagi.

33 Keya puwiligu pi wizale ulagi logo ibengki, kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke pi ngereke wik yangalektagi.
34 Yisugu pilik yeiya kapura pugu waligeleyiwili ngago piyeng naragirau iwaka ono. Purik ngagoyengki soloyeng puwiliyegi liwik logo Yisugu ngago kozak kai piyeng puwiligu iwaka ono.

35 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili weik ngereke paka Yirusalem kangweki kambela. Puwili yereng Yeriko mei puragi mereke tawereige pura yombu wireyau kusa nak kazing lewengke kerelege mogosa wizimowei

yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi
ngeragi keya kingyengki nguk yeiyageya wizilege.
36 Yombu wireyau kusabek yongkambanu
mabuwili kunimowei kisageli mei kandikki pi
kerewiyawekke pugu nguk yeiya, Pera nangaira
mizi, yeiya.
37 Legi puwiligu piyegi pelik kozak meiya,
Yisu yereng Nasaretegabok kiling yongkambanu
paka Yirusalem kangkiwiligu meiya meli ya-
genda, meiya.
38 Tegi wireyau kusabokko pelik ngalizi kek
kaiya, Yisu, ni negi yelibu koka King Ngai
Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek logo
Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok
purik nogo iwaka, legi neyegi yalek mize, kaiya.
39 Pilik kai legi yongkambanu yeke orozarikke
piyegi merekewiligu wireyau kusabekyegi pelik
meiya, Ni ngagoluk wizei, meiya. Kapura pi
mazeng keya pelik kek kaiyageya, Ni King Ngai
Tawitigi marekngangwiliyagabek legi neyegi
yalek mize, kaiyageya.
40 Pilik kai legi Yisu leng miza logo nawiligu
yombu wireyau kusabok miza orowei yarobene
yeiya. Pi mereke kandawekke Yisugu piyegi pelik
nguk meiya,
41 Nangaiyeng nogo niyegi miziweki ni keli,
meiya logo wireyau kusabokko pelik meiya to
mela, Negi Yemizibek, ne ngereke wireyaugu
pakelagi keli, meiya.
42 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya, Wire
nuguyau ngaiwila logo pakele. Nugu neyegi ngizi
panu kumulirikku ni yombiyangai keleniya kani,
meiya.

43 Pilik meiya logo nguk namizi pi weik wireyau
ngaiwila. Pi weik pakelagi langai wizigeya pi
Yisuyegi kiriwei kunimowei Anotoyegi wilikwi-
lik ngago mei kang kuna. Keya yongkambanu
wawere ulawiligu yombanu wireyau ngaiwil-
abekyegi pakelawekke puwili mabuwilirau An-
otogi yeikta yongolok meiya.

19

1 Yisu Yeriko yerendage kiliya kuna logo
yerenda weik wizamiweki mizi.
2 Pulogo yombu king takis weiwiliyegi ngai
yemane nak yeikta Sakiyasi meibek yolu. Pi
watabiyengko kolabek.
3 Pi Yisu meibok talik nalikpek miza legi pake-
liweki miza kapura yongkambanuwiligu pi wali-
yarikku pi Yisuyegi pakelagi langai ono, purik pi
yombu ngerewalekpek kopong.
4 Sakiyasi iwaka Yisu kazing pumok neing
wiriyagi purikki, legi pi were ngindarik yen-
gelei Fik mei naleige ngalege taberek meiya logo
Yisuyegi pakeliweki.
5 Yisu kanda yengelei puleigi sologa paka
ngalege pakela logo Sakiyasiyegi pelik meiya,
Sakiyasi, ngezangai ngabelakke kule. Mabek
wokpek ne ni kiling i nugumakke yolugi mena,
meiya.
6 Legi Sakiyasi ngezangai ngabelakke yerageya
logo wilikwilik miza wizimowei Yisuyegi koli
meiya logo i pugumakke miza orowei kuna.
7 Togo yongkambanuwiligu puragi pakela logo
weik munumunu mei kang keya mizi. Logo

puwili pelik kisa, Pi panga yombu kaile mizi mizibek kiling yoluweki mizi purik kaile, kisa.

8 Yisu keya Sakiyasi yeke ige kanda ngagozakka mogosa. Pilik miza logo Sakiyasi puwili mabuwiligi wirege luweza logo Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, nogo kaile miza purik ne iwaka. Kapura ne kuneng logo kaile nogo mizayengka kowitiweki mizi legi piliktikki wiyeke ne watabi nogoyeng mabiyeng sanga miza logo lewe narik yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanagi. Keya tamizeige ne yombu nakyegi ngaigu meiya logo watabi puguyeng ngoweiya purik, nogo kang mangorarau ono pi kanga managi, meiya.

9 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya, Mabek wokpekke weik Anotogo ni keya i nugumakki yoluwili kaileyengka yaliya wazaya, purik nugu neyegi ngizi kumularikku ni weik ngizi Abalamgi marekngangwiliyaga nak.

10 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek yongkambanu Anotoyaga koweige yolu puwiliyegi wela logo mereke iza orowei yo keya ibeng koyimagi puraga yaliya wazayiweki kayimabek, meiya.

11 Yongkambanuwili Yisugu ngago yaka pura kaiyarikki kerewiya logo pugu ngago saweliwei pera kozak yeiya purik puwili weik Yirusalem lemengki mereke logo pulogo yongkambanuwiligurik Yisu kapmanwili keleyayela logo Anotogo yongkambanu puguwiliyegi ngaigi pura weik pugu lewagela wazamiweki mizi nobiyeng miza kapura pi pilik

mizagi ono, keya puwiligi ngai keremizagi ono
kapura pi kangki logo puwili yawe pugura
mizageya wazayagi purikki wiyeke ngago
saweliwei pera kozak yeiya.
12 Kang narage yombanu yemane panu nakki
marekpek ngabelak koweige nakke yeik ngaibek
mei pura weiweki kangweki mizi logo waleleige
ngereke yogine.
13 Pi kangkine were yombu meleyau piyegi
yawe miziwiliyegi ngago yeiya logo puwili
mabuwili nak nak king ngele neyau keleya logo
yanageya wizimowei pelik yeiya, Kerewiyi, Ne
kang keya inuwa nak nak king ngele nogo yani
piyauge yawe kingyeng ulumiyagi nara mizizo.
Logo pulaga ne yo puwekke nogo inuwa king talik
talik king ngele piyauga yeke langak keremiza
miza purikki ne pakelagi kani, yeiya logo pi weik
kambela.
14 Kapura yombu pokko ngaigi puwili piyegi
kiyebuk miza logo puwiligu yombu ngago pelikta
oroweiwili kalika wezayela, Teni yombu pokko
teniyegi ngaigirikki kiyebuk kani, yeiya.
15 Kapura pi yeik ngaibek mei pura mabilik keya
weiya logo ngai yemane wazamiya logo kalike
yo kayima. Pi kanda nguk namizi yombu piyegi
yawe mizi pugu koka kingyeng yana puwiliyegi
ngago yeiya logo pigi wirege kanda puwili nakko
king yeke langak keremizayeng talik talik mizi-
weki.
16 Logo werebokko kanda pelik meiya, Yem-
izibek, ne king ngele nugu koka nana piyaugu
ngereke king 200 Kina piyeng ulumiya mena, ya,
meiya.

17 Pilik meiya logo ngaibokko pelik meiya, Wazono panu, ni yombu yawe nugura pangka mizabek. Keya ni songonoyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni weik yereng unatuba meleyauyengki ngai yemane wazaniyagi, meiya.

18 Pulaga yombu piyegi yawe mizi nak kalike kanda pelik meiya, Yemizibek, ne king ngele nugu koka nana piyaugu ngereke king 100 Kina piyeng ulumiya mena, ya, meiya.
19 Pilik meiya logo ngaibokko pokyegi pelik meiya, Nogo ni weik yereng unatuba melenazikyengki ngai yemane wazani, meiya.

20 Keya pulaga yombu piyegi yawe mizi nalik nak kanda pelik meiya, Yemizibek, nogo king ngele nugu koka nana piyau kagorik walerikku sukumeng miza logo waberek wiya wizagoma mena, ya.
21 Ni yombanu yalek mizi onobek legi ne niyegi kulili miza. Purik ni yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek legi ne kulili miza, meiya.
22 Legi ngaibokko piyegi pelik kozang meiya, Ni yawe namizibek. Ngago ngaigu kili ni makngezegiraga punda wali piyengko mizagewiyege nogo ni ngagozak keleniyagi kani. Keya nugu kairik ne yombanu yalek mizi onobek keya yombanu yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek kai.
23 Logo ni piliktikki iwaka mabura ni nangki king nogoyeng panga pendikke nowiyi ono, kesak waleleige ne yowekke king piyeng kiling kokowa nayendau wei kak?

24 Ngaibokko piyegi pilik meiya logo
yongkambanu pulogo luweza koyilegewiliyegi
pelik yeiya, Yombanu neyegi yawe mizi pobok
korowali mizarikki wiyeke mena inugu king
ngele nogo mana piyau piyaga weiya logo
yombu yawe miza logo king 200 Kina piyeng
ulumiyabokyegi mani, yeiya.
25 Yongkambanu luwezawiligu ngaibekyegi pe-
lik meiya, Kapura yemizibek, pi koka king ngele
neyau weiyabek, kani, meiya.
26 Ngaibokko pelik yeiya to mela, Ei wameik.
Keya nogo iniyegi pelik kozak yeiweki,
Yongkambanu ngago nogo kairagi kerewiyi logo
watabi nogo yana piyeng kebangkela yolu puwili
mabuwiliyegi nogo mawinda watabi nayendau
yanagi kapura yongkambanu ngago nogo kairagi
nagerewiyi logo watabi songono nogo yana
piyeng kebangkela yolu puwiliyaga nogo songono
puwiligu kebangkela piyeng yongonagi kani.
27 Keya yombanu neyegi kumbak mizi logo
nogo puwiliyegi ngaigirikki kiyebuk miza puwili
pelege iza orowei koli logo negi wirege yela logo
ibeng sibene. Logo ne ngago saweliwei pura
kozak yei purik ne weik kangkiweki mereke ka-
pura ne kambela wizigeya ini kang tamekke miza-
geya koyi nangai?
28 Yisu ngago pura yeiya logo waleleige pi
paka Yirusalem yerengke kangweki puwiligi
orozarikke kambela.

29 Puwili kayimeige lewak Olip meibekke
mereke. Lewak pokko yengelei olipyeng
lewarikki wiyeke yeik pura meiya logo yereng

neyau lewakpekke ngezege wizilege. Yereng nara
Petepasi meira keya yereng nara Petani meira.
Puwili yereng piyaugi mereke kandawekke
Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi neyau
were ngago pelikta kiling wezayela,
30 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali
pulogo kiliya tagoneige purik liyeng tongki
kong namek nakko wakleige wibokko tariya
logo wizi penanging kani, ngoluk nakkorau
mogosa onomek logo wei yongomo miza onomek.
Pumokko wi tariya piyeng wila mowiya logo
pelege miza orowei koli.
31 Keya tamizeige nakko yaliyegi pelik kai,
Nangki yali pumokki wibek wili, kai purik
mabura piyegi pelik kozak meizo, Yemizibek
pemekyegi yawe nara legi te miza orowei kang,
meizo, yeiya.

32 Piyau kazing leweng neing wezayela logo
kambela. Kanda Yisugu yaka piyauyegi kozak
yeiya mabilik liyeng tongki kongmek wizilege
yolok ngela.
33 Logo piyau liyeng tongki kongmekki wi
tariyabek wilageya tagogei pura liyeng tongki
kongmekki mangowiligu kanda piyauyegi pelik
yeiya, Nangki yali liyeng tongki kong pemekki wi
tariyabek wili, yeiya.
34 Legi piyaugu pelik yeiya to mela, Yemizibek
pemekyegi yawe nara mizagi.
35 Piyaugu pilik yeiya logo liyeng tongki kong-
mek Yisuyegi miza orowei yo kayima. Pilik miza
logo Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu kagorik
yeke ngalege waliya piyengka panga liyeng tongki

kongmekke ngalege wiya logo Yisu tongki kong-
mekke ngalege mogosa wazamiya logo wiriya.
36 Yisu liyeng tongki kongmekke ngalengale
yagoneigeya yombanu wawere ulawiligu pi King
Ngai Yemizi puwiligi ngaibek sawiyarikki wiyeke
kagorik puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kaz-
ingmekke laga wiya.
37 Yisu Yirusalem yerengke mereke
lewagelawekke pulogo kazing lewak Olip
meibekka kando kang leweng yolulege
yongkambanu kolokngagono pugu waligeleya
logo piyegi kiriwei mizi lewawili mabuwili
wilikwiliktago kola koyimowei weik Anotogi
yeikta yongolok meiya purik Yisugu watabi
Anotogo keke mizagi langai pugu miza piyengki
puwili ulogo pakela kopong. Togo puwiligu pelik
ngalizi kek kisa.
38 Pok Anotogo tenigi King Ngai wizeibene weza-
melabek, Anotogo pi kozanda maniweki.
Kazing ngezege saragi pumok paka ngalege
wizeiweki. Anoto paka ngalege panu yol-
ubekki yeikta yongolok meiweki.
Puwili pilik kisi wiriya.
39 Keya wawere ulawili kiling Palisi piyegi yeik
kiriwei wiriya nawiligu Yisuyegi pelik meiya,
Kiriwagabek, nugu waligeleya logo niyegi kiriwei
mizi lewa pewili ngagoluk koyibene yei, meiya.
40 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to meiya,
Nogo iniyegi wameik panu kozak yei, tamizeige
puwili ngagoluk purik, kingyeng ngezeyeng yeik
nogora yongolok meibene ngalizi kek kisi nangai
kani, yeiya.

41 Yisu Yirusalem yerendage mereke
wiriyimowei pakelawekke Yirusalem yerengki
yongkambanuwiliyegi kumula logo ingkeiya.
42 Logo pelik kaiya, Nogo kelirik pelik, mabek
wokpekke inigi wilek kangyeng kazing ngezege
sara yolugi pumokki iwakaweki kapura pumok
yokopekke iniyegi liwik logo inugu pakelagi lan-
gai ono.
43 Yereng inuguraga, lemeng kozang panu
kingyengka keremizamek yolu logo yerenda
mabura yawereng kelemiya kele kapura ini kiling
ngai kelagiwiligu ngabelak waragela lomong
yemaneyeng keremizi kayimeige lemeng inigi
pumokki lolongmekke pangka pangkagi logo
ini kemenak yawereng keleyagi logo puwili
tameneng mei kanda paka lolongmekka pongo
inigi ngalege perek keya walagi.
44 Logo puwiligu ini keya yongokwili keya
koloyakamandikwilirau ini mabuwili kemenak
korowali keleyageyara ini yeikki. Keya i in-
uguyeng ula waliyagi, keya Anotogi i walek ye-
mane kimbokko ngizamaktau puwiligu keme-
nak sugusugu kelemiyagi. Inugurau king nakki
ngalege nak nak wiyi yabelayeng pakelagi ono.
Purik Anotogo ne iniyegi saweliweki wezanela ka-
pura inugu pakela ono logo inugu neyegi kezanga
nana legi yombanu ini kiling ngai kelagiwili
lewagi logo iniyegi pilik keleyagi, kaiya.

45 Yisu pilik kaiya logo paka Yirusalem yerengke
Anotogi i walek yemane kimbokko ngizamakki
kambela. Pi i pumakki yerembekke kanda
yongkambanuwili kingyengki ngane liyeng kau

keya liyeng memeng keya winakwili wei keya
yani mizageya koyilege logo Yisu kazing kaile
pumokki pakela logo kiyebuk, legi pugu puwili
keleyayela logo puwili keleyayelageya wizimowei
46 puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walek-
tikke lende mizarik pelik,

I Anotogimak i yongkambanuwiligu piyegi
waberek mizagimak, kapura inugu pung
wezarik keremizarikku i Anotogimakki
yeikta kaile sawiya logo weik yombanu
king ngoweiwiligu king ururu yolu piyeng
kelik keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7;*
Seremaya 7:11

47 Keya pulaga wok mabiyeng Yisugu yongkam-
banuwili Anotogi i walek yemanemakke waligeleyageya wiziya. Yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili, keya Mosegi loyengki waligeleyi-
wili, keya Yudawiligi yemane nawilirau pi uli-
weki miza
48 kapura puwili yongkambanuwiliyegi kulili
kopong puwiligu kazing pilik mizagimek mizagi
langai ono, purik yongkambanu mabuwili ngago
lang narik kokowa nelegi piyegi kerewiya panu
yolu.

20

1 Wok nakke Yisugu yongkambanuwili Anotogi
i walek yemanemakke waligeleyi keya ngago
wazono kazing Anotogo puwili yaliya wazayag-
imekki langai pura kozak yeiyageya tawizeige
pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi
loyengki waligeleyiwili Yisuyegi wiriya

2 logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nugu
teniyegi kozak yei, Ni yeik talikta kilimbokko
yawe pera mizi? Keya takko ni yawe pera mizi-
weki pangkara nana?
3 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to
mela, Mena, nerau inuwayegi ngago naragi nguk
yei pei,
4 Yowan kaimelabek kayima logo yongkam-
banuwili kaimela puwekke yawe kaimela pura
Anotogi yawera ma yombu ngabelakpekkewil-
iyaga nakki yawera miza purikki inugu neyegi
kozak nei, yeiya.
5 Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli
yongomo miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige
tonugu pelik mei, Anotogira, mei purik mabura
pugu pelik nguk yeiyagi, Inuwa watabi Yowangu
kai piyengki ngizi kumula onora nangki?
6 Kapura tamizeige tonugu yombu
ngabelakpekkewiliyaga nakkira, mei purik
mabura yongkambanu wawere ula pewiligu
teni kingyengko yelagi, purik puwili Yowan
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyageya
wiziyabektikki ngizi kumuliwili kopong, meiya.
7 Tegi puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza
kopong puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela,
Yawe Yowangira talaga kayimara miza purik teni
lusuwei, meiya
8 logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Pilik mabura, nogorau inuwayegi takko ne yawe
pera miziweki pangkara nana miza purikki kozak
yeiyagi ono, yeiya.

9 Yisugu ngago pura yeiya logo weik

yongkambanu pulogo wawere ula puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya, Yombanu nak waing yawe nalei ngeriya logo pugu nawili yaweleige ngai koyibene wazaya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik mabura piyeng tiyizo logo waing keremizizo. Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek koweige nalege kambela logo pulogo kirisimasi kolokngagono wizagoma.

10 Teng waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng tiyagiwekkeraga pugu yombu ngagora orowei nak yaweleigi ngai wazayawiliyegi wezamela logo yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza nayeng weiweki, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu ngagora oroweibek kebangkela logo wizale ula logo yeik wezayongomela.

11 Tegi yaweleigi mangobokko ngereke ngagora orowei nak mazenda wezamela, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pi wizale uli keya ngago kaile meiya logo mabilik yeik wezayongomela.

12 Pulaga pugu mazenda ngagora orowei naktau wezamela, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu poktau ngangang unatuba mana logo yenge yerendaga wilingke wezamela.

13 Puwiligu pilik miza legi waing yaweleigi mangobokko pelik kaiya, Ne talik mizagi? Ne negi marek wamenak nogo keli panubek wezamelagi. Puwiligu piyegi purik kele ngago puguragi kerewiyagi langai, kaiya.

14 Pilik miza logo pi pilik wezamela kapura
yaweleigi ngai wazayawiligu pigi marekpekyegi
pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik meiya
yongomo miza, Pobok yaweleigi mangobekki
marekpek kani. Pi kalike pigi mangobek ibeng
puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi
ula logo mango ibeng purik waing yawelei teni
makngezegiweki mena, kela.
15 Togo puwiligu pi kebangkela logo panga
waing yaweleige yomizora wezamela logo pi ula
logo ibeng.
Togo yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza
purikki yaweleigi mangobokko puwiliyegi talik
mizagi?
16 Yaweleigi mangobokko kanda yaweleigi ngai
pugu wazaya puwili neneng ngela logo waing
yawe pugulei ngereke ngai nawiliyegi yanagi,
yeiya. Yombanu Yudawiligi ngaiwiligu peragi
kerewiya logo pelik kisa, Igali, pilikta miza na-
gani, kisa.
17 Yisugu pilik kisirikki kerewiya logo
puwiliyegi ngai yuke panu keleya logo pugu
pelik yeiya, Ini pilikta lewagelagirikki kiyebuk.
Mabura, Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,
pura talik kai,

King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo
wezamela pura ngereke king panu imak
mamak kebangkela yolu pura kani, kai.
Ingi Sam 118:22

18 Keya king yaka panu puragirik, Yombanu king
puragi ngalege wala puwili narik narik ngela
melagi. Keya tamizeige king purago yombanu
nakki ngalege kawiye wala purik, king purago pi

neneng ngela logo kozobek kelik keremizagi kani,
yeiya.
19 Yisugu pilik yeiya logo yombu Mosegi
loyengki waligeleyiwili keya yombu Anotoyegi
kolak miziwiligi ngaiwili Yisugu ngago waing
yaweleigi mangobekyegi langai kai puragi
kerewiya puwekke Yisugu puwiliyegi langai
kozak kairikki puwiligu pakela logo mabuwekke
puwiligu Yisu kebangkeliweki miza kapura
puwili watabi yongkambanuwiligu mizagi
piyengki kazi.

20 Pulaga puwili wok Yisu ngezebek kuyangka
kebangkelagibekki yuke koya. Keya puwiligu
yombanu ngaigu kerewiyagi keliwili miza koy-
imowei Yisuyegi liwik pakelageya koyagi naw-
ili wezayela. Yombu liwik pakeliwiligu Yisu
ngago kaile nayeng kai purik mabura kebangkela
logo puwiligu pi panga Rom Kapman Yudaya
ngabelakpekki ngai yemanebekyegi miza managi
miza.
21 Yombu Yisuyegi liwik pakeliweki wiriya
puwili kanda Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek,
nugu kaiyeng keya waligeleyiyeng wameik ngizi
panuyeng purik tonuwa iwaka. Keya ni yewizek
mizi onobek, ni yongkambanuwili mabuwiliyegi
kazing Anotogi ngizi panumekki waligeleyibek
purik tonuwa iwaka.
22 Kapura nugu tonuwa nayendau iwakaweki
mena tonuwayegi poburikki kozak yei, Lo
tonugurago talik kai, teni king takisyeng
Romwiligi King Ngaibek Sisa meibekyegi managi
kai ma managi ono kai, pilik nguk meiya.

23 Kapura Yisu puwiligu ikuyogorik mizi puragi
pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, King keke nalik
neyegi orowei koli logo pakeliweki yeiya.
24 Puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo
Yisugu pelik nguk yeiya, Wiregawere king pe-
likke pera takkara keya yeik takkara wizine
pakeli, yeiya. Legi puwiligu pelik meiya to mela,
Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau, meiya,
25 legi Yisugu pelik yeiya, Mena, watabi King
Ngaibekkiyeng purik King Ngaibekyegi manizo,
keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi man-
izo, yeiya.
26 Togo pulogo yongkambanuwiligi wirege
yombu Yisuyegi liwik pakeliwiligu piyaga ngago
lang songono nariktau weiyagi langai ono. Tegi
puwili ngagoluk koya keya ngago pugu kaiya yo
meliyengki lebuk mizara koya.

27 Togo pulaga yombanu Sadusiwili
meiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyogorik kelemi
wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili,
Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau
ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
28 Puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiri-
wagabek, Mosego lo tenigi lende miza nara pe-
lik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo
mandik wazami ono wiziya yombubok ibeng
purik yombubokki sakpek ngereke yongok ko-
matemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibe-
mbokki yango keya marekngang nawili wazayi-
weki.
29 Yombu ingini melenazik keya nazikka
neyauwili koya. Logo kalogolibek were yongok

weiya logo mandik wazamiya ono wiziya pi ibeng.
30 Pulaga waleleige kalogolibekki kelengke-
bokko ngereke yongok komatemele weiya kapura
piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng.
31 Keya pulaga pokki kelengkebokko
komatemele ngereke weiya. Logo yombu
melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili
pilik miza kapura mandik wazaya ono koya ibeng.
32 Logo kalik panuge yongo komatemelerau
ibeng.
33 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk nei-
weki, Tamizeige wok kalik panubekke yongkam-
banu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yan-
galekta wik yolugi mabura yongok komatemolo
yombu melenazik keya nazikka neyau puwili
mabuwili weiyamele legi tamizeige kalike ibeng-
wili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka
pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.
34 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Yongkambanuwili ngabelakka yolu pewekkerik
yongkambu weiya yolu
35 kapura yongkambanu ibeng logo kalike An-
otogo ibendaga yangalekta wazaya logo pugu
wik wizagomagi kaiya pilik puwili puwekkerik-
tau weiyawili mizagi ono, ma panu keya mangogo
kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi
ono.
36 Purik puwili Anotogi angelawili kelikki ko-
pong ngereke mawinda ibengki ono. Keya An-
otogo puwili ibendaga yangalekta wazaya logo
wik wizagomagira yani kopong puwili Anotogi
yango keya marekngang ngiziwili mizagi.
37 Keya Mosegorau teniyegi yombu ibengwili

ngereke yangalek meiyagiragi kozak yeiya, Koka walaka wok nakke Mosego ibek solorik ngoririkki pakela kapura ibek solorik kemenak ngora ono. Logo Mosego Anotogo ibek solo ngori purikki yungka piyegi meiyaragi lende mizarik pelik, Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto Yakopgibek, meiyara lende miza. Anotogo pilik kaiyawekkerik, Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai yagenda. Ulogo puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu.

38 Logo inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik puwili wik yolu, legi pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek.

39 Yisugu pilik yeiya logo Mosegi loyengki waligeleyi nawiligu piyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu puwiliyegi ngago yeiya to mela pura wazonora, meiya.

40 Kapura pulaga puwili piyegi mawinda ngago nara nguk meiyagirikki weik kazi.

41 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi ngago nara pelik nguk yeiya, Yombanuwiligu Kilisibek Anotogi Mesiyabek koka King Ngai Tawitigi mareknngangwiliyaga nak kisara nangki? Puwiligu ngago pilik kisirago Kilisibek yeik yombanubek kisi yagenda.

42-43 Kapura Tawiti ngezebokko Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke Kilisibekyegi langai lende mizarik pelik kaiya,

Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*

44 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik miza logo Kilisibek Tawitigi marekngangwiliyaga nak? Pilik mabura Kilisibek mabok yombanubek keya Anoto wizinda, yeiya.

45 Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo yongkambanu wawere ulawili mabuwiligu kerewiya koyigeya pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,

46 Inuwa yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili kelik nagani, puwiliyegi kani waberek panu. Purik puwili kagorik wazonoyeng keya melewangka yokolongyeng wakiya logo wei miziweki keliwili, logo yongkambanuwiligu puwili yemanewili mizibene. Keya puwili pundikke yongkambanu mamokki wirege puwiliyegi pelik yeiweki miziwili, Wangane Ngaibek, miziwili. Keya puwili i walek songonoyengke paka orozarikke yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakelibene mogosiweki keliwili. Keya puwili ngeragi yemane miza ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke mogosiweki keliwili.

47 Puwili yongok komatewiligi iyengki kanda purik puwili yongok komatewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king i walekmakkiyeng weiweki yeiya logo kalike ngereke ngezewiligi liwik wawiyiwili. Keya waleleige purik puwiligu

kaile ngezewiligiyeng momane meibene Anotoyegi waberek miziyeng yokolong panu meiwili. Togo kalike Anotogo yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak keleyi puwekke puwili ngangang weiyagi, kapura yombanu loyengki waligeleyi puwiligu kaile panu mizi piyengki wiyeke ngangang yemane panu weiyagi. Logo Yisugu puwiliyegi ngago piyeng Anotogi i walek yemanemakke mogosa wizimowei kozak yeiya.

21

1 Yisu pakeli wei miza logo yombu kingyengko kolawili Anotoyegi opa maniweki king nayeng yeke ige pelengwekke wiyirikki pakela.
2 Keya pugu mabilik yongok komate watabiyengki yeik panu namele kanda korok neyau wiyirikki pakela.
3 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu kozak yei, yongok komate watabiyengki yeik panu pemologo wiya piyengko yombanu mabuwiligu wiya piyengka ngalege panu kani,
4 purik puwili mabuwili king kolokn-gagonoyengka Anotoyegi puwiligu songono mani keya ngoluk kolokngagono yolu, kapura pemele, pi watabiyengki yeikmele kele kapura pugu wara yoluyeng mabiyeng wiya logo pi ngeragiyeng weiyagi nayendau ono, yeiya.

5 Yisu kiling nawili Anotogi i walek yemane yombiyangaimakki pelik kozak keli, I pemakki king peyeng palumuyengko keya watabi

yongkambanuwiligu Anotoyegi manayengko
mizagewiyege i pemak, pelik, kela.
6 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo
iniyegi ngago i pemakki langai nara kozak
yeiweki, wok nakka purik yombanu Yudawiliyegi
ngai miziwiligu kanda i mabek inugu pelege
pakeli pemak mamak yowela melagi keya
kingyeng sugusugu miza melagi, king neyau
pulogo menalege nakki ngalege nak wiziyagi ono,
puwiligu yowela melagi, yeiya.
7 Keya Yisu kiling puwiligu piyegi pelik nguk
meiya, Kiriwagabek, talikwekke pilik mizagi?
Keya kazing talikmokko pilik mizagi pura lewage-
lagirikki were teniyegi walimizagi, meiya.
8 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela,
Waberek panu. Inuwa yombu inuwayegi ngaigu
kisi puwiliyegi kiriwei miza nagani. Purik
yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi
kani logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisi
nangai keya, Wok Yisu lewagibek weik mereke,
kisi nangai, kapura puwiliyegi kerewiya logo
kiriwei mizi nagani.
9 Keya inuwa ngai keliyengki langai kerewiyi
keya yombanuwili ngabelak koweige nayengke
watabi nayengki wiyeke sisik miza logo
ngalizi meiya meli kang keya miza melirikki
kerewiya purik kulili mizi nagani. Watabi pilik
piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani
kapura piyengko mizi purik ngabelakpek weik
yeikkirikki mizi yagenda ono, yeiya.
10 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya,
Ngabelakpek weik yeikkine were peyeng pelik
lewagelagi, yongkambanu ngabelak nakkewili

kiling yongkambanu ngabelak nakkawili ngai kelagi. Keya kapman ngabelak nakkebek kiling kapman ngabelak nakkabek ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak nayengkewili kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi.

11 Keya puwekkerik ngabelak kolokn-gagonoyengke kuburuk unatuba panuyeng ulagi, keya ngabelak nayengke ngaba ibeng yemaneyeng mizagi, keya kemegeme nalangai unatuba panuyendau lewagelagi, keya paka ngilumbekka watabi yemane wirangai panu nayeng keya ini kulili keleyagiyendau lewagelagi.

12 Watabi pilik peyeng kalike mizagi kapura were inuwa neyegi kiriwei mizirikki wiyeke yombanuwiligu inuwa kebangkela logo ngangang keleyi ma kuneng yanagi, keya puwiligu inuwa panga i walek songonoyengke ngaiwiliyegi iza orowei kunagi logo ngagozak keleyagi logo wigira wezayagi, keya yeik nogoragi wiyeke puwiligu inuwa yombu ngabelakpekki King Ngaiwili keya kapman ngai yemanewiliyegi ngagozak keleyibene iza orowei kunagi.

13 Puwekke inuwa weik puwiliyegi neyegi lan-gai kozak yei keya ngago nogo inuwayegi waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.

14 Tegi inuwago were ngago puwiliyegi yeiyagi nayeng pangka pangka mizagirikki wiyeke wilek ngelek kumula nelegi yeik karagare koyizo.

15 Purik, pilikta lewagela puwekke purik, mabura nogo kangka inuwagiyeng wazono iwakagira yanagi keya nogo kili inuwagiyengke ngago lang wazono mela to melagiyeng

wiyagi mena, logo yombanu inuwa ngangang yanagiwiligu ngago nogo inuwa yana pura keta wezameli keya momanenda wiyagi langai ono.

16 Keya puwekke iniyaga nawiligi panu keya mangowiligurau ini yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi, keya iniyaga nawiligi si keya sakwiligu iniyegi mabilik keleyagi, keya iniyaga nawiligi ingembuwiligurau ma inigi kewengkewiligurau mabilik iza oroweigi logo yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi. Puwiligu iniyaga nawili yela logo ibengki kani,
17 keya ini yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu mabuwiligu iniyegi kumbak mizagi kani.
18 Puwiligu iniyegi pilik keleyagi kele kapura pilik mizagi piyeng yeikkiyengko keya kazing kumbekki lewengkerik nakkorau ini kebangke-lagi ono.
19 Keya ini kozang panu koyarikku ini wik ngizi koyimagi pura weiyagi.

20 Kapura inugu Yirusalem yerendagi tapakeleige amiwiligu yawereng kelemiya puwekke purik mabura wok yerenda kaile kaile kelemiyagibek weik mereke lewa kani.
21 Wok piyengke yongkambanu Yudaya nga-belakpekke yolu puwili ngabelakpok wiya logo kazi paka lewakyengke liwik siweki kunizo, keya Yirusalem yerendage yeke ige yolu puwili yereng puraga welagela kazi kunizo, keya Yirusalem yerendaga welagela kuna puwili ngereke yeke yerendagi kang yongo nagani.

22 Purik wok piyeng Anotogo yongkambanu
Yirusalemwiligu kaile kaile mizayengki wiyeke
ngangang yanagiyeng, logo puwekke Anotogi
Kapiya Walektikke ngago pugu lende miza piyeng
weik ngizigi.
23 Togo Anotogo yongkambanu Yirusalem
pewiliyegi sisik miza purikki wiyeke amiwiligu
ngangang unatuba panura yongkambanu
ngabelak pobokkewilyegi yanagi. Tegi wok
piyengke yongok mandik kogo puwili keya
yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek
panu mizagi, purik puwili nguk namizi paka
lewakyengke liwik siweki kunagi langai onowili
legi.
24 Keya ami Yuda onowiligu yongkambanu
Yuda kolokngagonowili lang yokolongyengko
yela logo ibengki keya puwiligu Yuda ibeng ono
puwili ngabelak ngezewiligibekka iza orowei
ngabelak koweigeyengke kangki, keya ngabelak
koweige piyengke Yuda onowiligu Yudawiliyegi
ngaigi keya Yudawili puwiliyegi kulengke koya
wok Anotogo Yuda onowiligu ngai pura weik yeik
kai pokko Yudawili ngereke Yirusalem yerengke
yoluweki yogi.

25 Wok ngabelakpekki kangkali panu
piyengkirik, yokmek keya ngombek keya
pelewewiligu watabi wirangai nayeng mizagi.
Keya ngabelakpekke pelege wizambekki ngai
ngagomek keya kailau yemaneyengki wiyeke
yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili kazi
unatuba mizagi.
26 Keya watabi paka ngilumbekke yolu

piyeng urukang mizagi logo piliktikki wiyeke yombanuwiligi wilek kangyeng kulilimokko kolagi keya puwili watabi ngabelakpek mabokko lewagelaweki mizi piyengki wilek ngelek kumulagi kani.

27-28 Togo inugu tapakeleige peyeng weik mizi mabura Anotogo ini kunengyengka wila wazayagira weik mereke lewa legi ngai yuke koyimowei wilik kagowing mizageya koyizo. Pilik miza logo pulaga yongkambanuwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke kozainumbekke kozanda keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.

29-30 Pulaga ngereke Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi pelik kozak yeiya, Kusayeng kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.

31 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura ngabelakka pelege Anotogo pigi ngaimekki kemenak ngaigira weik mereke mamizagi purik inugu iwakagi.

32 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono. Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng mabiyeng ngizi lewagelagirikki keriyagi.

33 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi, kapura ngago nogorarau yeik sagi ono, ngago no-

gora wizagomagi.

34 Togo ini inugu mizi piyengki waberek ngai
koyizo, purik wok negi yogibok nguk namizi
iniyegi lewagela wiriyi penangai kani. Keya
tamizeige ini kazing wazewaze mizimekke koy-
imowei kai nameli keya mizi, keya watabi ko-
rikwekkiyengki wilibek mizirikki ne pakela logo
purik wokpokko nogo iniyegi mizagirik wataw-
iliyegi lagowa wiyi pilik mizagi,
35 purik ne yo purik yongkambanu
ngabelakpekke pelege yolu puwili mabuwiliyegi
lewagelagi kani.
36 Togo wok mabiyeng waberek panu ngai koy-
izo keya Anotoyegi waberek wilibek mizageya
koyizo logo pugu ini kozanda yanibene. Ini pilik
kozang yolu purik mabura watabi nogo lewage-
lagi kaiya piyengko ini kawiye walibene keleyagi
langai ono logo ini kalike ne yombanu paka
ngalega kayimabekki wirege luweza koyagi. Tegi
ngai yuke koyimowei pilik waberek mizageya
koyizo, yeiya.
37 Logo yoklongko Yisu yongkambanuwili An-
otogi i walek yemanemakke ngago pugura walige-
leyageya wiziya. Kapura kusage purik pi lewak
yengelei Olipyeng kilimbekke yolu mizi
38 keya wangkotage purik yongkambanu
kolokngagonowili Anotogi i walek yemanemakke
piyegi kang mizi logo pugu kaiyengki
kerewiyiwek

22

1 Wok yemane Pasobabek meibek weik mereke

logo wok pok ngeragi yemane miza nibek, logo kirisimasi mabiyengki keriyibek. Logo wok pokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nibek logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.
2 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili kazing Yisu ulagi namekki weli. Puwili yongkambanu yeik-wiliyegi kazi kopong puwili liwik mizi.

3 Ngaiwili pilik mizageya keya Sadang Yuras Isaliyoto mei Yisu ngezebokko yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyaga nakyegi kiliya kuna.
4 Sadangko weik Yurasgi kangkabekki ngai logo Yuras yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yoluwiligi ngaiwili kiling kazing pugu Yisu mele puwiligiyengke miza yanagimekki kozak keliweki kambela.
5 Yombu yaka puwili wilik miza logo puwiligu pi king managi sawiya.

6 Togo Yuras ngago puwiligiragi ei miza logo pi weik kazing liwik Yisu keke wizilege yombu ulagi puwiliyegi miza yanagi namekki weik welageya wiziya.

7 Pulaga wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng keremiza logo nagibek weik

lewagela. Wokpok i namakkiwiligu liyeng memeng marek namek uli mizagibek.
8 Wokpok weik lewa logo Yisugu Pita keya Yowanyegi pelik yeiya logo wezayela, Kambeli logo ngeragi tenigi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek mizizo, yeiya.
9 Tegi piyaugu pelik nguk meiya to mela, Togo talege kangki keya i takkimakke ngeragiyeng ngayek mizagirikki ni keli, meiya.
10 Pugu pelik yeiya to mela, Kerewiyi, yali paka Yirusalem yerendage kiliya puwekke yombu kaimi narage kai nak kola warabek yaligu paka kazingke yoromaure mizagi kani. Piyegi kiriwei kunizo logo i pugu kiliya kang pumakke yalirau kiriwei lizo.
11 Logo imakki mangobekyegi pelik meizo, Kiriwagabokko niyegi kaira, Ne kiling yombu nogo waligeleyiwili ngeragi Pasobaragi kumuliweki ngeragi nagimak tamak, meizo.
12 Pulaga pugu yaliyegi yeke ngalege i kawegawe watabi lalek keya pulangaiyeng kiling namak waligeleyi penanging kani pulogo yali ngeragi tonuguyeng ngayek mizizo, yeiya.
13 Piyau weik kambela logo watabi mabiyeng Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya mabilik miza wizilege piyau weik i pumakke ngeragi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.

14 Pilik miza logo ngeragi niwekkerik Yisu yombu ngezebokko waligeleyiwili kiling weik i pumakke kanda logo panga lalektaga mogosa.
15 Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne waleleige nganganda wagelagine, were ne ngeragi Paso-

baragi kumuliweki miza ni peyeng inuwa kiling niweki keli panu.
16 Purik kerewiyi, ne ngeragi Pasobaragi peyengka nagi ono wiziya watabi Pasobarago walimizi piyengki solorik ngizi miza logo Anotogi ngai yolugi pura yawe mizi puwekke ne ngereke piyeng nagine, yeiya.
17 Pilik yeiya logo pulaga Yisu kai waing kakpek weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo pelik yeiya, Kak pobok weiya logo ini mabuwili kakpekka nizo.
18 Purik kerewiyi, nogo kai waing pobok nagi ono wiziya Anotogi ngai yolugi pura yawe mizi puwekke ne ngereke nagine, yeiya.
19 Pilik yeiya logo Yisugu pereksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo puwili yanageya wizimowei pelik yeiya, Pobuzikku walimizi purik korik nogowekki walimizi yagenda. Korik nogowek iniyegi wiyeke puwiligu ne yombanu nelagiwiliyegi yanagi. Ini pezik ni puwekke purik mabura inuwa nogo iniyegi wiyeke watabi miza piyengki kumulizo, yeiya.
20 Puwili ngeragi na logo pulaga kazing mabilikmekke pugu kakpektau puwiliyegi yana logo pelik yeiya, Kai waing kak pobokko walimizi purik iwi nogobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo ini kemenak ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik silok tiya pura ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagibokko kozang kelemiyagi.
21 Kapura pakeli, yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibek ne makngeze kiling lalektaga mogosa yolubek kani.

22 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek
ibengki, Anotogo mizagi kaiya pilik, kapura
yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza
yanagibekyegi yalek unatuba keli, purik Anotogo
pi ngangang yemane panu managi, yeiya.
23 Pilik yeiya logo weik puwili ngezewili takko
pura mizagi miza legi nakko nakyegi nguk meiya
yongomo mizi.

24 Keya yombu Yisugu waligeleyiwili ngezewil-
iyaga tak Anotogi ngaimekke yeikta lewegegi
miza legi kozak keli yongomo miza.
25 Pilik legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya,
Ngabelak pobok mabokko King Ngaiwili
yongkambanuwiliyegi ngai kozang yoluwili
keya yaweyeng yaniwili logo puwiligu kelirik
yongkambanu yeikwiligu King Ngaiwili yombu
wazonowili yeiyagi purikki keliwili.
26 Kapura inuwa pilik pura mizagi onowiligu,
segeya inuwayaga yeikta lewegebok, nawiligi ku-
lengke yolubok. Keya ngai yemanebok, naw-
iliyegi yawe mizibok.
27 Ngabelakpekkewiliyegirik yombanu
yemanebek yeikta kilimbek kapura neyegirik
yombanu nazuwagawiliyegi yawe mizibok yeikta
kilimbek, kapura ne inuwa kiling wizageya
wiriyawekkerik ne yombanu nazuwagawiliyegi
yawe miziwili kelik, inuwayegi saweli wiriya.

28 Kuneng neyegiyeng lewagelawekkerik inuwa
ne wezaniya ono, inuwa ne kiling koya.
29 Togo negi Mangobokko ne ngai pugumekke
ngaiweki keleni pilik, nogorau mabilik

30 inuwa ne kiling lalek nogorage ngeragi
ni keya kai niweki keleyagi keya tung
mogosagiyengke mogosa wazayagi logo
yongkambanu Isileiliwiligi ngai meleyau keya
pongo ingenazikka neyau piyengki inuwago
ngaiweki keleyagi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu Pitayegi pelik meiya, Simong,
Simong, kerewiye, Sadangko Anotoyegi yaka
nguk meiya kani ni yang keleniweki, yaweleige
ngaibokko iwing palewayengka kaileyeng kik kik
kelemiya logo wazonoyeng wei pilik.
32 Kapura, Simong, nogo yaka nigi neyegi ngizi
kumuli pura kawiye nelegi Anotoyegi waberek
miza kani. Logo ni kawiyegi kapura ya nugura
kuneng miza logo neyegi kowita logo ni ngereke
yowekke purik mabura ni nigi kewengkewiliyegi
kozang keleyimo, meiya.

33 Pitago Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ne
ni kiling panga wigirimakke wigiri keya ni kiling
ibengweki kangkere miza wizinda, meiya.
34 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya, Pita, nogo
nugu kai mangaira neiweki logo pura pelik, kang
neyauganara nugu yeik nogora liwik wiyagi logo
ni neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga
winak talekmek kai penangai, meiya.

35 Yisugu mawinda puwiliyegi pelik yeiya, Koka
nogo ini kik kalok king waliyeng keya kik ye-
maneyeng keya inge kangyeng kilindau ono, yeik
wezayela puwekkerik ini watabi nayengkirau
suwei wela ma yeik? Pilik yeiya logo puwiligu

pelik meiya to mela, Tonuwa watabi nayengkirau
suwei wela ono, meiya.
36 Togo Yisugu pelik yeiya, Wameik panu
kapura mabek watabi kunengyeng inuwayegi
lewagelagi legi nak kik kalok king wali nagik
kilimbek mabura pugik warimo keya mabilik
kik yemane nagik purik warimo. Keya nak lang
nawektau onobok mabura melewangka pugurik
nakyegi kingyengki ngane weibene mana logo
king piyengke lang nawek weimo logo warimo.
37 Purik Anotogi Kapiya Walektikku pobilik
kaiya puragi kiriwei, neyegi mizagi,
Puwiligu pi yombanu kaile miziwiliyaga nak
mena miza. *Isaya 53:12*
Wameik panu, ngago neyegi langai pilik kaiya
piyeng weik ngizi lewagelaweki mizi, yeiya.
38 Kapura pugu waligeleyiwili puragi solorikki
iwaka ono kopong puwiligu pelik meiya, Yemiz-
ibek, pakele, lang neyau peyau, meiya. Togo pugu
pelik yeiya to mela, Mabilik mena, kangweki,
yeiya.

39 Pulaga Yisu pulumeng wiya logo lewak yen-
gelei Olipyeng kilimbekke kambela, pi ngeze-
bokko mizageyalik. Keya pugu waligeleyiwilirau
pi kiling kambela.
40 Keya puwili paka waberek mizagilege
lewagelawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya,
Pelege waberek mizi, inuwayegi yang keleyiweki
lewagi piyengko inuwa kawiye walibene keleya
nelegi, yeiya.
41 Pilik yeiya logo pi puwili wezayi panga keke
nangezi kuna logo pi ingegereyau laliya logo

waberek miza logo pugu Anotoyegi pelik meiya,
42 O Peba, nugu neyegi ngangang wiriyagi pura
keya ibengki pura yeik sa wazamiye, kapura keli
nogora ono, pilik segeya keli ni makngezegiragi
kiriwei mizimo, meiya.
43 Logo Anotogi angela nak weik piyegi kanda
kozang kelemiya.
44 Yisu kuneng yemane panu keli legi pi kozang
panu waberek miza. Logo ulong pugubek iwi-
bokko wali pilik panga ngabelakpekke wala.
45 Pi pilik waberek miza logo yangalek
meiya logo panga ngezebokko waligeleyi
neyauganakwiliyegi to kuna logo morok iwek
koyilege, purik puwili watabi miziweki mizi
piyengki ya kuneng panu kopong puwili iwek
kola.
46 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa iwek
kola yolura nangki? Yangalek meiya logo in-
uwayegi yang keleyiweki lewagi piyengko inuwa
kawiye walibene keleya nelegi waberek mizizo,
yeiya.

47 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya yombu
kolokngagono wiriya. Yuras meleyau keya pongo
ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyi-
wiliyagabokko kazingmekki orozarikke wiriya.
Togo pi Yisu songok kuliweki mereke wiriya.
48 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya,
Yuras, nugu ne yombanu paka ngalega
kayimabek kazing songok kuli pumokko ne
nelagiwiliyegi niza yaniweki mizi lewa purik
ne iwaka. Tegi ni negi kewengke wezalikpek
kewengkewiligimekke songok kuli wak, meiya.

49 Logo Yisugu waligeleyi pi kiling koyawili
pakela logo pelikta miziweki mizi mamiza legi
puwiligu pelik meiya, Yemizibek tonugu lang
tonuguyengko yeli pei ma, meiya.
50 Mabuwekke puwiliyaga nakko yombu
Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubekyegi yawe mizibekki kerelik
ngaigezuwagemek peto ula mela.
51 Kapura Yisugu pelik meiya, Pilik mizi wak.
Yawe pilik mizi pura ngereke mizi nagani, wiza-
mimo, meiya logo pugu yaka yombubokki kebira
keya kerelikmektau kebangkela logo yombiyan-
gai wazamiya.

52 Pulaga Yisugu Yudawiligi yemanewili keya
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya
wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai
yoluwiligi ngaiwili pi miza wariweki wiriya
puwiliyegi pelik yeiya, Ini mabektik ne yombanu
ngowei wezalikpekyegi lang keya kilikkilikyeng
kiling ne niza wari yawerenda.
53 Ne ini kiling panga Yirusalem Anotogi i walek
yemanemakke wok mabiyeng wiziya kapura pi-
likwekke inugu ne kebangkela ono, kapura weik
pera inugu ne kebangkeliwekira, purik Anotogo
inuwayegi Sadangko sawelibene piyegi ei meiya
kopong keya Sadang kusabanurikke ngaibekki
kozanda ini kiling wizinda kopong, ini weik pilik
mizi, yeiya.

54 Puwiligu weik Yisu kebangkela logo pi miza
orowei panga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngai yemanebekki imakki kuna. Logo Pita

ngereke yorik Yisuyegi kalika koweige kiriwei
kuna.
55 Pi yaka ngai yemane panubokki imakke
kanda puwili imakke yerengke yezizik waliya
koyilege Pitarau pulogo yezizikke mogosa puwili
kiling mogosa wiziya.
56 Logo kolomandik yawe miziwiliyaga
namelego pi yezizikke pulogo mogosa wizilege
pakela logo pugu piyegi ngai yuke panu
wizimowei pelik kaiya, Wameik panu, yombu
poboktau Yisu kiling wiziyabek kani, kaiya.
57 Kapura Pitago ngaigu, A'a'. Yongokmele, ne
pokyegi lusuwei, meiya.
58 Songono nangezi wiziya logo yombu nakko
Pitayegi pakela logo pelik kaiya, Nirau Yisugi
yombanuwiliyaga nak kani. Pilik kai legi Pitago
pelik kanga meiya to mela, Yombanubek, ne
puwiliyaga nak ono, meiya.
59 Keya pulaga awa wamenak wiziya logo pu-
laga yombu nakkorau nawiliyegi ngago kozang
pelik yeiya, Wameik panu, yombanuboktau Yisu
kiling wiziyabek, purik ngago pugurago pi pongo
ngabelak Kalili meibekkabek mizi.
60 Kapura Pitago pelik kanga meiya to mela,
Yombanubek, nugu kozak kai puragirau nogo
iwaka ono, meiya logo pi ngoluk ngago kaiyageya
keya nguk namizi winak talekmek weik ngago kai.
61 Yemizibek yowezak meiya logo Pitayegi ngai
yuke panu kelemiya logo mabuwekke Pita weik
ulogo Yemizibokko piyegi ngago lang pelik kozak
meiya pura, mabek kusage winak talekmek ngago
kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi
lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula

62 logo pi kuneng yemane miza logo yenge
yerengke welagela kanda ingi yemane panu
kaiya.

63-64 Keya pulaga wagela Yisuyegi ngai yuke
puwiligu wiregawere pugura kagorik walerikku
ngokmana logo piyegi songomeiya mani keya
yang mei keya pi uli kelemiya logo puwiligu piyegi
pelik meiya, Nugu ni Anotoyaga ngagoyeng weiya
logo kozak kaibek kai mena takko ni neli miza
purik kozak kai, meiya.
65 Keya puwiligu ngago korowali nayendau
piyegi meiya.

66 Wangane pura Yudawiligi yemanewili keya
yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligi
ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyi-
wili menalege wawere ula logo Yisu miza orowei
ngezewiliyaga ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi
kuna.
67 Yeke ige kanda puwiligu Yisuyegi pelik meiya,
Nugu ni Kilisibek, Mesiyabek Anotogo yawe pigi
teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabok
ma yeik purik teniyegi kozak kai. Pilik kisi legi
pugu pelik kanga yeiya to mela, Tamizeige nogo
iniyegi kozak yei purik inugu neyegi ngizi kumu-
lagi ono.
68 Keya tamizeige nogo iniyegi nara nguk yei
puwekkerik inugu neyegi kanga kisa yo melagi
ono.
69 Kapura mabek teng peraga kang purik ne
yombanu paka ngalega kayimabek ngereke
paka ngalegi yongorik Anoto watabi mabiyengki

kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa
yolugi logo pi kiling ngaiweki, yeiya.
70 Pugu pelik yeiya logo puwili mabuwili
piyegi pelik meiya, Togo ni Anotogi Marekpek?
Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini
makngezego ne pok kisi yagenda keya inugu
ngago kisi pura wameik.
71 Pugu pelik yeiya logo puwiligu pelik kisa, Teni
makngezego kili ngezebekki panurago kairikki
yaka kerewiya, legi teni ngereke ngago talikta
kerewiyiweki?

23

1 Pulaga puwili mabuwili yangalek meiya
logo Yisu miza oroweirik yombu ngabelak
Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet
meibekyegi kuna.
2 Panga pulogo kanda puwiligu piyegi weik
ngago kolokngagono yowa logo puwiligu Paile-
tyegi pelik meiya, Teni yombu pobokko yongkam-
banu tonuguwiligu kazing mizi kayimiyengka
kokowa lewengke iza orowei keleyirikki pakela,
keya Sisa Rom Kapmanbekki King Ngai teni-
gibekyegi teni king takisyeng mana nelegi yei,
keya pi ngezebek Kilisibek, pi King Ngai nak
yeirikki wiyeke miza orowei lewa, meiya.
3 Togo Pailetgu piyegi pelik nguk meiya, Ni Yu-
dawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu
pelik meiya to mela, Ni makngezego kai mabura,
meiya.
4 Pulaga Pailet yenge yerengke kuna logo
pugu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili
keya yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik

yeiya, Nogorau ngago korowali yombanu pobok
ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga
kerewiya ono, yeiya.
5 Pailetgu pilik yeiya kele kapura puwiligu
kozang panu pelik kisa, Ngago pugu yongkam-
banu yeikwiliyegi waligeleya piyengko puwili
Kapmanwiliyegi kiyebuk miziweki keleyi. Pi
solo pilik mizarik Kalili ngabelakpekka miza logo
pulaga Yudaya ngabelakpek mabok waligeleyi
kang kayimeige mabek weik Yirusalem yerengke
pelege lewagela, meiya.

6 Pulaga Pailet puwiligu yeik Kalili pura kisa
puwekke kerewiyawekke pugu nguk yeiya,
Yombanu pobok Kaliligabek ma yeik, yeiya.
7 Logo pi Yisu ngabelak Elodogo ngai
yolubokkabek purikki iwakawekke, pugu Yisu
Elodoyegi wezamela, purik Elodorau Yirusalem
yerengke mabuwekke wizilege.
8 Elodo Yisuyegi pakela logo pi wilik, purik
pi koka Yisugu miziyengki kerewiya logo
pugu kelirik Yisugu Anotogo keke mizi nayeng
mizirikki pakeliweki keli legi pi Yisuyegi wok
pakela yoluweki keli.
9 Logo Elodogo ngago kolokngagono Yisuyegi
nguk meiya kapura Yisugurau ngago lang narik
kaiya ono.
10 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai-
wili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili pul-
ogo mereke kanda Yisuyegi ngago kolokngagono
panu yowa.
11 Logo Elodo kiling ami pigi nawiligu Yisuyegi
yang meiya keya piyegi kendek ngelaiyeng

kelemiya. Pilik mizageya koyimowei puwiligu pi kagorik palumu King Ngaiwiligu wakiyi pilik narik wakiya wazamiya logo Pailetyegi ngereke miza mana.
12 Wok mabokko Elodo keya Pailet kewengkeyau miza. Piyau kokarik nakko nakyegi ngai keremizageya koyimayau, kapura Yisuyegi wiyeke piyau weik kewengkeyau miza.

13 Pulaga Pailetgu yombu Anotoyegi kolak mizi-wiligi ngaiwili keya Yudawiligi ngaiwili kiling Yuda yongkambanuwiliyegi ngago yeiya
14 logo puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago yombu pobok neyegi miza orowei kanda pelik kisi, Yombanu pobokko yongkambanu tonuguwiligu Kapmanwiliyegi kiyebuk miza logo puwiligu kaile miziweki keleyi kisi, logo mabek inuwagi wirege nogo piyegi nguk mei keya kerewiya miza kapura nogo piyaga inuwago ngagozak kelemiweki mizi puragi ngizi nara kerewiya ono.
15 Keya Elodogo pi teniyegi ngereke wezay-omela purik pugurau mabilik nara kerewiya ono. Logo kerewiyiwekkerik yombanu pobokko kaz-ing korowali tonugu pi ula logo ibengki langai namek miza ono.
16 Tegi ami nogowiligu pi yeik wizale ula logo kazing inugu mizimekke nogo wila wazamiyagi, yeiya.
17 Kazing pumok pelik, wok Yudawiligu Pa-sobaraga pakelibekke kirisimasi mabiyengkerik Pailetgu yombanu wirigirawiliyaga puwiligu keli nak wila wazami mizi.
18 Pailetgu pilik miziweki mizi purik puwiligu

iwaka legi puwili mabuwili menalege ngalizi pelik kek kisa, Yombanubok wila wazami nagani, pi ule. Keya yombu Parabas meibok wila wazamiya logo teniyegi yane, kisa.
19 Parabas ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza logo yombanu nak ula logo ibendikki wiyeke wigira wazamiyabek.

20 Pailet pilik kisi puragi kerewiya kapura pugu kelirik pi Yisu yeik wila wazamiyagi keli legi yongkambanu wawere ulawiliyegi mazenda nguk yeiya,
21 kapura puwiligu ngalizi pelik kek kisa yo mela, Pi paka yengeleileige nili ule, kisageya mizi.

22 Pilik kisa logo Pailet ngago kang neyauganararau puwiliyegi pelik yeiya to mela, Kapura korowali talikta pugu miza kai? Nogorau pugu korowali mizi keya kai pi ibeng wazamiyagi langai nayendau kerewiya ono legi nogo ami nogowiliyegi pi ngangang managiragi kozak yeiya logo yeik wila wazamiweki mizi kani, yeiya.

23 Pugu pilik yeiya kapura yongkambanuwiligu ngoluk mazeng keya ngalizi panu pelik kek kisa, Yisu paka yengeleileige nili uliweki, kisa. Togo kalik panuge puwiligu kek kisayengko ngago Pailetgira ula.
24 Tegi Pailet weik puwiligu keli maburage Yisu uliweki miza.
25 Keya puwiligu yombu wila wazamiweki kelibok Pailetgu wila wazamiya. Pok ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza logo yombanu nak ula logo ibendikki wiyeke wigira wazamiyabok, kapura Pailetgu Yisu puwiliyegi miza

yana logo puwiligu piyegi miziweki keli piyeng mizibene.

26 Pulaga weik yombu Rom Ami puwiligu weik Yisu miza orowei kuna. Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon yereng Sairini meiragabek paka yawega lewa logo paka Yirusalem yerengke kuniweki wizilege. Puwiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela wazamiya logo Yisuyegi kalika kiriwei kunibene meiya.

27 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili piyegi kiriwei kuna. Puwiligi tepekke yongok nawili ingkeya ngabik mizi keya ingi yalek mizagi nayeng mei kuna.

28 Yisu puwiliyegi langai kowita yo mela logo pelik yeiya, Ini yongok Yirusalemgawili, ini neyegi wiyeke ingkisi nagani, kapura ini makngezego ini makngeze keya inigi yango keya mareknganggwiliyegi ingkisagirikki kai.

29 Purik kerewiyi, wok kalike kuneng korowali yemane panuyeng keya ngangang yemane panuyeng lewagiyengke purik yongkambanu nawiligu pelik kisagi, Anotogo ini kabili puwiliyegi langai wazono miza wizinda, keya pugu ini yongok koloyakong wazayi nangai puwiliyegi wazono miza wizinda, keya pugu ini yongok koloyakong yebili yana ono puwiliyegi wazono miza wizinda, kisagi. Pilik puwili wilikwilik panu mizagiwili, purik puwili koloyakong puwiligiwiliyegi ingkisagi ono.

30 Wok kuneng keya ngangang mizagi piyengke purik yongkambanuwiligu lewakyengki pelik kis-

agi, Teni ibengki keli mena tenigi ngalege wali,
kisagi, keya lewe songonoyengkirau pelik kisagi,
Teni ibengki keli mena, teni ngokmani, kisagi.
31 Yisugu pilik yeiya logo mawinda ngago
saweliweira pelik yeiya, Tamizeige yengelei
ngoluk wikleigi kaile pilikyeng mizi purik mabura
yengelei ngoliyaleige talik mizi penangai? Purik
pelik kai yagenda, Puwiligu mabek ne yombu
kaile nararau miza onobekyegi ngangang nanagi
legi puwiligu kalike ngereke ini yongkambanu
kokowa mizawiliyegi ngangang yemane panu
yani nangai, yeiya.
32 Puwiligu yombanu neyaurau iza orowei,
kuna piyau mabiyau kazing korowaliyeng miza
logo wigira wazayayau, logo piyaurau Yisu kiling
yengeleiyauge yelagiyau.
33 Puwili mabuwili weik kanda ngabelak wale
yeikta Kebi Kozarik meirikke logo Rom Ami-
wiligu pulogo Yisu yengeleileige ngalege nili ula
logo yengeleilei luwe lewamiya. Keya yombanu
kazing korowaliyeng mizayaurau mabilik keleya.
Nak Yisugi mele ngaigezuwagezikke wazami keya
nak pigi mele koranengkezikke wazami miza.
34 Pilik miza logo Yisugu pelik waberek miza,
O Peba, mabek mizi piyengki puwili lusuwei legi
kaile kaile puwiligu neyegi mizi piyeng tumula
logo keremareke wezamelimo, meiya.
Togo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi
miza legi puwili yengelei lek uli.
35 Puwili pilik mizageya koyigeya yongkam-
banuwili pulaga luweza koyimowei pakela yolu,
Yudawiligi ngai yemanewiligu piyegi pelik yang
kisa, Pugu nawili ibendaga yaliya wazaya mena

tamizeige pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purik mabura ngezebokko ngezebek ibendaga yaliya wazamiye, mei, kisa.
36 Keya amiwiligurau mabilik piyegi yang mei wiriyimowei puwiligu piyegi mereke kanda kai waing walek narik niweki mana
37 logo pelik meiya, Tamizeige ni Yudawiligi King Ngaibek purik mabura ni makngezego ni makngeze yaliya wazame, meiya.
38 Ngago lang peyeng paka pigi ngalege pelang korokwekke pelik lende miza,
Pobok Yudawiligi King Ngaibek kani, miza.
39 Yombu kazing korowaliyeng miza logo wiramiya piyauyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Nugu ni Kilisibek kaibek mena, ni makngeze keya terau yaliya wazaye, meiya.
40 Pilik mei legi nakko puragi kerewiya logo piyegi pelik ngalik meiya, Pilik mei wak. Ni Anotoyegi kulili kesak ni pilik mei kak ono. Towa ngangang pugu wei mabilikta wei kani.
41 Towa nganganda wei perik kazing towa ngezego mizayengki wiyeke wei yagenda logo towa ibeng wazayi perik kazing pangkamekke kapura yombu pobok kaile kaile nara mizarikki wiyeke pi nganganda wei yagenda ono kani, meiya.
42 Pilik meiya logo pugu Yisuyegi pelik meiya, Yisu, wok ni ngai kozanda kiling ngai yemizi wizeiweki lewa puwekke purik mabura neyegi kumulimo.
43 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nogo wameik niyegi pera kozak nei, Mabek

wokpekke ni ne kiling yereng yombiyangai Paladisi meirage yolugi, meiya.

44 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke ngaiwila.
45 Yokmek ibeng wiziya puwekke kagorik Anotogi i walek yemanemakke ngalege wiramiyarik libuga koliyara narik narik miza.
46 Yisu ngalizi panu pelik kek kaiya, O Peba, ne kung nogobek mele nuguzikke nani. Pi pura kaiya logo pulaga weik ibeng.
47 Togo yombu amiwiliyegi ngaibokko watabi yaka lewagela mela piyengki pakelawekke pi Anotogi yeikta pelik yongolok meiya, Wameik ngizi panu, yombu pobok kaile nayendau miza ono, pi pangka panubek, meiya
48 Yongkambanu yaka kayima logo pakeliweki pulogo wawere ulawiligu watabi yaka lewagela mela piyengki pakelawekke puwili mabuwili i ngezewiligiyengke kando kunimowei nak nak kaile ngezebekkiyengki kuneng kelirikki wiyeke ngeleleng ngezebekkira ula.
49 Keya Yisuyegi kewengkewili kiling yongok Kaliliga piyegi kiriwei kelemi kayima puwili panga koweige nangezi koya logo watabi piyegi mizi piyengki pakelara koya.

50 Yombanu pulogo yolu nakki, yeikta Yosep. Pi Yudawiligi yereng yeikta Arimatiya meiyaragabek. Pi yombanu wazonobek keya

pi pangkabek keya pi yombu ngagozakyengki
kerewiyiwiliyaga nak.
51 Kapura pi kazing yombu ngagozakyengki
kerewiyiwiligu Yisu uliweki miziyengki keli panu
ono keya pi, ei, yei ono. Pi teng Anotogo pigi
ngaimekki ngaigi puragi yuke yolubek.
52 Pok panga Pailetyegi kanda luweza wiz-
imowei Yisugi yasurik wawiyiweki meiya.
53 Pailetgu piyegi ei meiya logo pi yasurik
orowei yerageya logo kagorik wilangka wazono
narikku sape miza logo mosindaga king ururu
yombanu waliyiweki keremiza namek ngoluk
yombanu naktau pulogo waliya onomekke ya-
surik wiya.
54 Wok melenazikpekke piyeng pilik miza.
Wokpok yongkambanuwili watabi Yudawiligi
wok yawe mizi onobek wok Sabatpek
meibekkiyeng ngayek mizibek logo wokpok weik
lewagelaweki mereke legi puwili weik Yisugi
yasurik nguk namizi panga mosindaga wiya
wazamiya.
55 Yongok ngabelak Kalilibekka Yisuyegi kiriwei
kelemi kayima puwili Yosepyegi kalika kiriwei
kambela logo Yisugi londa king ururumekki wiz-
ilege pakeli keya Yisugi yasurik talik wiya miza
legi pakeliweki kambela.
56 Pilik pakela logo waleleige puwili ngereke
Yirusalem yerengke yo kayima logo puwili weli
keya watabi pulangai kukngizi keliyengka ko-
rik puguwekke meliweki pangka pangka miza
wiyageya koyima.

Pilik miza logo wok Sabatpekke lorago mizi-
weki kaiyalik legi puwili yerengke kumanara koy-

ima.

24

1 Wok Sondabekke wangane panu yongokwili
weli keya watabi pulangai kukngizi keli ulogo
pangka pangka miza wiya piyeng orowei Yisugi
londagi kambela.
2 Pulogo kanda puwili king yemane Yisugi
londage ulogo kandikke waliya wazamiyara
yomizora wezamelarikki pakela.
3 Tegi puwili yeke ige kiliya yabela kapura
puwiligu Yisugi yasuriktau pulogo pakela ono.
4 Puwili puragi wilek ngelek kumula logo talik
tomizo mizageya koyi tagogei nguk namizi yombu
watabi wilangka ngaiwaktikku kolayeng wakiya
neyau puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.
5 Yongokwili piyauyegi pakela logo kulili miza
logo morogulung meiya logo ngabelakke pakela
momelirikki yombuyaugu puwiliyegi pelik yeiya,
Inuwa ibengwiligi tepekke wik yolubokyegi weli
lewara nangki?
6 Pi pelege yolu ono, kani. Pi yaka yangalekta
kani. Pi ngoluk ngabelak Kalilibekke wiziya
puwekke pugu inuwayegi kozak yeiya puragi ku-
mula to meli.
7 Pugu inuwayegi pelik yeiya, Ne yombanu paka
ngalega kayimabek yombanu kaile kaile miziyeng
miziwiligi meleyengke niza yaniweki logo yen-
geleileige ngalege neliweki logo wok neyau miza
logo wok kalikebekke ibendaga yangalek mei-
weki, yeiya, yeiya.
8 Piyaugu pilik yeiya logo yongokwili ngago
Yisugu koka kaiya piyengki weik kumula to mela

9 logo puwili londa wiya logo panga yerengke
kandobela logo puwiligu yombu meleyauganak
pugu ulogo waligeleyawili kiling nawiliyegirau
watabi pakeli keya kerewiya piyeng mabiyengki
kozak yei miza.
10 Yongok puwili, Maliya Matalena keya Jowana
keya Maliya Jemsgi panumele keya puwili kiling
yongok nawilirau Yisugu wezayela Aposolowili
meiwiliyegi piyengki kozak yeiyawili.
11 Kapura wezayelawiligu kumularik yongok
puwiligu kozak kisi pura ngago yeiktago kisi ya-
genda miza logo puragi ngizi panu kumula ono.
12 Kapura Pita yangalek meiya logo panga
Yisugi londagi nginda kanda, pi lawila logo yeke
ige pakeliraige pura kagorikkayeng ngezeyeng
wizilege keya nayendau ono. Tegi pi paka ige talik
miza miza puragi wilek ngelek kumuli kandobela.

13 Wok mabokko yombu mabuwiliyaga neyau
pongo yereng yeikta Emeyasa meiragi kambela.
Yirusalem yerengka pongo yereng Emeyasa mei
puragi yokolondik 7 mailgi pangka.
14 Logo piyau watabi yaka miza piyengki nakko
nakyegi kozak mei kuna.
15 Piyau ngagozakka tagoneige pura Yisu ngeze-
bek piyauyegi mereke kanda weik piyau kiling
kuna.
16 Logo piyaugu piyegi pakela, kapura piyaugu-
rau piyegi yombu yelebe miza ono.
17 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yaligu kang
kunimowei kozak kela yongomo mizi kang pura
nangaiyengki, yeiya. Pilik kai legi piyaugi wirega
wereyau yalekke sara koyimowei piyegi pakela.

18 Logo piyauyaga nak yeikta Kiliyopa
meiyabokko piyegi nguk meiya, Nugu kai purik ni
yombanu Yirusalem yerengke wiziyabek kapura
watabi yaka wok moleige peyengke lewagela
piyeng ni ngoluk iwaka ono, kai yagenda ma,
meiya.
19 Legi pugu pelik nguk yeiya to mela, Watabi
nangaiyeng? Pilik nguk yeiya legi piyaugu
kanga pelik meiya to mela, Watabi Yisu Nasarete
yerengkabekyegi langai miza piyeng. Yombanu
pok Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek,
keya pi Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi
wirege yawe kozanda mizibek keya ngago
kozanda kozak kaibek.
20 Logo tenigi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwili keya ngai yemanewiligu ibeng sibene
miza manabek, logo puwiligu yengeleileige
ngalege ulabek.
21 Tonugu koka kumularik yombanu pobok An-
otogo wezamela logo teni Isileiliwili Rom Kap-
manbokko ngai puraga wila wazayiwekibek miz-
abek. Keya watabi nayendau pelik, watabi piyeng
ulogo wok were piyauge mizayeng.
22 Kapura yongok teni piyegi kiriwei mizi-
wiliyaga nawiligu teniyegi watabi nayeng kozak
yeiya logo teni lebuk ngai keleya. Puwili yaka
wangane Yisugi londagi pakeliweki kambela
23 kapura yasu pugurik kakwela logo puwili
yorik pelik kisi lewa, Teni Anotogi angela naw-
iliyegi pakela logo puwiligu teniyegi kozak kisirik
pi wik yolu kisi mena, kisi.
24 Teniyaga nawili Yisugi londage pakeliweki
kambela logo yongokwiligu yaka kozak kisa ma-

bilik panu wizilege pakela, kapura pirau puwiligu pakela ono, meiya.

25 Piyaugu pilik meiya logo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yali kangka yeikyau kani. Keya yaligu ngago yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak kisa piyeng mabiyengki nguk namizi ngizi panu kumuli ono.

26 Purik puwiligu pelik kisa, Kilisi Mesiyabek were nganganda wagelagi logo kalike yeik yemane pugura weiyagi, kisa, yeiya.

27 Togo Yisugu piyauyegi Kapiya Walektikke pi ngezebekyegi langai solo kaiya piyeng mabiyeng waberek kozak yeiya. Logo solo Kapiya Walek Mosego lende mizayeng keya pulaga yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu lende mizayengki kozak yeiya.

28 Puwili yereng Emeyasa purage mereke pura, Yisu ngoluk koweige kangweki miziwiligu mizilik mizi.

29 Kapura piyaugu waliya logo pelik meiya, Te kiling iwekweki koli. Wokpek weik yeik keya kusaweki mizi mena, meiya. Pilik mei legi pi piyau kiling iwekweki yeke ige kiliya yabela.

30 Togo pi piyau kiling lalektage mogosa logo pereksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo pugu pereksik sikila logo piyau yana.

31 Pilik mizi ngizige wire piyaugiyau weik ngaiwila wizigeya piyaugu piyegi pakela logo iwaka kapura pi piyauguyaga weik tamek neing miza.

32 Pilik miza logo piyau nakko nakyegi pelik meiya, Pugu paka kazingke towayegi ngago kai keya Anotogi Kapiya Walektikki solorikki kozak

yeiya puwekkerik wilek kang towagiyeng wilik-
wilikmokko kola, kela.
33 Togo piyau nguk namizi yangalek meiya
logo paka Yirusalem yerengke kang yongobela.
Paka pulogo kanda yombu meleyau keya nazikka
nakwili menalege wawere ula logo nawili kiling
koyilege.
34 Puwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wameik
panu. Yemizibek yangalekta kani. Pi ulogo
Simong Pitayegi kayima logo Simong Pitago pi
pakela, yeiya.
35 Pilik kisi legi piyaugu puwiliyegi pongo kaz-
ingke lewagela puragi waberek kozak yeiya, keya
pugu pereksik sikila puwekke piyaugu Yemiz-
ibekyegi pakela logo iwaka sa puragi kozak yei
miza.

36 Piyaugu puwiliyegi pura kozak yeiyageya
tagogei pura Yisu ngezebek nguk namizi puwiligi
tepekke luweza wizimowei puwiliyegi pelik
yeiya, Ya inuwagiyeng ngezege sara kiling koyi
pani, yeiya.
37 Kapura puwili lebuk miza keya kulili miza.
Puwiligurik yombanu kung nak pakeli nobiyeng
miza
38 kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek
kuneng mizira nangki? Keya nangki wiyeke wilek
ngelek kumula meli?
39 Pakeli. Inge keya mele puwiligu nili ula
piyengki logo ne mabok miza logo iwaka si.
Keya ne kebangkela logo iwaka si, purik kung
nak muzuktik keya kozayendau onobek, yaka in-
uwago ne kebangkelawekke muzuk keya koza-

yeng kebangkela pilik.
40 Pugu pilik yeiya logo puwiliyegi inge keya
mele puguyeng waligeleya.
41 Puwili wilikwilik kapura puwili Yisu wik yolu
purikki ngoluk ngizi panu kumuli ono koyimowei
wilek ngelek kumula mela. Pilik kumuli legi pugu
puwiliyegi nguk yeiya, Ini watabi nagi nayendau
pelege ma yeik, yeiya.
42 Togo puwiligu pi watabisi pak mizamekka
narik mana
43 logo pi weiya logo puwiligi wirege na.
44 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngago
pobiyeng ne koka ini kiling yolu puwekke
iniyegi kozak yei kayima piyeng. Mosegi
loyengki watabi lende miza piyeng, keya yombu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu
lende miza piyeng, keya Kapiya Walek Ingi
Samyengki purikke neyegi langai lende miza
piyeng mabiyeng ngizi mizagirikki kaiyeng,
yeiya.
45 Pilik yeiya logo pugu kangka puwiligiyeng
kimeike wela wazaya Anotogi Kapiya Walektikke
iwaka sibene logo
46 pugu pelik yeiya, Ngago Anotogi Kapiya
Walektikke lende miza pura pera,
Kilisibek nganganda wagelagi logo wok neyau
miza logo wok kalikebekke ibendaga yan-
galek meiweki,
47 logo waleleige yombanu nawiligu Yirusalem
yerengka sa wizigeya yongkambanu ngabelak
mabiyengkewiliyegi yeik Kilisigirage ngago
yongkambanuwili kaile kaile puwiligiyengki
kuneng mizi keya kazing kaile puwiligiyengka

kowiti keya wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi
sawela, logo Anotogo kaile puwiligiyeng
tumula logo keremareke wezamelagiragi kozak
yeiyagirikki kai, yeiya.
48 Keya ini yongkambanuwiliyegi watabi inugu
ulogo pakela peyengki kozak yeiyagiwili kani.
49 Keya kerewiyi, ne makngezego negi Man-
gobekki Kung Walek pugu iniyegi yeik yanagi
kaiyabok nogo iniyegi kiliyibene wezamelagi. Ka-
pura ini paka Yirusalem yerengke yuke koyizo
wizigeya kozang paka ngalegabek kanda iniyegi
kiliya puwekkine, yeiya.

50 Pulaga pugu puwili Yirusalem yerendaga iza
orowei Petani yerengke mereke kuna. Logo pul-
ogo pugu mele puguyau paka ngalege puwiliyegi
langai miza wizimowei pugu pelik yeiya, Anotogo
iniyegi wazono mizagi.
51 Pugu puwiliyegi pilik yeiyageya keya weik
Anotogo pi paka ngalege miza orowei kang yongo.
52 Togo pulogo puwili piyegi ya kumula
keya yeik pugura yongolok meiya logo paka
Yirusalem yerengke wilek kang puwiligiyeng
wilikwilikmokko kola koyimowei kang
yongobela.
53 Logo puwili Anotogi i walek yemanemakke
Anotoyegi wazono mei keya piyegi ngago wilik-
wilik mei keya yeik pugura yongolok meiyageya
koya.
Ne Lukago ngago wameik panura ni Tiyopi-
layegi lende mizara mabura.

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07